

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

PRIJEDLOG

ZAKON O ELEKTRIČNOJ ENERGIJI FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Sarajevo, lipanj 2023. godine

ZAKON O ELEKTRIČNOJ ENERGIJI FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

DIO PRVI – OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet zakona)

Ovim se zakonom uređuju elektroenergetska politika i planiranje, elektroenergetske djelatnosti, dozvola za obavljanje elektroenergetskih djelatnosti, regulacija elektroenergetske djelatnosti, proizvodnja električne energije, izgradnja elektrana, distribucija električne energije, opskrba električnom energijom, trgovina električnom energijom, skladištenje energije, krajnji kupci, agregacija distribuiranih resursa, elektromobilnost, sigurnost opskrbe, izgradnju, rekonstrukciju, korištenje i održavanje elektroenergetskih objekata, upravni nadzor i regulatorni nadzor i kaznene odredbe, kao i druga pitanja od značaja za uređenje sektora električne energije u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).

Članak 2.

(Ciljevi elektroenergetske politike)

Temeljni ciljevi ostvarivanja elektroenergetske politike su:

- a) Osiguranje sigurne opskrbe električnom energijom kupaca po definiranim standardima kvalitete i pristupačnim cijenama,
- b) osiguranje sigurnog, pouzdanog i učinkovitog rada, održavanja i razvoja distribucijskog sustava električne energije i pružanje propisane kvalitete usluga distribucije električne energije,
- c) učinkovita regulacija elektroenergetskih djelatnosti,
- d) zaštita prava i interesa korisnika mreže, uključujući pravo pristupa mreži, sigurnost i kvalitetu opskrbe, dostupnost i priuštivost električne energije,
- e) razvoj tržišta električne energije,
- f) osiguranje učinkovitog razdvajanja operatora distribucijskog sustava i osiguranje njegove neovisnosti o drugim elektroenergetskim djelatnostima,
- g) osiguranje uvjeta za neometano izvršavanje obveza javne usluge,
- h) stvaranje uvjeta za investicije u elektroenergetskom sektoru,
- i) osiguranje dugoročne uravnoteženosti razvoja elektroenergetskog sektora i energetskeg sektora u cjelini,
- j) povezivanje s regionalnim tržištima,
- k) promoviranje održivog razvoja elektroenergetskog sektora,
- l) usklađivanje razvoja elektroenergetskog sektora s energetskeg i ekonomskom politikom Federacije,
- m) racionalna i ekonomična uporaba električne energije i zaštita okoliša,
- n) usklađivanje s propisima Europske unije radi uspostave pravnog i institucionalnog okvira sukladno pravnom naslijeđu Europske unije.

Članak 3.

(Načela)

Ovaj zakon se zasniva na načelima nediskriminacije, pravičnosti, transparentnosti, tržišne konkurencije, reguliranog pristupa treće strane, slobode kretanja robe i slobode pružanja usluga, zaštite prava krajnjih kupaca i drugih sudionika na tržištu, javnog interesa i zaštite okoliša, te slobode izbora opskrbljivača električnom energijom.

Članak 4.

(Opći interes Federacije)

- (1) Sigurna opskrba električnom energijom po pristupačnim cijenama je od općeg interesa za Federaciju.
- (2) Osiguranje i isporuka dovoljnih količina električne energije potrebne za život i rad građana, te poslovanje i razvoj gospodarskih i društvenih subjekata, na siguran, pouzdan i kvalitetan način su od općeg interesa za Federaciju.
- (3) U cilju ostvarivanja općeg interesa iz stavaka (1) i (2) ovog članka, elektroenergetski subjekti su dužni ponajprije osigurati dovoljne količine električne energije koja je potrebna za život i rad građana, te poslovanje i razvoj gospodarskih i drugih subjekata, zadovoljavajući pri tome kriterije ekonomičnosti isporuke.

Članak 5.

(Odnos s drugim zakonima)

- (1) Na sva pitanja koja nisu uređena ovim zakonom primjenjuju se propisi kojima se uređuju oblasti energetike, obnovljivih izvora energije, energijske učinkovitosti, prostornog planiranja i korištenja zemljišta, gradnje, trgovine, zaštite potrošača, zaštite okoliša i koncesija.
- (2) U postupku odlučivanja o pojedinačnim pravima i obvezama elektroenergetskih subjekata i krajnjih kupaca, ako ovim zakonom nije drugačije propisano, primjenjuju se odredbe zakona kojima se uređuje upravni postupak.

Članak 6.

(Definicije izraza)

- (1) Izrazi korišteni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:
 - a) „Agregator” znači sudionik na tržištu koji obavlja djelatnost agregacije distribuiranih resursa;
 - b) „Aktivni kupac” označava krajnjeg kupca ili grupu krajnjih kupaca koji zajednički djeluju, koji troše ili skladište električnu energiju proizvedenu na mjestu potrošnje, ili koji prodaju viškove električne energije koju su sami proizveli, ili sudjeluju u mjerama fleksibilnosti ili mjerama energijske učinkovitosti, pri čemu ove aktivnosti ne predstavljaju njihovu temeljnu komercijalnu ili profesionalnu djelatnost;
 - c) „Izravni vod” označava elektroenergetski vod koji povezuje izolirani objekt proizvođača električne energije s krajnjim kupcem čiji objekt nije priključen na prijenosni ili distribucijski sustav;
 - d) „Dispečiranje” znači upravljanje tokovima električne energije (snage) i regulaciju napona u elektroenergetskom sustavu;

- e) „Distribucija“ je prenošenje električne energije kroz distribucijske sustave srednjeg i niskog napona s ciljem njene isporuke kupcima i preuzimanja distribucijske proizvodnje, ali ne uključuje opskrbu električnom energijom;
- f) „Distribuirana proizvodnja“ označava proizvodnju u elektranama koje su priključene na distribucijski sustav;
- g) „Distribucijska mreža“ označava funkcionalno povezan skup elektroenergetskih objekata koga čine elektroenergetski vodovi, transformatorske stanice i razvodna postrojenja srednjeg i niskog napona s pripadajućom opremom i uređajima;
- h) „Elektrana“ označava postrojenje u kojem se oblici primarne energije pretvaraju u električnu energiju;
- i) „Električna energija“ je roba koja ima kvalitetu, namjenu, uvjete prodaje i cijenu, na čiju se proizvodnju, distribuciju, opskrbu i trgovinu primjenjuju odredbe ovog zakona;
- j) „Električno vozilo“ je motorno vozilo opremljeno pogonskim sklopom koje sadrži barem jedan neperiferni električni stroj kao pretvarač energije sa sustavom za skladištenje energije s mogućnošću eksternog punjenja;
- k) „Elektroenergetski objekt“ označava elektrane, trafostanice, rasklopna postrojenja i elektroenergetske vodove koji se koriste za obavljanje elektroenergetskih djelatnosti;
- l) „Elektroenergetski subjekt“ je pravna ili fizička osoba, koja nije krajnji kupac, koja obavlja najmanje jednu od elektroenergetskih djelatnosti i koja je odgovorna za komercijalne i tehničke poslove u svezi s tim djelatnostima;
- m) „Energetska dozvola“ znači upravni akt koji investitoru izdaje Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije u postupku prikupljanja potrebnih dozvola za izgradnju elektroenergetskog objekta za proizvodnju električne energije;
- n) „Fleksibilnost“ označava promjenu proizvodnje i/ili potrošnje električne energije na pojedinačnoj ili združenoj razini, kao reakcija na eksterni signal za pružanje usluga na tržištu električne energije;
- o) „Instalirana snaga elektrane“ označava maksimalnu snagu koju elektrana može kontinuirano proizvoditi u normalnim radnim uvjetima, a koja se utvrđuje kao zbroj nazivnih snaga proizvodnih jedinica u postrojenju;
- p) „Isporuka“ znači primopredaju električne energije na mjestu određenom za isporuku;
- q) „Javni opskrbljivač“ označava elektroenergetski subjekt koji opskrbljuje električnom energijom male kupce, kupce iz kategorije kućanstva i krajnje kupce od posebnog društvenog značaja, koji nisu odabrali opskrbljivača na tržištu;
- r) „Javna opskrba“ znači javnu uslugu opskrbe električnom energijom krajnjih kupaca iz kategorije kućanstava, malih kupaca i krajnjih kupaca od posebnog društvenog značaja, pod uvjetima propisanim ovim zakonom.
- s) „Korisnik sustava“ znači svaku pravnu ili fizičku osobu koja isporučuje ili preuzima električnu energiju preko distribucijskog sustava;
- t) „Krajnji kupac“ označava kupca koji kupuje električnu energiju za vlastitu uporabu;
- u) „Krajnji kupci od posebnog društvenog značaja“ označava subjekte čiji su objekti priključeni na distribucijski sustav električne energije napona nižeg od 1 kV i koji obavljaju djelatnosti i poslove odgojno-obrazovnih, dobrotvornih, socijalnih, vjerskih ustanova,

organizacija i udruga, poslove zapošljavanja i smještaja posebnih kategorija lica i druge poslove od posebnog društvenog značaja koje odlukom odredi Regulatorna komisija;

- v) „Kupac iz kategorije kućanstva“ znači kupca koji kupuje električnu energiju za uporabu u vlastitom kućanstvu, isključujući komercijalne ili profesionalne djelatnosti;
- w) „Mali kupac električne energije“ označava krajnjeg kupca (pravna lica i obrtnici) koji ispunjavaju sljedeće uvjete kumulativno:
 - manje od 50 zaposlenika,
 - ukupan godišnji prihod u iznosu od 8.000.000,00 KM,
 - svi objekti priključeni su na distribucijski sustav električne energije napona nižeg od 1 kV, i
 - potrošnja električne energije u prethodnoj kalendarskoj godini postojećeg krajnjeg kupca, odnosno planirana potrošnja novog krajnjeg kupca, manja je od 50.000 kWh;
- x) „Mjerno mjesto“ označava mjesto na kojem se mjernim uređajima mjeri električna energija i/ili snaga koju korisnik sustava preuzima, odnosno isporučuje u mrežu, ili je koristi za vlastite potrebe ili druge namjene;
- y) „Mjesto priključenja“ označava mjesto u kojem se priključak spaja na distribucijsku ili prijenosnu mrežu;
- z) „Mjesto za punjenje male snage“ je mjesto za punjenje koje omogućava prijenos električne energije na električno vozilo snagom jednakom ili manjom od 22 kW, izuzev uređaja snage manje ili jednake 3,7 kW koji su instalirani u kućanstvima ili čija primarna namjena nije punjenje električnih vozila i koji nisu dostupni javnosti;
- aa) „Mjesto za punjenje velike snage“ je mjesto za punjenje koje omogućava prijenos električne energije na električno vozilo snagom većom od 22 kW;
- bb) „Nestandardne usluge“ su usluge koje pruža operator distribucijskog sustava na zahtjev korisnika mreže ili drugih osoba ili u cilju otklanjanja posljedica postupanja korisnika sustava suprotno propisima, a koje nisu obuhvaćene tarifama za korištenje distribucijske mreže ili naknadom za priključenje na distribucijsku mrežu;
- cc) „Nezavisni agregator“ označava agregatora koji je aktivan samo u domeni usluga fleksibilnosti i koji ne obavlja djelatnost opskrbe ili kupovine električne energije;
- dd) „Niski napon“ označava naponske razine do uključivo 1 kV;
- ee) „Operator distribucijskog sustava“ znači pravnu osobu odgovornu za rad, upravljanje, održavanje i razvoj distribucijskog sustava na određenom zemljopisnom području i njegovo povezivanje s drugim sustavima, te za osiguranje dugoročne sposobnosti sustava da zadovolji razumnu potražnju za distribucijom električne energije na ekonomski primjeren način;
- ff) „Operator sustava“ označava operator distribucijskog sustava ili operator prijenosnog sustava
- gg) „Operator skladišta energije“ znači fizičku ili pravnu osobu koja obavlja djelatnost skladištenja i odgovorna je za upravljanje postrojenjem za skladištenje;
- hh) „Operator zatvorenog distribucijskog sustava“ znači elektroenergetski subjekt koji obavlja energetske djelatnosti distribucije električne energije u zatvorenom distribucijskom sustavu;

- ii) „Pomoćne usluge“ označavaju usluge potrebne za sigurno i pouzdano funkcioniranje prijenosnog ili distribucijskog sustava te kontinuiranu i kvalitetnu opskrbu kupaca električnom energijom;
- jj) „Postrojenje“ znači međusobno povezani skup proizvodnih, prijenosnih ili distribucijskih elemenata električne mreže kao što su generatori, transformatori, sklopni aparati, vodovi i drugi djelovi električnih mreža, sabirnice, spojni vodiči i oprema, izolatori, zaštitni uređaji, odvodnici prenapona, mjerni uređaji, električna trošila i drugi aparati, uređaji i oprema;
- kk) „Prijenos“ označava transport električne energije preko visokonaponskog povezanog sustava s ciljem njene isporuke krajnjim korisnicima ili operatorima distribucijskog sustava;
- ll) „Priključak“ znači skup električnih vodova i uređaja, srednjeg i/ili niskog napona, uključujući i obračunsko mjerno mjesto, kojima se objekt kupca/proizvođača priključuje na distribucijsku mrežu, isključujući razvodne i mjerne ormare, usponske vodove i glavne napojne vodove, a koji su sastavni dio građevine u objektima kolektivnog stanovanja;
- mm) „Pristup mreži“ znači pravo na priključenje i korištenje distribucijskog sustava prema reguliranim uvjetima i objavljenim tarifama;
- nn) „Regulatorna komisija“ znači Regulatornu komisiju za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine;
- oo) „Regulatorno razdoblje“ znači vremensko razdoblje za koji se određuju regulirane naknade ili cijene;
- pp) „Rezervni opskrbljivač“ znači opskrbljivača koji ima obvezu krajnjeg kupca opskrbljivati električnom energijom u slučaju kada ga odabrani opskrbljivač prestane opskrbljivati;
- qq) „Rezervna opskrba“ znači javnu uslugu opskrbe električnom energijom krajnjih kupaca koji su pod određenim uvjetima ostali bez opskrbljivača pod uvjetima propisanim ovim zakonom.
- rr) „Skladištenje energije“ znači odgađanje konačne uporabe električne energije do trenutka kasnijeg od onog u kojem je proizvedena ili pretvaranje električne energije u oblik energije koji se može odgođeno koristiti i naknadno pretvaranje takve energije u električnu energiju ili njena uporaba u drugom obliku;
- ss) „Opskrbljivač“ znači pravnu osobu koja obavlja djelatnost opskrbe krajnjih kupaca električnom energijom;
- tt) „Srednji napon“ označava naponske razine od 1 kV do uključivo 35 kV;
- uu) „Stanica za punjenje električnih vozila“ znači objekt ili infrastrukturu za punjenje električnih vozila sa jednim ili više mjesta za punjenje male ili velike snage;
- vv) „Tarifa“ označava naknadu ili više naknada za korištenje elektroenergetske mreže ili usluge u svezi s električnom energijom;
- ww) „Trgovac“ znači pravnu osobu koja obavlja djelatnost trgovine električne energije;
- xx) „Vertikalno integrirani subjekt“ znači elektroenergetski subjekt ili grupa elektroenergetskih subjekata u kojima ista osoba ili iste osobe imaju mogućnost izravne ili neizravne kontrole i gdje elektroenergetski subjekt ili grupa elektroenergetskih subjekata obavlja najmanje jednu od elektroenergetskih djelatnosti prijenosa električne energije ili distribucije električne energije, te najmanje jednu od elektroenergetskih djelatnosti proizvodnje ili opskrbe električnom energijom;

- (2) Izrazi koji nisu definirani odredbama ovog zakona imaju značenja koja su utvrđena zakonima kojim se uređuju pojedine oblasti energetike.

DIO DRUGI - ELEKTROENERGETSKA POLITIKA I PLANIRANJE

Članak 7.

(Provedba energetske politike u sektoru električne energije)

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije) provodi energetska politiku i planira razvoj elektroenergetskog sektora sukladno ciljevima i strateškim dokumentima definiranim zakonom kojim se uređuje oblast energije i regulacije energetskih djelatnosti.

Članak 8.

(Bilanca električne energije)

- (1) Vlada Federacije, na prijedlog Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), do kraja listopada tekuće godine donosi godišnju i trogodišnju bilancu električne energije.
- (2) Bilancom električne energije planira se ukupna proizvodnja i potrošnja električne energije u Federaciji, način opskrbe električnom energijom, struktura proizvodnje i potrošnje električne energije, viškovi i nedostajuće količine električne energije i potrebna razina rezervnih kapaciteta za sigurnu opskrbu kupaca električnom energijom.
- (3) Bilanca električne energije posebno sadrži:
 - a) godišnji i mjesečne planove potrošnje električne energije po naponskim razinama,
 - b) godišnji i mjesečne planove proizvodnje električne energije po vrsti i tipu elektrana,
 - c) plan potreba pojedinih vrsta primarne energije i energenata,
 - d) plan i način osiguranja pojedinih vrsta primarne energije i energenata,
 - e) plan gubitaka električne energije na distribucijskoj mreži,
 - f) godišnje i mjesečne planove viškova i nedostajućih količina električne energije,
 - g) bilancu snaga na mreži prijenosa,
 - h) planove rezervi kapaciteta,
 - i) planove upravljanja akumulacijama hidroelektrana,
 - j) plan remonta, revitalizacije i rekonstrukcije proizvodnih kapaciteta,
 - k) planove ušteda na temelju unaprjeđenja energetske učinkovitosti.
- (4) Elektroenergetski subjekti i druge osobe dužni su da na zahtjev Ministarstva dostave podatke potrebne za izradu bilance električne energije u roku od 30 dana od dana dostavljanja zahtjeva.
- (5) Bilanca električne energije objavljuje se na internetskoj stranici Ministarstva.
- (6) Ministarstvo prati ostvarenje bilance električne energije te upozorava Vladu Federacije i predlaže mjere u slučaju značajnih odstupanja.

DIO TREĆI - ELEKTROENERGETSKE DJELATNOSTI

Članak 9.

(Elektroenergetske djelatnosti)

- (1) Elektroenergetske djelatnosti u smislu ovog zakona su:

- a) proizvodnja električne energije,
 - b) distribucija električne energije,
 - c) distribucija električne energije u zatvorenom distribucijskom sustavu,
 - d) opskrba električnom energijom,
 - e) trgovina električnom energijom,
 - f) skladištenje energije,
 - g) agregacija distribuiranih resursa,
 - h) djelatnosti energetske zajednice građana.
- (2) Elektroenergetske djelatnosti iz ovog članka obavljaju se kao javna usluga ili kao tržišne djelatnosti.
- (3) Elektroenergetska djelatnost distribucije električne energije obavlja se kao javna usluga prema uvjetima utvrđenim ovim zakonom.
- (4) Elektroenergetska djelatnost opskrbe električnom energijom obavlja se kao tržišna djelatnost ili kao javna usluga na temelju odluke Vlade Federacije donesene sukladno članku 106. ovog zakona.
- (5) Elektroenergetske djelatnosti koje ovim zakonom ili odlukom Vlade Federacije nisu utvrđene kao javna usluga obavljaju se kao tržišne djelatnosti.

Članak 10.

(Javna usluga)

- (1) Elektroenergetskom subjektu može se, ukoliko je to u općem ekonomskom interesu, nametnuti obveza javne usluge po reguliranim uvjetima koja se može odnositi na sigurnost, uključujući sigurnost opskrbe, redovitost, kvalitetu i cijenu opskrbe te zaštitu okoliša, uključujući energetske učinkovitost, uporabu energije iz obnovljivih izvora i zaštitu okoliša.
- (2) Obveza javne usluge mora biti jasno definirana, transparentna, nediskriminirajuća i provjerljiva i javno objavljena, te domaćim i stranim elektroenergetskim subjektima mora jamčiti ravnopravnost pristupa krajnjim kupcima.
- (3) Elektroenergetski subjekt koji obavlja elektroenergetsku djelatnost kao javnu uslugu dužan je osigurati:
- a) sigurnost opskrbe električnom energijom,
 - b) propisanu, odnosno ugovorenu kvalitetu opskrbe električnom energijom,
 - c) primjenu razumnih, lako i jasno usporedivih, javnih i nediskriminirajućih cijena određenih sukladno ovom zakonu,
 - d) primjenu mjera zaštite okoliša, zaštitu života, zdravlja i imovine građana, sukladno posebnim propisima,
 - e) primjenu mjera zaštite krajnjih kupaca,
 - f) druge uvjete propisane dozvolom za obavljanje elektroenergetske djelatnosti i odlukom kojom je elektroenergetskom subjektu nametnuta obveza pružanja javne usluge.
- (4) Obveza javne usluge iz stavka (1) ovog članka utvrđuje se zakonom ili odlukom Vlade Federacije

Članak 11.

(Izvještavanje o javnoj usluzi)

- (1) Vlada Federacije, sukladno važećim propisima Bosne i Hercegovine i Federacije, putem nadležne institucije Bosne i Hercegovine obavještava Tajništvo Energetske zajednice o svim mjerama donesenim u cilju pružanja javne usluge i njihovom mogućem utjecaju na tržišnu konkurenciju.
- (2) Vlada Federacije, svake dvije godine, sukladno važećim propisima Bosne i Hercegovine i Federacije, putem nadležne institucije Bosne i Hercegovine obavještava Tajništvo Energetske zajednice o svim promjenama koje su u svezi s mjerama iz stavka (1) ovog članka.

Članak 12.

(Tržišne djelatnosti)

Tržišne djelatnosti obavljaju se uz poštovanje načela tržišne konkurencije i ravnopravnog položaja svih sudionika na tržištu, gdje se slobodno dogovaraju i/ili ugovaraju količine i cijene isporučene električne energije.

Članak 13.

(Računovodstveno razdvajanje)

- (1) Elektroenergetski subjekti koji obavljaju više elektroenergetskih djelatnosti ili uz elektroenergetsku djelatnost obavljaju drugu djelatnost, dužni su u svom internom računovodstvu voditi poslovne knjige i sastavljati financijska izvješća za svaku djelatnost zasebno, sukladno propisima kojima se uređuje oblast računovodstva i revizije.
- (2) Elektroenergetski subjekt koji obavlja djelatnost opskrbe s obavezom javne usluge dužan je u svom internom računovodstvu odvojeno voditi poslovne knjige i sastavljati financijska izvješća za djelatnost opskrbe koja se obavlja kao javna usluga sukladno propisima kojima se uređuje oblast računovodstva i revizije.
- (3) Elektroenergetski subjekti dužni su utvrditi pravila za raspoređivanje troškova zajedničkih poslova koja se primjenjuju pri izradi internih računovodstvenih obračuna po djelatnostima.

DIO ČETVRTI - DOZVOLA ZA OBAVLJANJE ELEKTROENERGETSKE DJELATNOSTI

Članak 14.

(Dozvola za obavljanje elektroenergetske djelatnosti)

- (1) Dozvola za obavljanje elektroenergetske djelatnosti (u daljnjem tekstu: dozvola za obavljanje djelatnosti) je akt Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Regulatorna komisija) kojim se elektroenergetski subjekt ovlašćuje da obavlja određenu elektroenergetsku djelatnost.
- (2) Elektroenergetsku djelatnost može obavljati elektroenergetski subjekt koji ima dozvolu za obavljanje elektroenergetske djelatnosti, osim ukoliko je ovim zakonom propisano drugačije.
- (3) Elektroenergetski subjekt dužan je ispunjavati uvjete propisane dozvolom za obavljanje elektroenergetske djelatnosti.

Članak 15.

(Vrste dozvola)

Regulatorna komisija izdaje sljedeće dozvole za obavljanje elektroenergetskih djelatnosti:

- a) dozvola za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije,
- b) dozvola za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije,
- c) dozvola za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije u zatvorenom distributivnom sustavu,
- d) dozvola za obavljanje djelatnosti opskrbe i trgovine električnom energijom,
- e) dozvola za obavljanje djelatnosti skladištenja energije,
- f) dozvola za obavljanje djelatnosti agregacije distribuiranih resursa i
- g) dozvola za obavljanje djelatnosti energetske zajednice građana.

Članak 16.

(Razdoblje valjanosti dozvole)

- (1) Dozvola za obavljanje djelatnosti se izdaje na razdoblje do 30 godina za djelatnosti proizvodnje električne energije i distribucije električne energije, a za ostale djelatnosti na razdoblje do pet godina.
- (2) Dozvola se može obnoviti na zahtjev elektroenergetskog subjekta sukladno pravilima o izdavanju dozvola.

Članak 17.

(Izuzeće od obveze pribavljanja dozvole)

- (1) Elektroenergetski subjekt nije obavezan posjedovati dozvolu za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije za:
 - a) proizvodnju električne energije u elektranama instalirane snage do 1 MW,
 - b) proizvodnju električne energije isključivo za vlastite potrebe bez isporuke u distribucijsku mrežu, ili
 - c) proizvodnju električne energije u novim elektranama, najdulje do šest mjeseci od dana pribavljanja odobrenja za uporabu objekta.
- (2) Iznimno od stavka (1) točka a) ovog članka, ako isti elektroenergetski subjekt proizvodi električnu energiju u više objekata čija je ukupna instalirana snaga veća od 1 MW, dužan je pribaviti dozvolu za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije.
- (3) Operator skladišta energije nije obavezan posjedovati dozvolu za obavljanje djelatnosti skladištenja energije za slučajeve:
 - a) skladištenja energije korištenjem postrojenja za skladištenje energije čiji je zbroj instaliranih snaga do uključivo 500 kW,
 - b) skladištenja energije tijekom probnog rada postrojenja, a najdulje do šest mjeseci od dana pribavljanja odobrenja za uporabu objekta,
 - c) skladištenja energije u postrojenju koje se nalazi iza obračunskog mjernog mjesta aktivnog kupca i koristi se isključivo za vlastite potrebe bez predaje električne energije u mrežu, ili
 - d) skladištenja energije u postrojenjima koja se koriste isključivo za potrebe distribucije električne energije.

Članak 18.

(Kriteriji za izdavanje dozvole)

- (1) Dozvola za obavljanje djelatnosti se izdaje elektroenergetskom subjektu ako:

- a) je upisan u odgovarajući registar na temelju kojeg se omogućava obavljanje elektroenergetske djelatnosti za koju se izdaje dozvola,
 - b) ispunjava tehničke, operativne i organizacijske uvjete za rad,
 - c) posjeduje dokaz o pravnom temelju za korištenje elektroenergetskih objekata u kojima se obavlja elektroenergetska djelatnost,
 - d) ispunjava financijske kriterije za obavljanje djelatnosti u ovisnosti o vrsti djelatnosti, opsegu pružanja usluga i drugo,
 - e) ispunjava propisane uvjete u svezi sa stručnom osposobljenošću radnika za obavljanje poslova rukovanja i održavanja elektroenergetskih objekata,
 - f) ne traje mjera zabrane obavljanja elektroenergetskih djelatnosti,
 - g) ispunjava druge kriterije sukladno pravilima o izdavanju dozvola koje donosi Regulatorna komisija.
- (2) Elektroenergetski subjekt dokazuje ispunjenost kriterija iz stavka (1) ovog članka dostavljanjem odgovarajućih dokaza i dokumentacije uz zahtjev za izdavanje dozvole.

Članak 19.

(Izdavanje dozvole)

- (1) Dozvolu za obavljanje djelatnosti, na temelju podnesenog zahtjeva, izdaje Regulatorna komisija.
- (2) Postupak izdavanja dozvole je javan i vodi se sukladno objektivnim i unaprijed poznatim kriterijima na nediskriminirajući i transparentan način.
- (3) Regulatorna komisija dužna je prije izdavanja dozvole konzultirati se sa zainteresiranim stranama o uvjetima propisanim nacrtom dozvole.
- (4) Konzultacije iz stavka (3) ovog članka vrše se organiziranjem javne rasprave na način koji odredi Regulatorna komisija.
- (5) Rješenje Regulatorne komisije o zahtjevu za izdavanje dozvole sadrži detaljno obrazloženje i dostavlja se podnositelju zahtjeva.

Članak 20.

(Izmjena dozvole)

- (1) Imatelj dozvole podnosi Regulatornoj komisiji zahtjev za izmjenu dozvole, ukoliko u razdoblju valjanosti dozvole:
 - a) nastupe promjene u svezi s elektroenergetskim objektom koji se koristi za obavljanje djelatnosti,
 - b) nastupe statusne promjene imatelja dozvole i druge promjene podataka koje su od važnosti u pravnom prometu, ili
 - c) nastupe druge okolnosti koje se odnose na mogućnost ispunjenja uvjeta iz dozvole.
- (2) Regulatorna komisija ima pravo pokrenuti postupak za izmjenu uvjeta iz dozvole po službenoj dužnosti, u slučaju:
 - a) kada nastupe izvanredne okolnosti koje utječu na sigurnost opskrbe električnom energijom,
 - b) ako je imatelju dozvole određena obveza pružanja javne usluge,
 - c) kada su izmjene neophodne za osiguranje pouzdanog rada elektroenergetskih objekata,

- d) izmjene propisa kojima se uređuje poslovanje i obavljanje djelatnosti elektroenergetskih subjekata, ili
- e) u drugim slučajevima kada na temelju činjeničnog stanja ocijeni kako je potrebno zaštititi javni interes.

Članak 21.

(Prijenos dozvole)

- (1) Imatelj dozvole može, u razdoblju valjanosti dozvole, prenijeti svoju dozvolu na drugu pravnu osobu.
- (2) Prijenos dozvole iz stavka (1) ovog članka vrši se uz prethodnu suglasnost Regulatorne komisije.
- (3) Druga pravna osoba na koje se prenosi dozvola dužno je dokazati da ispunjava kriterije za izdavanje dozvole.
- (4) Imatelj dozvole koji ima zaključen ugovor o koncesiji može prenijeti dozvolu na drugu pravnu osobu samo u slučaju da je prethodno riješeno pitanje prijenosa ugovora za tu koncesiju sukladno propisima kojima je uređena oblast koncesija.
- (5) Postupak prijenosa dozvole detaljnije se propisuje pravilima o izdavanju dozvola koja donosi Regulatorna komisija.

Članak 22.

(Poništavanje dozvole)

- (1) Regulatorna komisija poništava izdanu dozvolu:
 - a) ako utvrdi kako je imatelj dozvole u postupku izdavanja, obnove ili izmjene dozvole dao neistinite podatke na temelju kojih je dozvola izdana,
 - b) u drugim slučajevima predviđenim posebnim propisima.
- (2) Poništavanjem dozvole iz stavka (1) ovog članka poništavaju se pravne posljedice koje je dozvola proizvela.

Članak 23.

(Oduzimanje dozvole)

- (1) Regulatorna komisija može oduzeti dozvolu ukoliko:
 - a) imatelj dozvole ne poštuje uvjete i rokove utvrđene dozvolom,
 - b) imatelj dozvole ne obavlja djelatnost sukladno ovom zakonu i drugim propisima,
 - c) imatelj dozvole podnese zahtjev za oduzimanje dozvole,
 - d) imatelj dozvole ne dostavi tražene podatke i informacije ili daje Regulatornoj komisiji netočne podatke i informacije,
 - e) je nad imateljem dozvole otvoren postupak likvidacije ili stečaja,
 - f) je ukinuta pravni temelj za korištenje elektroenergetskog objekta imatelja dozvole,
 - g) je donesena pravomoćna presuda zabrane obavljanja djelatnosti imatelju dozvole,
 - h) imatelj dozvole prestane ispunjavati jedan ili više kriterija iz članka 18. ovog zakona,
 - i) imatelj dozvole ne omogući ovlaštenim osobama Regulatorne komisije pristup objektima, opremi i dokumentaciji, ili
 - j) imatelj dozvole ne plati regulatornu naknadu.

- (2) Regulatorna komisija će imatelju dozvole odrediti razuman rok za otklanjanje nedostataka u svezi s ispunjenjem uvjeta iz dozvole ili za otklanjanje drugih nedostataka, o čemu imatelja dozvole obavještava u pisanom obliku.

Članak 24.

(Vođenje registra dozvola)

- (1) Regulatorna komisija vodi registar dozvola.
- (2) Registar dozvola sadrži podatke o vrsti elektroenergetskih djelatnosti, identitetu imatelja dozvole, broju dozvola, datumu izdavanja dozvole, te statusu dozvole.
- (3) U registru dozvola se navode i podatci o obvezi pružanja javne usluge, kao i trajanje obveze pružanja javne usluge.
- (4) Registar dozvola javno se objavljuje na internetskoj stranici Regulatorne komisije.

Članak 25.

(Pravilnik o izdavanju dozvola)

Regulatorna komisija donosi pravilnik o izdavanju dozvola kojim se propisuju kriteriji i postupak za izdavanje, izmjene, prijenos, obnovu, poništenje i oduzimanje dozvola, sadržaj zahtjeva i dokazi koji se prilažu uz zahtjev, razdoblje valjanosti dozvola, sadržaj i uvjeti dozvola, način izvještavanja, nadgledanje nad obavljanjem djelatnosti, vođenje registra izdanih i oduzetih dozvola i druga pitanja od važnosti za izdavanje dozvola.

DIO PETI - REGULIRANJE ELEKTROENERGETSKIH DJELATNOSTI

Članak 26.

(Regulatorna komisija)

Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine je regulatorno tijelo koje regulira i nadzire tržište električne energije sukladno ovlaštenjima i nadležnostima utvrđenim ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje oblast energije i regulacija energetske djelatnosti u Federaciji.

Članak 27.

(Ciljevi rada Regulatorne komisije u sektoru električne energije)

Pored općih ciljeva rada propisanih zakonom kojim se uređuje oblast energije i regulacija energetske djelatnosti u Federaciji, Regulatorna komisija u izvršavanju poslova iz svoje nadležnosti u sektoru električne energije doprinosi ostvarivanju sljedećih ciljeva:

- a) poticanje konkurentnosti i osiguranje uvjeta za funkcioniranje tržišta električne energije u suradnji s drugim regulatornim tijelima,
- b) poticanje učinkovitog funkcioniranja elektroenergetskog sustava,
- c) zaštita svih sudionika u elektroenergetskom sektoru, a posebno kupaca električne energije,
- d) osiguranje sigurnosti opskrbe,
- e) uklanjanje prepreka za pristup novih sudionika tržištu,
- f) postizanje standarda kvalitete opskrbe električnom energijom,
- g) poticanje učinkovitosti, ekonomičnosti i sigurnosti u korištenju električne energije,
- h) sprječavanje zloraba i monopolskog ponašanja elektroenergetskih subjekata, te

- i) razvoj i integriranje tržišta električne energije u regionalno tržište električne energije.

Članak 28.

(Nadležnosti Regulatorne komisije u sektoru električne energije)

Regulatorna komisija u sektoru električne energije ima nadležnosti:

- a) donosi pravila i akte kojima se uređuju odnosi između elektroenergetskih subjekata te između elektroenergetskih subjekata i kupaca električne energije,
- b) vršiti nadgledanje rada elektroenergetskih subjekata na tržištu električne energije i izvršavanje odredbi i uvjeta iz izdanih dozvola,
- c) izdavati dozvole za obavljanje elektroenergetskih djelatnosti i voditi registar dozvola,
- d) donositi metodologiju za utvrđivanje tarifa za korištenje distribucijske mreže,
- e) utvrđivati tarife za korištenje distribucijske mreže,
- f) donositi metodologiju za utvrđivanje tarifa za korištenje zatvorenog distribucijskog sustava,
- g) davati suglasnost na tarife za korištenje zatvorenih distribucijskih sustava, te u slučaju neusuglasnosti s metodologijom utvrđivati propisane tarife,
- h) na prijedlog operatora zatvorenog distribucijskog sustava donijeti pravila o radu zatvorenog distribucijskog sustava,
- i) donositi metodologije za utvrđivanje naknade za priključenje na distribucijsku mrežu i naknade za priključenje na zatvoreni distribucijski sustav,
- j) utvrđivati iznos naknada za priključenje na distribucijsku mrežu,
- k) davati suglasnost na iznos naknada za priključenje na zatvoreni distribucijski sustav,
- l) davati suglasnost na pravila o priključenju objekata korisnika na distribucijsku mrežu,
- m) donositi metodologiju za utvrđivanje cijena javne opskrbe,
- n) davati suglasnost ili utvrđivati cijene javne opskrbe,
- o) donositi metodologiju za utvrđivanje cijene rezervne opskrbe,
- p) davati suglasnost na iznose naknada za pružanje nestandardnih usluga operatora distribucijskog sustava,
- q) vršiti nadgledanje primjene tarifa, naknada i cijena utvrđenih sukladno ovom zakonu,
- r) na prijedlog operatora distribucijskog sustava odobravati pravila o radu distribucijskog sustava, vodeći računa o preuzimanju pravila i smjernica za rad elektroenergetskog sustava u dijelu koji se odnosi na rad operatora distribucijskog sustava,
- s) davati prethodnu suglasnost za izgradnju izravnog voda,
- t) donositi opće uvjete za isporuku i opskrbu električnom energijom,
- u) donositi pravila o promjeni opskrbljivača,
- v) davati suglasnost na desetogodišnji plan razvoja distribucijskog sustava i na jednogodišnji i trogodišnji plan investicija u distribucijski sustav,
- w) poticati razvoj i funkcioniranje otvorenog konkurentnog tržišta električne energije u Federaciji,
- x) analizirati i pratiti odnose na tržištu električne energije, konkurenciju na tržištu, te sprječavati narušavanje ili ograničenje konkurencije ili monopolsko ponašanje,
- y) nadzirati i pratiti pojave restriktivnih ugovornih praksi, uključujući odredbe o ekskluzivnosti koje mogu spriječiti kupce koji nisu kućanstva ili mali kupci električne energije da istodobno zaključe ugovore s više opskrbljivača ili ograniče njihov izbor,

- z) promovirati sudjelovanje i uklanjati barijere za sudjelovanje na tržištu aktivnih kupaca, operatora skladišta energije, agregatora i energetskih zajednica građana te elektromobilnosti,
- aa) osigurati, u suradnji s drugim nadležnim tijelima, institucionalnu zaštitu prava krajnjih kupaca, uključujući pravo na pravičan i nediskriminirajući tretman, na pružanje kvalitetnih usluga i konkurenciju,
- bb) vršiti nadgledanje izvršenja obveze javne usluge,
- cc) nadgledati postojanje unakrsnog subvencioniranja između elektroenergetskih djelatnosti koje se obavljaju kao javna usluga i drugih elektroenergetskih djelatnosti,
- dd) odobravati program usklađenosti operatora distribucijskog sustava, te izvršavati druge nadležnosti u svezi s nadzorom razdvajanja operatora distribucijskog sustava,
- ee) pratiti sigurnost rada i pouzdanost distribucijske mreže,
- ff) određivati razine dopuštenih gubitaka u distribuciji električne energije u postupku odobravanja potrebnih prihoda operatora distribucijskog sustava,
- gg) nalagati operatoru distribucijskog sustava poduzimanje mjera upravljanja opterećenjem u svrhu poticanja energijske učinkovitosti,
- hh) nalagati operatoru distribucijskog sustava provedbu mjera za unaprjeđivanje kvalitete usluga,
- ii) donositi propise o kvaliteti opskrbe, uključujući i naknade za odstupanje od propisanih standarda i pratiti indikatore kvalitete opskrbe,
- jj) propisati opseg i sadržaj podataka koje operator distribucijskog sustava dostavlja po zahtjevu kupca u postupku promjene opskrbljivača,
- kk) pratiti ulaganja u proizvodne i distribucijske kapacitete s ciljem osiguranja sigurnosti opskrbe,
- ll) nadgledati postupanje operatora distribucijskog sustava u slučaju odbijanja pristupa mreži,
- mm) rješavati sporove i žalbe sukladno ovom zakonu,
- nn) pratiti provedbu obveze računovodstvenog razdvajanja,
- oo) davati suglasnost na ugovor o najmu imovine između vertikalno integriranog subjekta i operatora distribucijskog sustava u uvjetima kada vertikalno integrirani subjekt zadržava vlasništvo nad imovinom za distribuciju električne energije,
- pp) davati suglasnost na opći ugovor o obavljanju zajedničkih poslova i pružanju usluga između vertikalno integriranog subjekta i operatora distribucijskog sustava,
- qq) donositi pravila za vođenje knjigovodstvenih evidencija radi provedbe odredbi ovog zakona i drugih propisa u svezi s računovodstvenim razdvajanjem,
- rr) propisivati pravila izvještavanja, obrasce za dostavu podataka, dinamiku i način dostave izvješća od elektroenergetskih subjekata,
- ss) odobravati pravila za elektroničku razmjenu podataka na maloprodajnom tržištu električne energije,
- tt) propisivati kriterije, pravila postupka i odobravati izuzeća od primjene tehničkih zahtjeva definiranih pravilima o radu sustava i pravilima za priključenje korisnika sustava po zahtjevu korisnika ili nadležnog operatora distribucijskog sustava, te voditi registar dodijeljenih izuzeća i odbijenih zahtjeva,

- uu) zahtijevati procjenu vrijednosti temeljnih sredstava operatora distribucijskog sustava u svrhu određivanja naknada za korištenje distribucijske mreže,
- vv) ostvarivati druge nadležnosti sukladno ovom zakonu i drugim propisima u oblasti energetike.

Članak 29.

(Ovlaštenja Regulatorne komisije u sektoru električne energije)

Regulatorna komisija je ovlaštena:

- a) donositi odluke koje su obvezujuće za elektroenergetske subjekte,
- b) tražiti informacije od elektroenergetskih subjekata neophodne za vršenje svojih nadležnosti i javno objavljivati informacije o tržištu električne energije,
- c) vršiti nadgledanje rada elektroenergetskih subjekata, uključujući i uvid u poslovne račune i knjigovodstvene evidencije,
- d) pratiti i nadzirati izvršavanje obveza elektroenergetskih subjekata iz ovog zakona i izdanih dozvola,
- e) izricati primjerene i razmjerne kazne elektroenergetskim subjektima koji ne izvršavaju obveze iz ovog zakona,
- f) surađivati i razmjenjivati podatke s agencijama i organizacijama koje se bave zaštitom konkurencije i zaštitom okoliša.

Članak 30.

(Rješavanje sporova pred Regulatornom komisijom)

- (1) Regulatorna komisija je nadležna na zahtjev krajnjeg kupca rješavati sporove u svezi s postupanjem ili neispunjenjem obveza operatora distribucijskog sustava ili opskrbljivača električnom energijom sukladno ovom zakonu, zakonu kojim se uređuje oblast energije i regulacija energetske djelatnosti i podzakonskim aktima.
- (2) Regulatorna komisija donosi pravilnik kojim se propisuje postupak rješavanja sporova sukladno zakonu koji uređuje područje energetike i regulira energetske djelatnosti.

Članak 31.

(Pretpostavke za podnošenje zahtjeva za rješavanje spora)

- (1) Prije podnošenja zahtjeva za rješavanje spora Regulatornoj komisiji, krajnji kupac je dužan prethodno u pisanom obliku podnijeti prigovor elektroenergetskom subjektu, te pokušati mirnim putem riješiti spor.
- (2) Elektroenergetski subjekt dužan je podnositelju prigovora dostaviti odgovor s obrazloženjem u pisanom obliku u roku od 15 dana od dana primitka prigovora.
- (3) Krajnji kupac koji je nezadovoljan odgovorom iz stavka (2) ovog članka, ima pravo u roku od 15 dana od dana primitka odgovora podnijeti Regulatornoj komisiji zahtjev za rješavanje spora.
- (4) Elektroenergetski subjekt je obavezan krajnjem kupcu omogućiti pristup dokumentaciji i podacima u svezi s ostvarivanjem prava i izvršavanjem obveza iz zaključenog ugovora.
- (5) Zahtjev za rješavanje spora obvezno sadrži podatke o strankama, predmet zahtjeva, činjenični opis i prijedlog za rješenje spora.

- (6) Uz zahtjev iz stavka (5) ovog članka krajnji kupac je dužan dostaviti dokaze na kojima zasniva zahtjev, uključujući i dokaz da se prethodno obraćao elektroenergetskom subjektu prigovorom u pisanom obliku.

Članak 32.

(Odluka o zahtjevu za rješavanje spora i tužba)

- (1) Odluke Regulatorne komisije o zahtjevu za rješavanje spora su konačne.
- (2) Odluka Regulatorne komisije o zahtjevu za rješavanje spora donosi se u roku od 60 dana od dana dostavljanja zahtjeva za rješavanje spora.
- (3) Ukoliko Regulatorna komisija zatraži dodatne informacije, rok iz stavka (2) ovog članka produljuje se za dodatnih 60 dana.
- (4) Protiv konačne odluke Regulatorne komisije iz stavka (1) ovog članka stranka može pokrenuti upravni spor, podnošenjem tužbe nadležnom sudu u roku od 30 dana od dana primitka odluke.

DIO ŠESTI - PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Članak 33.

(Objekti za proizvodnju električne energije)

Proizvodnja električne energije obuhvaća proizvodnju u termoelektranama, hidroelektranama, vjetroelektranama, solarnim elektranama i drugim elektranama koje koriste obnovljive ili druge izvore energije.

Članak 34

(Prava proizvođača)

- (1) Proizvodnju električne energije može obavljati pravna ili fizička osoba.
- (2) Proizvođač ima pravo:
 - a) koristiti primarne izvore energije koje smatra najpogodnijim i najučinkovitijim za proizvodni proces, uz primjenu tehničkih zahtjeva i uvjeta koji se odnose na zaštitu okoliša koji su utvrđeni propisima kojima se uređuje ova oblast, kao i u uvjetima dozvole,
 - b) pristupati prijenosnoj i distribucijskoj mreži pod uvjetima utvrđenim propisima o radu prijenosnog, odnosno distribucijskog sustava,
 - c) prodavati proizvedenu električnu energiju na konkurentskom tržištu,
 - d) pružati pomoćne usluge sukladno svojim tehničkim mogućnostima.

Članak 35

(Obveze proizvođača)

Proizvođač električne energije ima obvezu:

- a) ispunjavati uvjete dozvole za proizvodnju električne energije, ako je dozvola potrebna za obavljanje djelatnosti,
- b) primjenjivati propise i pravila koji se odnose na rad prijenosnog i distribucijskog sustava i funkcioniranje tržišta, propise koji se odnose na zaštitu konkurencije, kao i odluke nadležnih organa,
- c) posjedovati ispravan i verificiran mjerni uređaj koji omogućava mjerenje proizvedene električne energije, kao i električne energije koja se preuzima ili isporučuje u mrežu,

- d) zadovoljavati tehničke i pogonske uvjete definirane tehničkim propisima i standardima, uključujući vođenje pogonske i tehničke dokumentacije,
- e) preuzimati balansnu odgovornost ili zaključiti ugovor s balansno odgovornom stranom,
- f) postupati sukladno pravilima zaštite tržišne konkurencije prilikom sudjelovanja na tržištu električne energije,
- g) održavati elektrane u ispravnom stanju, osiguravati njihovu pogonsku spremnost i sigurno korištenje, uključujući i informacijsku sigurnost, sukladno tehničkim i drugim propisima i standardima,
- h) pružati pomoćne usluge sukladno propisima kojima se uređuje funkcioniranje prijenosnog sustava i pružanje pomoćnih usluga,
- i) bez naknade omogućiti nadležnom operatoru sustava slobodan pristup opremi u njegovom postrojenju koja se koristi za prijenos ili distribuciju električne energije u svrhu održavanja protoka električne energije,
- j) staviti na raspolaganje nadležnom operatoru sustava podatke potrebne za rad sustava,
- k) dostavljati dnevne rasporede proizvodnje, osim ukoliko je posebnim propisom definirano drugačije,
- l) snositi troškove debalansa, osim ukoliko je posebnim propisom definirano drugačije,
- m) zadovoljavati propisane uvjete koji se odnose na energijsku učinkovitost i zaštitu okoliša,
- n) osigurati neometan pristup svojim objektima, postrojenjima i opremi, te pružiti potrebne informacije i dokumentaciju Regulatornoj komisiji,
- o) obezbijedi neometan pristup svojim objektima, postrojenjima i opremi, te pruži potrebne informacije nadležnim inspekcijskim organima,
- p) primjenjuje propisane mjere protupožarne zaštite i zaštite na radu,
- q) vrši redovne periodičke preglede postrojenja u cilju utvrđivanja pogonske ispravnosti i sigurnosti elektroenergetskih objekata.

Članak 36.

(Poticajne mjere za proizvođače električne energije iz obnovljivih izvora energije)

Proizvođač koji proizvodi električnu energiju koristeći obnovljive izvore energije i u učinkovitoj kogeneraciji, može ostvariti poticaje za proizvodnju sukladno propisima kojima se uređuje oblast obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije.

Članak 37.

(Proizvodnja za vlastite potrebe)

Aktivni kupci i energetske zajednice građana imaju pravo proizvoditi električnu energiju za vlastite potrebe i prodavati višak proizvedene električne energije sukladno ovom zakonu, zakonu kojim se uređuje oblast obnovljivih izvora energije i podzakonskim aktima.

DIO SEDMI - IZGRADNJA ELEKTRANA

Članak 38.

(Planiranje izgradnje elektrana)

Planiranje novih elektrana vrši se sukladno Energetskoj strategiji Federacije Bosne i Hercegovine i Akcijskom planu za provedbu Energetske strategije Federacije Bosne i Hercegovine, te propisima iz oblasti prostornog uređenja i zaštite okoliša.

Članak 39.

(Izgradnja novih elektrana)

- (1) Pravo na izgradnju elektrana ostvaruje se sukladno tržišnim načelima i objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim uvjetima sukladno ovom zakonu i propisima kojima se uređuju koncesije, obnovljivi izvori energije, energijska učinkovitost i zaštita okoliša.
- (2) Ukoliko izgradnja elektrana na tržišnim načelima, ni uz primjenu mjera za poboljšanje energijske učinkovitosti i upravljanja potrošnjom, nije dovoljna za osiguranje sigurnosti opskrbe električnom energijom, Vlada Federacije može na prijedlog Ministarstva provesti postupak javnog nadmetanja za izgradnju novih elektrana.
- (3) Postupak javnog nadmetanja iz stavka (2) ovog članka je transparentan i nediskriminirajući i temelji se na javno objavljenim kriterijima.
- (4) Na prijedlog Ministarstva Vlada Federacije donosi uredbu kojim se definira i uređuje postupak javnog nadmetanja iz stavka (2) ovog članka.

Članak 40.

(Primjena drugih propisa)

Elektrane se grade sukladno propisima kojima se planira uređenje prostora i gradnja objekata, zaštita okoliša, zaštita na radu, te tehničkim propisima i standardima koji se odnose na tu vrstu objekata.

Članak 41.

(Kriteriji za izgradnju novih elektrana)

Elektrane mogu graditi pravne ili fizičke osobe, pod uvjetom da ta postrojenja zadovoljavaju kriterije:

- a) pouzdanosti i sigurnosti elektroenergetskog sustava,
- b) konkurentnosti proizvodnih postrojenja,
- c) zaštite javnog zdravlja i sigurnosti,
- d) zaštite okoliša i osiguranja trajne kontrole utjecaja na okoliš,
- e) korištenja zemljišta i lokacije,
- f) energijske učinkovitosti,
- g) strateškog opredjeljenja glede korištenja vrste primarnog izvora energije,
- h) tehničke, ekonomske i financijske sposobnosti podnosioca zahtjeva,
- i) usklađenosti s mjerama koje se poduzimaju glede obveza javne usluge i zaštite krajnjih kupaca,
- j) doprinosa proizvodnog postrojenja ispunjenju ciljeva u povećanju udjela energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj finalnoj potrošnji energije, i
- k) doprinosa proizvodnog kapaciteta u smanjenju emisija stakleničkih i štetnih plinova i čestica.

Članak 42.

(Energetska dozvola)

- (1) Izgradnji elektrana prethodi izdavanje energetske dozvole.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovog članka energetska dozvola nije potrebna za izgradnju elektrana instalirane snage manje od 1 MW, osim za hidroelektrane.
- (3) Energetske dozvole ne mogu se izdati za izgradnju hidroelektrana instalirane snage manje od 10 MW, izuzev za hidroelektrane na gravitacionim vodotocima.
- (4) Energetsku dozvolu izdaje Ministarstvo u postupku koji prethodi izdavanju odobrenja za izgradnju objekta.
- (5) Ministarstvo je dužno prilikom izdavanja energetske dozvole provjeriti usklađenost predložene izgradnje energetskog objekta sa ciljevima definiranim u Energetskoj strategiji Federacije Bosne i Hercegovine i Akcijskom planu za provedbu Energetske strategije Federacije Bosne i Hercegovine.
- (6) Protiv odluke po zahtjevu za izdavanje energetske dozvole nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.
- (7) Ministarstvo donosi pravilnik kojim se detaljnije uređuju kriteriji za izgradnju novih elektrana, postupak izdavanja energetske dozvole, forma i sadržaj zahtjeva, te druga pitanja od značaja za izdavanje energetske dozvole.

Članak 43.

(Registar elektrana)

- (1) Ministarstvo vodi jedinstveni registar svih elektrana na teritoriju Federacije koji sadrži podatke o proizvođaču, lokaciji, objektu, vrsti primarnog izvora, instaliranoj snazi i planiranoj proizvodnji, te druge podatke od važnosti za vođenje registra.
- (2) Ministarstvo po službenoj dužnosti evidentira u registar elektrane za koje je izdalo energetske dozvole.
- (3) Za elektrane za koje nije potrebna energetska dozvola, podatke potrebne za upis u registar Ministarstvu dostavlja nadležni operator mreže.
- (4) Ministarstvo donosi pravilnik kojim detaljnije uređuje vođenje registra elektrana te način dostavljanja podataka i upisa u registar.

DIO OSMI - DISTRIBUCIJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Članak 44.

(Distribucijski sustav)

Distribucijski sustav obuhvaća distribucijsku mrežu srednjeg i niskog napona koja se prostire od mjesta razgraničenja s prijenosnom mrežom, odnosno od mjesta priključenja elektrana do mjesta priključenja objekata krajnjih kupaca, te priključke, opremu, uređaje i ostalu infrastrukturu neophodnu za funkcioniranje distribucijskog sustava.

Članak 45.

(Dostupnost distribucijske mreže)

Distribucijska mreža dostupna je svim korisnicima na reguliran, transparentan i nediskriminirajući način, sukladno odredbama ovog zakona.

Članak 46.

(Obavljanje djelatnosti distribucije)

- (1) Operator distribucijskog sustava obavlja djelatnost distribucije sukladno uvjetima iz dozvole za obavljanje djelatnosti.
- (2) Operator distribucijskog sustava ugovorom uređuje prava i obveze s elektroenergetskim subjektima sukladno odredbama ovog zakona i drugim propisima.
- (3) Operatoru distribucijskog sustava nije dopušteno trgovati električnom energijom, osim kupoprodaje za pokrivanje gubitaka u distribucijskoj mreži i energije debalansa za ove svrhe, te kupoprodaje električne energije za potrebe upravljanja zagušenjima u distribucijskoj mreži.
- (4) Operatoru distribucijskog sustava nije dopušteno poduzimati mjere koje dovode do narušavanja konkurencije.
- (5) Nad operatorom distribucijskog sustava ne može se provoditi stečajni postupak.

Članak 47.

(Razdvajanje operatora distribucijskog sustava)

- (1) Ako je operator distribucijskog sustava dio vertikalno integriranog subjekta, dužan je biti neovisan u odnosu na druge djelatnosti koje nisu povezane s distribucijom, najmanje u smislu svog pravnog oblika, organizacije i donošenja odluka.
- (2) Neovisnost operatora distribucijskog sustava iz stavka (1) ovog članka ne stvara obvezu da se vlasništvo nad sredstvima za distribuciju električne energije odvoji od vertikalno integriranog subjekta.
- (3) Neovisnost operatora distribucijskog sustava osigurava se minimalno na sljedeći način:
 - a) osobama odgovornim za upravljanje operatorom distribucijskog sustava nije dopušteno sudjelovati u radu organa vertikalno integriranog subjekta, koja su izravno ili neizravno odgovorna za svakodnevni rad proizvodnje električne energije i opskrbe električnom energijom,
 - b) operator distribucijskog sustava poduzima odgovarajuće mjere koje će osigurati da osobe odgovorne za upravljanje operatorom distribucijskog sustava postupaju profesionalno i na način koji im omogućava neovisnost u radu,
 - c) operator distribucijskog sustava donosi odluke o sredstvima potrebnim za pogon, održavanje i razvoj mreže neovisno o vertikalno integriranom subjektu,
 - d) operator distribucijskog sustava mora imati na raspolaganju odgovarajuće financijske, tehničke, materijalne i ljudske resurse za obavljanje djelatnosti,
 - e) operator distribucijskog sustava donosi program usklađenosti koji predviđa mjere kojima se eliminira diskriminacijsko ponašanje i osigurava praćenje njegove primjene.
- (4) Operator distribucijskog sustava koji je dio vertikalno integriranog subjekta, svojim poslovnim obilježjima i u komunikacijama, ne može dovoditi do zabune u svezi s odvojenim identitetom elektroenergetskog subjekta za opskrbu koji je dio istog vertikalno integriranog subjekta.

Članak 48.

(Program usklađenosti)

- (1) Operator distribucijskog sustava koji je dio vertikalno integriranog subjekta donosi program usklađenosti kojim se propisuju mjere u cilju osiguravanja efektivnog razdvajanja operatora distribucijskog sustava, sprječavanja diskriminatornog ponašanja i pojave unakrsnih subvencija.

- (2) Program usklađenosti iz stavka (1) ovog članka dostavlja se Regulatornoj komisiji na odobrenje.
- (3) Operator distribucijskog sustava imenuje nezavisnu osobu ili tijelo odgovorno za praćenje usklađenosti, koja ima pristup svim potrebnim informacijama operatora distribucijskog sustava i povezanih gospodarskih društava.
- (4) Osoba ili tijelo odgovorno za praćenje usklađenosti u svom radu potpuno je neovisno od upravljačkih struktura operatora distribucijskog sistema i povezanih privrednih društava.
- (5) Lice ili tijelo odgovorno za praćenje usklađenosti izrađuje i dostavlja Regulatornoj komisiji godišnje izvješće o provedbi programa usklađenosti, u rokovima koje određuje Regulatorna komisija, te konačno izvješće objavljuje na internetskoj stranici operatora distribucijskog sustava.
- (6) Regulatorna komisija ima sljedeće zadatke i nadležnosti u svezi s donošenjem i primjenom programa usklađenosti:
 - a) odobravanje programa usklađenosti, uključujući i uvjete za imenovanje osobe ili tijela odgovornog za praćenje usklađenosti,
 - b) odobravanje troškova primjene programa usklađenosti kao sastavnog dijela reguliranih troškova operatora distribucijskog sustava,
 - c) pravo zahtijevati dostavu dodatnih pojašnjenja u svezi s godišnjim izvješćem iz stavka (5) ovog članka, kao i pravo zahtijevati razmatranje dodatnih mjera koje nisu bile predmet izvješća.

Članak 49.

(Sadržaj programa usklađenosti)

Programom usklađenosti se propisuju:

- a) način imenovanja i potrebni uvjeti za imenovanje osoba ili tijela odgovornog za praćenje usklađenosti,
- b) prava i dužnosti osoba ili tijela odgovornog za praćenje usklađenosti,
- c) minimalni sadržaj kodeksa ponašanja menadžmenta i zaposlenika operatora distribucijskog sustava u svezi s programom usklađenosti,
- d) načela uspostavljanja međusobnih odnosa i obavljanja zajedničkih poslova unutar vertikalno integriranog subjekta,
- e) mjere kojim se osigurava neovisnost menadžmenta,
- f) mjere kojim se osigurava pravo djelotvornog donošenja odluka unutar operatora distribucijskog sustava u odnosu na vertikalno integriranog subjekta,
- g) mjere za provedbu računovodstvenog razdvajanja operatora distribucijskog sustava,
- h) mjere za uspostavu zasebnog identiteta i brendiranja operatora distribucijskog sustava,
- i) mjere za zaštitu povjerljivih i komercijalno osjetljivih informacija u posjedu operatora distribucijskog sustava,
- j) način postupanja u slučaju kršenja odredbi programa usklađenosti,
- k) nadzor nad primjenom i izvještavanje o primjeni programa usklađenosti,
- l) druga pitanja od važnosti za provedbu programa usklađenosti.

Članak 50.

(Izuzeće od obveze razdvajanja operatora distribucijskog sustava)

Odredbe iz članka 47. i članka 48. ovog zakona ne primjenjuju se na vertikalno integrirane subjekte koji isporučuju električnu energiju za manje od 100.000 priključenih kupaca.

Članak 51.

(Prava vertikalno integriranog subjekta)

- (1) Vertikalno integrirani subjekt odobrava godišnji plan poslovanja i propisuje opću razinu zaduženosti operatora distribucijskog sustava, te prati izvršenje plana poslovanja i investicija.
- (2) Vertikalno integriranom subjektu nije dopušteno davati upute u svezi sa svakodnevnim obavljanjem poslova, niti utjecati na pojedinačne investicijske odluke operatora distribucijskog sustava koje su u okviru odobrenog financijskog plana.
- (3) Vertikalno integrirani subjekt može kontrolirati izvršenje plana poslovanja, uključujući i plan investicija, utvrđivanja poslovnih politika i druga prava čijom primjenom se osigurava zaštita interesa unutar vertikalno integriranog subjekta u mjeri u kojoj se ne narušava neovisnost operatora distribucijskog sustava.

Članak 52.

(Obveze operatora distribucijskog sustava)

Operator distribucijskog sustava dužan je:

- a) ispunjavati uvjete dozvole za obavljanje djelatnosti,
- b) upravljati, održavati i razvijati distribucijski sustav na način kojim se osigurava dugoročna sposobnost sustava da zadovolji razumne potrebe za distribucijom električne energije i ekonomičnim korištenjem distribucijske mreže,
- c) osigurati pouzdanost distribucijskog sustava za potrebe osiguranja krajnjih kupaca električnom energijom, odnosno preuzimanja električne energije od proizvođača, aktivnih kupaca i postrojenja za skladištenje energije, te kvalitet električne energije i usluga,
- d) izraditi pravila o radu distribucijskog sustava,
- e) donijeti pravila o priključenju objekata korisnika distribucijskog sustava na distribucijsku mrežu,
- f) propisati uvjete za priključenje objekata korisnika distribucijske mreže, sukladno zakonu, podzakonskim aktima, tehničkim propisima i standardima,
- g) izraditi planove razvoja i investicija u distribucijskom sustavu,
- h) donijeti program usklađenosti i izvješće o provedbi programa,
- i) omogućiti pristup distribucijskoj mreži korisnicima, prema reguliranim, transparentnim i nediskriminirajućim načelima i zaključenim ugovorima,
- j) osigurati nediskriminirajući tretman elektroenergetskih subjekata u odnosu na povezana gospodarska društva unutar vertikalno integriranog subjekta,
- k) omogućiti korisnicima sustava i trećim osobama nediskriminirajući pristup podacima i informacijama kojima raspolaže, izuzev onih za koje je internim aktom operatora distribucijskog sustava utvrđeno da predstavljaju komercijalnu ili poslovnu tajnu,
- l) osigurati usklađenost pogona distribucijske mreže s prijenosnom mrežom, te priključenim postrojenjima korisnika distribucijskog sustava,
- m) utvrditi prijedloge tarifa za korištenje distribucijske mreže, naknada za priključenje i naknada na temelju pružanja nestandardnih usluga,

- n) obračunati i naplatiti tarife za korištenje distribucijske mreže, naknadu za priključenje, naknadu na temelju pružanja nestandardnih usluga i naknadu na temelju obračunate neovlaštene potrošnje,
- o) utvrđivati normative radova i usluga u distribucijskom sustavu,
- p) osigurati ispravnost i pouzdanost mjerenja električne energije na mjestima primopredaje s korisnicima distribucijskog sustava i internim mjernim mjestima proizvođača priključenih na distribucijsku mrežu,
- q) osigurati povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija dobivenih tijekom obavljanja djelatnosti i informacije koje mogu osigurati prednost na tržištu objaviti na nediskriminirajući način,
- r) vršiti kontrolu ispravnosti priključka i mjernog mjesta,
- s) korisniku sustava dostaviti zapisnik, potvrdu ili obavijest o svim radnjama izvršenim na priključku i mjernom mjestu,
- t) kontrolirati zaštitni pojas elektroenergetskog voda i poduzimati zaštitne mjere,
- u) omogućavati promjenu opskrbljivača sukladno odredbama ovog zakona,
- v) utvrđivati i dokumentirati neovlaštenu potrošnju električne energije i vršiti obračun naknade za neovlaštenu preuzetu električnu energiju,
- w) prikupiti, obraditi i dostaviti nadležnim subjektima podatke o registriranim energetske veličinama na mjestu primopredaje s korisnicima distribucijskog sustava i internim mjernim mjestima proizvođača priključenih na distribucijsku mrežu,
- x) izgraditi priključke korisnika distribucijskog sustava i osigurati uvjete u distribucijskoj mreži za njihovo priključenje,
- y) definirati u pravilima o priključenju kriterije opravdanosti, pokrića i podjele troškova tehničke adaptacije i povećanja kapaciteta distribucijske mreže neophodnih za integraciju novih elektrana koje koriste obnovljive izvore energije u distribucijsku mrežu i objaviti ih u odgovarajućem obliku,
- z) izdati po zahtjevu investitora preliminarno mišljenje o mogućnostima priključenja u svrhu sagledavanja mogućih opcija i troškova priključenja elektroenergetskog objekta na mrežu,
- aa) osigurati prioritete u pristupu mreži i dispečiranju proizvođačima koji proizvode električnu energiju iz obnovljivih izvora i u učinkovitoj kogeneraciji, sukladno propisima, uvažavajući tehnička ograničenja elektroenergetskog sustava,
- bb) planirati i nabaviti električnu energiju za pokrivanje distribucijskih gubitaka sukladno transparentnim, nediskriminirajućim i tržišnim načelima,
- cc) uređivati balansnu odgovornost kod nabave distribucijskih gubitaka,
- dd) pratiti gubitke u distribucijskoj mreži i poduzimati mjere za njihovo smanjenje,
- ee) poduzimati mjere za upravljanje zagušenjima u distribucijskoj mreži,
- ff) pratiti, evidentirati, analizirati i primjenjivati mjere na održavanju i unaprjeđenju parametara kvalitete opskrbe,
- gg) pratiti sigurnost opskrbe i sudjelovati u izradi izvješća o sigurnosti opskrbe,
- hh) izraditi standardne profile opterećenja krajnjih kupaca čija se potrošnja i balansna odgovornost ne utvrđuje na temelju mjerenja u propisanom obračunskom mjernom intervalu,

- ii) održavati bazu podataka o krajnjim kupcima i njihovim opskrbljivačima za sva mjesta isporuke sa svog sustava,
- jj) voditi registar obračunskih mjernih mjesta balansnih grupa i dostaviti podatke neophodne za administraciju tržišta nadležnim subjektima, sukladno propisima kojima se uređuje organizacija tržišta električne energije,
- kk) dostaviti opskrbljivaču mjerne podatke o potrošnji kupaca koje on opskrbljuje, na temelju izmjerenih vrijednosti ili standardnih profila opterećenja,
- ll) dostavljati subjektu nadležnom za izdavanje jamstava o podrijetlu podatke o proizvodnji električne energije u elektranama priključenim na distribucijsku mrežu, uključujući i elektrane za vlastite potrebe,
- mm) jednom godišnje, najkasnije do 31. ožujka tekuće godine, utvrditi listu kupaca koji imaju status malog kupca električne energije ili krajnjeg kupca od posebnog društvenog značaja, te o tome obavijestiti ove kupce i opskrbljivače,
- nn) planirati potrebe za električnom energijom i izrađivati bilance potrošnje električne energije i snage u distribucijskom sustavu,
- oo) dostavljati podatke o budućim potrebama za električnom energijom nadležnim tijelima i subjektima,
- pp) utvrđivati tehničke zahtjeve za uvođenje i primjenu naprednih mjernih sustava i tehnologija pametnih mreža,
- qq) organizirati posebne organizacijske jedinice za rješavanje prigovora i žalbi i informiranje korisnika sustava,
- rr) voditi evidencije o rješavanju prigovora i žalbi korisnika sustava,
- ss) dostavljati izvješća Regulatornoj komisiji sukladno ovom zakonu i propisima Regulatorne komisije,
- tt) dostavljati Ministarstvu podatke potrebne za upis u registar elektrana za objekte za koje Ministarstvo ne izdaje energetska dozvola,
- uu) osiguravati korisnicima sustava kratke i sadržajne informacijske liste s praktičnim informacijama koje se odnose na njihova prava,
- vv) primjenjivati mjere za poboljšanje energijske učinkovitosti,
- ww) primjenjivati mjere za zaštitu okoliša,
- xx) uvesti pravila za elektronsku razmjenu podataka na maloprodajnom tržištu električne energije,
- yy) primjenjivati mjere koje se odnose na informacijsku sigurnost,
- zz) izraditi strategiju razvoja pametnih sustava za mjerenje električne energije isporučene krajnjim kupcima,
- aaa) implementirati odredbe mrežnih pravila i smjernica za rad elektroenergetskih sustava Europske unije, u dijelu koji se odnosi na operatora distribucijskog sustava,
- bbb) ispunjavati druge obveze sukladno ovom zakonu, podzakonskim propisima i uvjetima dozvole za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije.

Članak 53.

(Planiranje razvoja distribucijskog sustava)

- (1) Operator distribucijskog sustava svake dvije godine, najkasnije do kraja listopada tekuće godine, donosi desetogodišnji plan razvoja distribucijskog sustava.
- (2) Regulatorna komisija daje suglasnost na desetogodišnji plan razvoja distribucijskog sustava.
- (3) Nakon dobivanja suglasnosti Regulatorne komisije operator distribucijskog sustava javno objavljuje desetogodišnji plan razvoja distribucijskog sustava.
- (4) Desetogodišnji plan razvoja distribucijskog sustava usklađuje se s Energetskom strategijom Federacije Bosne i Hercegovine, planovima razvoja prijenosne mreže, dokumentima prostornog planiranja i zahtjevima korisnika distribucijske mreže.
- (5) Desetogodišnji plan razvoja distribucijskog sustava osobito sadrži potrebna ulaganja u distribucijski sustav za potrebe priključenja novih proizvodnih kapaciteta i novih kupaca, uključujući stanice za punjenje električnih vozila.
- (6) Desetogodišnji plan razvoja distribucijskog sustava uzima u obzir uporabu alternativnih metoda povećanja kapaciteta distribucijskog sustava, uključujući upravljanje potrošnjom, energijsku učinkovitost, primjenu postrojenja za skladištenje i druge resurse.
- (7) Odredbe stavaka (1) do (6) ovog članka ne primjenjuju se na operatore distribucijskog sustava koji isporučuju električnu energiju za manje od 100.000 priključenih kupaca.

Članak 54.

(Planiranje investicija u distribucijski sustav)

- (1) Operator distribucijskog sustava, najkasnije do kraja studenoga tekuće godine, donosi godišnji i trogodišnji plan investicija u distribucijski sustav.
- (2) Godišnji i trogodišnji plan investicija u distribucijski sustav izrađuju se prema potrebama korisnika mreže, te se usklađuju s desetogodišnjim planom razvoja distribucijskog sustava, planom investicija prijenosnog sustava i dokumentima prostornog planiranja.
- (3) Regulatorna komisija daje suglasnost na godišnji i trogodišnji plan investicija u distribucijski sustav.
- (4) Nakon dobivanja suglasnosti Regulatorne komisije operator distribucijskog sustava javno objavljuje godišnji i trogodišnji plan investicija u distribucijski sustav.
- (5) Plan investicija u distribucijski sustav sadrži:
 - a) trenutno stanje i stupanj korištenja elemenata distribucijske mreže,
 - b) procjenu potreba za dodatnim kapacitetima, uzimajući u obzir i razvoj distribucijske proizvodnje, mjere energetske učinkovitosti, primjenu novih tehnologija i drugo,
 - c) pregled većih elektroenergetskih objekata čija je izgradnja i rekonstrukcija predviđena u planskom razdoblju,
 - d) ciljeve kvalitete opskrbe, posebno u dijelu koji se odnosi na kontinuitet i kvalitetu isporuke,
 - e) ciljeve zaštite okoliša,
 - f) planirane investicije u napredne sustave mjerenja i tehnologije pametnih mreža,
 - g) procjenu potreba informacijske sigurnosti,
 - h) ostale podatke od važnosti za planiranje investicija u distribucijski sustav.
- (6) Operator distribucijskog sustava razvija distribucijski sustav sukladno odobrenim planovima investicija o čemu izvještava Regulatornu komisiju.

Članak 55.

(Naknade za pružanje usluga operatora distribucijskog sustava)

- (1) Operator distribucijskog sustava ostvaruje prihode potrebne za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije, na temelju:
 - a) naknade za korištenje distribucijske mreže (tarifa),
 - b) naknade za priključenje na distribucijsku mrežu,
 - c) naknade za pružanje nestandardnih usluga korisnicima distribucijskog sustava,
 - d) obračunate neovlaštene potrošnje.
- (2) Naknade iz stavka (1) točka a) do c) ovog članka su regulirane i operatoru distribucijskog sustava nije dopušteno primijeniti druge iznose naknada u odnosu na one koje je odredila ili na koje je suglasnost dala Regulatorna komisija.
- (3) Metodologije za izračun naknada, prijedlozi naknada, izračuni i jedinični iznosi naknada za pružanje usluga operatora distribucijskog sustava su javni i objavljuju se na internetskoj stranici Regulatorne komisije i operatora distribucijskog sustava.

Članak 56.

(Naknada za korištenje distribucijske mreže)

- (1) Korisnici sustava plaćaju naknadu za korištenje distribucijske mreže.
- (2) Regulatorna komisija donosi metodologiju za utvrđivanje tarifa za korištenje distribucijske mreže.
- (3) Metodologija iz stavka (2) ovog članka se zasniva na sljedećim načelima i ciljevima:
 - a) proporcionalnost i nediskriminacija,
 - b) javnost i objektivnost kriterija za priznavanje troškova,
 - c) poticanje učinkovitog korištenja distribucijske mreže,
 - d) održivost investiranja u distribucijsku mrežu,
 - e) balans između kvalitete usluge i cijena koje plaćaju krajnji kupci,
 - f) izbjegavanje unakrsnih subvencija između različitih grupa korisnika mreža,
 - g) poticanje kvalitete opskrbe i učinkovitosti rada operatora distribucijskog sustava,
 - h) povećanje sigurnosti opskrbe,
 - i) povećanje informacijske sigurnosti i
 - j) primjena suvremenih tehnologija.
- (4) Metodologijom iz stavka (2) ovog članka uređuju se:
 - a) način pokretanja i vođenja tarifnog postupka,
 - b) kriteriji za priznavanje opravdanih rashoda operatora distribucijskog sustava,
 - c) način utvrđivanja potrebnog prihoda operatora distribucijskog sustava,
 - d) pravila i postupak alokacije odobrenog potrebnog prihoda na kategorije i grupe potrošnje,
 - e) način utvrđivanja tarifnih stavova i posebnih naknada za korisnike distribucijskih sustava,
 - f) kategorije potrošnje i grupe kupaca,
 - g) tarifni elementi za obračun isporučene električne energije i snage,
 - h) drugi elementi od važnosti za vođenje postupka, određivanje i primjenu tarifa.
- (5) Kategorije potrošnje i grupe kupaca određuju se u ovisnosti o naponskoj razini mreže na mjestu priključenja, načinu mjerenja električne energije, namjeni potrošnje, postojanju postrojenja za skladištenje ili proizvodnju električne energije za vlastite potrebe i drugim kriterijima definiranim metodologijom iz stavka (2) ovog članka.
- (6) Operator distribucijskog sustava na temelju metodologije iz stavka (2) ovog članka izrađuje i podnosi Regulatornoj komisiji prijedlog za odobrenje potrebnog prihoda

operatora distribucijskog sustava i utvrđivanje tarifa za korištenje distribucijske mreže po kategorijama potrošnje i grupama kupaca.

- (7) Regulatorna komisija razmatra prijedlog operatora distribucijskog sustava iz stavka (6) ovog članka i utvrđuje konačni iznos tarifa za korištenje distribucijske mreže.
- (8) Naknada za korištenje distribucijske mreže se iskazuje kao posebna stavka na računu za utrošenu električnu energiju.

Članak 57.

(Regulatorno razdoblje za obračun tarifa za korištenje distribucijske mreže)

- (1) Tarife za korištenje distribucijske mreže utvrđuju se za regulatorno razdoblje od četiri godine.
- (2) Iznimno, u slučaju bitnih promjena parametara na kojima je zasnovan izračun tarifa za korištenje distribucijske mreže, iznosi tarifa se mogu izmijeniti i tijekom trajanja regulatornog razdoblja na temelju obrazloženog zahtjeva operatora distribucijskog sustava ili na inicijativu Regulatorne komisije.

Članak 58.

(Naknada za priključenje na distribucijsku mrežu)

- (1) Za priključenje novog objekta na distribucijsku mrežu, povećanje priključne snage postojećeg objekta ili izmjene na postojećem priključku korisnik distribucijskog sustava plaća naknadu za priključenje operatoru distribucijskog sustava.
- (2) Naknada za priključenje obuhvaća naknadu za izgradnju priključka, uključujući i opremanje mjernog mjesta mjernim uređajima i naknadu za osiguranje uvjeta za priključenje kroz povećanje kapaciteta distribucijske mreže.
- (3) Regulatorna komisija donosi pravila kojim propisuje metodologije za utvrđivanje naknade za priključenje na distribucijsku mrežu i naknade za priključenje na zatvoreni distribucijski sustav.
- (4) Metodologijom iz stavka (3) ovog članka posebno se propisuje način obračuna troškova ponovnog priključenja objekta krajnjeg kupca koji je bio isključen s distribucijske mreže u razdoblju duljem od jedne godine.
- (5) Operator distribucijskog sustava na temelju metodologije iz stavka (3) ovog članka izrađuje i podnosi Regulatornoj komisiji prijedlog za utvrđivanje jediničnih naknada za priključenje na distribucijsku mrežu, po kategorijama korisnika mreže i kategorijama potrošnje.
- (6) Regulatorna komisija utvrđuje iznos naknada za priključenje na distribucijsku mrežu na temelju prijedloga operatora distribucijskog sustava ili na vlastitu inicijativu.

Članak 59.

(Naknade za pružanje nestandardnih usluga)

- (1) Korisnici sustava ili druge osobe koje koriste nestandardne usluge operatora distribucijskog sustava dužni su platiti naknadu za pružanje nestandardnih usluga.
- (2) Iznos naknada za pružanje nestandardnih usluga utvrđuje operator distribucijskog sustava uz suglasnost Regulatorne komisije.
- (3) Iznos naknada iz stavka (2) ovog članka utvrđuje se na temelju normativa radova i usluga operatora distribucijskog sustava.

- (4) Naknade za pružanje nestandardnih usluga mogu obuhvatiti i druge objektivne troškove koji mogu nastati u postupku pružanja nestandardnih usluga, uključujući i usluge drugih nadležnih organa i tijela, a čija visina se ne može unaprijed odrediti i iskazati.

Članak 60.

(Posebne naknade koje plaća operator distribucijskog sustava)

- (1) Operator distribucijskog sustava obračunava troškove posebnih naknada koje plaća na temelju propisa jedinica lokalne samouprave u fazi uporabe objekta samo krajnjim kupcima na području odnosno jedinice lokalne samouprave.
- (2) Naknada iz stavka (1) ovog članka iskazuje se kao posebna stavka na računu za utrošenu električnu energiju, u dijelu računa koji se odnosi na naknadu za korištenje distribucijske mreže.
- (3) Regulatorna komisija metodologijom za utvrđivanje tarifa za korištenje distribucijske mreže iz članka 56. ovog zakona propisuje način utvrđivanja jediničnog iznosa naknada koje plaćaju krajnji kupci na temelju posebnih naknada iz stavka (1) ovog članka.
- (4) Jedinični iznos naknade koji plaćaju krajnji kupci na temelju posebnih naknada iz stavka (1) ovog članka odobrava Regulatorna komisija na prijedlog operatora distribucijskog sustava.

Članak 61.

(Izvještavanje)

Operator distribucijskog sustava periodično, prema dinamici, opsegu i načinu koji odredi Regulatorna komisija, dostavlja izvješća Regulatornoj komisiji, koji se odnose na:

- a) tehničke podatke distribucijske mreže,
- b) podatke o korisnicima distribucijskog sustava, uključujući i podatke o proizvodnim postrojenjima i postrojenjima za skladištenje,
- c) podatke o realizaciji planova investicija,
- d) podatke o promjenama opskrbljivača,
- e) podatke o nabavi i prodaji električne energije na distribucijskoj mreži,
- f) podatke o ostvarenim distribucijskim gubitcima i nabavi električne energije za ove potrebe,
- g) podatke o opterećenju distribucijske mreže,
- h) podatke o priključcima na distribucijsku mrežu,
- i) pokazatelje kvalitete opskrbe električnom energijom,
- j) financijske pokazatelje,
- k) ostale podatke sukladno aktima Regulatorne komisije.

Članak 62.

(Tajnost podataka)

- (1) Operator distribucijskog sustava dužan je osigurati tajnost povjerljivih podataka koje dobiva od drugih elektroenergetskih subjekata i kupaca, osim ako se posebnim propisom ne zahtijeva javno objavljivanje određenih podataka ili njihova dostava nadležnim tijelima.
- (2) Operator distribucijskog sustava dužan je na nediskriminirajući način objavljivati informacije koje mogu osigurati prednost sudionicima na tržištu.
- (3) Informacije o mogućnostima korištenja distribucijske mreže su javne.

Članak 63.

(Pristup distribucijskoj mreži)

- (1) Operator distribucijskog sustava dužan je omogućiti pristup distribucijskoj mreži korisnicima sustava po reguliranim uvjetima na transparentan i nediskriminirajući način.
- (2) Operator distribucijskog sustava može odbiti pristup mreži isključivo zbog ograničenih kapaciteta, pogonskih smetnji, preopterećenosti sustava ili zbog ugroženosti rada sustava i neispunjavanja uvjeta propisanih ovim zakonom i podzakonskim aktima.
- (3) Operator distribucijskog sustava dužan je odbiti pristup, odnosno isključiti s mreže proizvođača koji ne posjeduje dozvolu za obavljanje elektroenergetske djelatnosti sukladno ovom zakonu.
- (4) Operator distribucijskog sustava dužan je informirati korisnika distribucijskog sustava kojem je odbijen pristup mreži o razlozima odbijanja pristupa koji moraju biti objektivni, nediskriminirajući i detaljno obrazloženi.
- (5) Korisnik distribucijskog sustava, kojem je odbijen pristup mreži ili je nezadovoljan uvjetima pristupa, može podnijeti žalbu Regulatornoj komisiji.
- (6) Operator distribucijskog sustava dužan je pri dispečiranju distribucijske proizvodnje dati prednost proizvodnim postrojenjima koja koriste obnovljive izvore energije ili otpad ili kogeneracijskim postrojenjima.

Članak 64.

(Ugovor o korištenju distribucijske mreže)

- (1) Korištenje distribucijske mreže uređuje se ugovorom o korištenju distribucijske mreže koji zaključuju operator distribucijskog sustava i korisnik sustava.
- (2) Uvjeti za zaključenje i sadržaj ugovora o korištenju distribucijske mreže detaljnije se uređuju Općim uvjetima.

Članak 65.

(Izravni vod)

- (1) Proizvođač električne energije i krajnji kupac koji nemaju mogućnost pristupa mreži mogu izgraditi izravni vod, uz prethodno pribavljenu suglasnost Regulatorne komisije.
- (2) Proizvođač može izravnim vodom opskrbljivati vlastite poslovne objekte i objekte vlastite potrošnje elektrane, uz prethodno pribavljenu suglasnost Regulatorne komisije.

Članak 66.

(Kvaliteta opskrbe)

- (1) Kvaliteta opskrbe električnom energijom obuhvaća:
 - a) kontinuitet isporuke,
 - b) kvalitetu napona u distribucijskoj mreži,
 - c) kvalitetu usluga.
- (2) Regulatorna komisija donosi pravilnik, kojim se propisuju:
 - a) pokazatelji kvalitete opskrbe,
 - b) način mjerenja, prikupljanja i obrade pokazatelja kvalitete opskrbe,
 - c) postupno uvođenje općih, minimalnih i zajamčenih standarda kvalitete opskrbe,
 - d) postupno uvođenje financijske kompenzacije krajnjem kupcu nakon uvođenja zajamčenih standarda kvalitete opskrbe,
 - e) način, dinamika i sadržaj izvješća koja se dostavljaju Regulatornoj komisiji,

- f) sadržaj godišnjeg izvješća o kvaliteti opskrbe koje priprema operator distribucijskog sustava.
- (3) U cilju osiguranja kvalitete opskrbe operator distribucijskog sustava dužan je :
- uspostaviti sustav za mjerenje kvalitete napona u distribucijskoj mreži,
 - voditi evidencije podataka potrebnih za utvrđivanje parametara kvalitete opskrbe,
 - pratiti pokazatelje kvalitete opskrbe.
- (4) Operator distribucijskog sustava dužan je najkasnije do 31. ožujka tekuće godine izraditi i javno objaviti izvješće o kvaliteti opskrbe za prethodnu godinu.

Članak 67.

(Pravila o radu distribucijskog sustava)

- Pogon i upravljanje distribucijskom mrežom reguliraju se pravilima o radu distribucijskog sustava.
- Pravila o radu distribucijskog sustava propisuju:
 - tehničke i druge uvjete za priključenje korisnika sustava na mrežu, uključujući i aktivne kupce, postrojenja za skladištenje, energetske zajednice i stanice za punjenje električnih vozila,
 - tehničke i druge uvjete za siguran pogon elektroenergetskog sustava radi pouzdane opskrbe električnom energijom,
 - kvalitetu napona i dopuštena odstupanja parametara kvalitete napona,
 - tehničke uvjete za pristup odnosno korištenje distribucijske mreže,
 - planiranje pogona i upravljanje distribucijskom mrežom,
 - postupke pri pogonu distribucijske mreže u slučaju poremećenog radnog režima uslijed kvara, više sile i drugih izvanrednih okolnosti,
 - način upravljanja zagušenjima u distribucijskoj mreži,
 - način provedbe ograničenja isporuke u slučaju nedostatka električne energije u elektroenergetskom sustavu,
 - metodologiju i kriterije za planiranje razvoja distribucijske mreže,
 - tehničke zahtjeve za energetske transformatore,
 - tehničke zahtjeve za sklopne aparate koji se koriste u distribucijskoj mreži,
 - tehničke zahtjeve za opremanje obračunskog mjernog mjesta korisnika sustava,
 - tehničke zahtjeve za upravljanje potrošnjom i pružanje usluga fleksibilnosti u distribucijskom sustavu,
 - tehničke i druge uvjete za međusobno povezivanje i rad mreža,
 - način vršenja kontrole napona u distribucijskoj mreži,
 - način utvrđivanja standardnih profila opterećenja,
 - zahtjeve u vezi razmjene podataka i mjerenja sa korisnicima sustava i drugim operatorima sustava i
 - druga pitanja od važnosti za rad distribucijskog sustava.
- Pravila o radu distribucijskog sustava odobrava Regulatorna komisija na prijedlog nadležnog operatora distribucijskog sustava.
- Pravila o radu distribucijskog sustava se objavljuju na internetskoj stranici Regulatorne komisije i operatora distribucijskog sustava.

Članak 68.

(Elektronska razmjena podataka na maloprodajnom tržištu)

- (1) Operator distribucijskog sustava donosi pravila za elektronsku razmjenu podataka sa učesnicima na maloprodajnom tržištu električne energije.
- (2) Pravilima za elektronsku razmjenu podataka uređuju se:
 - a) sredstva komunikacije na maloprodajnom tržištu,
 - b) identifikacione šeme za učesnike na maloprodajnom tržištu,
 - c) vrste, sadržaj i format poruka koje se razmjenjuju,
 - d) druga pitanja od značaja za elektronsku razmjenu podataka.
- (3) Pravila za elektronsku razmjenu podataka odobrava Regulatorna komisija.

POGLAVLJE II. PRIKLJUČENJE NA DISTRIBUCIJSKU MREŽU

Članak 69.

(Priklučenje na distribucijsku mrežu)

- (1) Operator distribucijskog sustava dužan je na temelju zahtjeva korisnika sustava priključiti na distribucijsku mrežu sve objekte koji ispunjavaju uvjete propisane ovim zakonom i podzakonskim aktima te posjeduju potrebna odobrenja u skladu sa propisima iz oblasti građenja.
- (2) Operator distribucijskog sustava utvrđuje način i uvjete priključenja na distribucijsku mrežu sukladno odredbama ovog zakona.
- (3) U postupku priključenja na distribucijsku mrežu investitor pribavlja elektroenergetsku suglasnost i zaključuje ugovor o priključenju s operatorom distribucijskog sustava, što se bliže uređuje Općim uvjetima.
- (4) Pravna ili fizička osoba može zatražiti od operatora distribucijskog sustava preliminarno mišljenje o mogućnosti priključenja proizvodnog postrojenja ili postrojenja za skladištenje energije.

Članak 70.

(Preliminarno mišljenje o mogućnostima priključenja)

- (1) Operator distribucijskog sustava izdaje preliminarno mišljenje o mogućnostima priključenja u svrhu sagledavanja mogućih opcija i okvirnih troškova priključenja elektroenergetskog objekta na mrežu, u roku od 15 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.
- (2) Preliminarno mišljenje o mogućnostima priključenja je neobvezujuće i izdaje se u svrhu informiranja podnositelja zahtjeva o mogućim opcijama za priključenje na distribucijsku mrežu u vrijeme podnošenja zahtjeva.
- (3) Troškove izdavanja preliminarnog mišljenja o mogućnostima priključenja snosi podnositelj zahtjeva, prema cjeniku nestandardnih usluga.

Članak 71.

(Elektroenergetska suglasnost)

- (1) Investitor koji namjerava priključiti svoj objekt na distribucijsku mrežu dužan je pribaviti elektroenergetsku suglasnost.
- (2) Elektroenergetska suglasnost pribavlja se prije izdavanja urbanističke suglasnosti ili lokacijske informacije.

- (3) Zahtjev za izdavanje elektroenergetske suglasnosti podnosi se u pisanom obliku, u tiskanom ili elektroničkom obliku.
- (4) Elektroenergetska suglasnost sadrži elektroenergetske i tehničke uvjete, kao i druge uvjete koji se propisuju Općim uvjetima, koje su korisnici distribucijskog sustava dužni ispuniti prije priključenja na distribucijsku mrežu.
- (5) Elektroenergetska suglasnost se izdaje za:
 - a) priključenje novih objekata,
 - b) postojeće objekte u slučaju promjene priključne snage, promjena priključka ili uređaja koji imaju izražen povratni utjecaj na mrežu, spajanja ili razdvajanja mjernih mjesta, te
 - c) druge slučajeve propisane Općim uvjetima.
- (6) O zahtjevu za izdavanje elektroenergetske suglasnosti odlučuje operator distribucijskog sustava, sukladno odredbama zakona kojim se uređuje upravni postupak, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva za priključenje na niskom naponu, odnosno 60 dana za priključenje na srednjem naponu.
- (7) Iznimno, u slučaju izmjene uvjeta priključenja u razdoblju od izdavanja elektroenergetske suglasnosti do zaključenja ugovora o priključenju na distribucijsku mrežu, operator distribucijskog sustava vrši izmjene ranije izdane elektroenergetske suglasnosti.
- (8) Elektroenergetska suglasnost prestaje važiti ukoliko investitor ne priključi objekt u roku i pod uvjetima koji se određuju Općim uvjetima.

Članak 72.

(Ugovor o priključenju)

- (1) Prije izgradnje priključka na distribucijsku mrežu, korisnik distribucijskog sustava i operator distribucijskog sustava zaključuju ugovor o priključenju.
- (2) Ugovorom o priključenju definiraju se troškovi priključenja, izrada priključka, nadzor nad izgradnjom priključka, postupak i rokovi priključenja, način plaćanja i druge odredbe od važnosti za njegovo izvršenje.
- (3) Operator distribucijskog sustava može korisniku distribucijskog sustava opcijski ponuditi ugovor o priključenju koji predviđa ograničenje korištenja priključne snage u unaprijed definiranim okolnostima.

Članak 73.

(Troškovi priključenja)

- (1) Korisnik distribucijskog sustava plaća operatoru distribucijskog sustava naknadu za priključenje sukladno članku 58. ovog zakona.
- (2) Krajnji kupac čiji su objekti bili isključeni s distribucijske mreže u razdoblju duljem od jedne godine plaća operatoru distribucijskog sustava troškove ponovnog priključenja sukladno članku 58. ovog zakona.

Članak 74.

(Pravo na žalbu)

- (1) Protiv rješenja o elektroenergetskoj suglasnosti ili akta kojim je odbijen pristup mreži, može se izjaviti žalba Regulatornoj komisiji u roku od 15 dana od dana primitka akta operatora distribucijskog sustava.
- (2) Žalba se podnosi preko operatora distribucijskog sustava, koji je dužan postupiti po žalbi sukladno pravilima upravnog postupka.

- (3) Odluka Regulatorne komisije o žalbi donosi se u roku od 60 dana od dana dostavljanja žalbe.
- (4) Ukoliko Regulatorna komisija traži dodatne informacije rok iz stavka (3) ovog članka produljuje se za dodatnih 60 dana.
- (5) Protiv konačne odluke Regulatorne komisije iz stavka (3) ovog članka stranka može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe nadležnom sudu u roku od 30 dana od dana primitka odluke.

Članak 75.

(Izgradnja novog priključka)

- (1) Operator distribucijskog sustava je investitor izgradnje priključka novog korisnika distribucijskog sustava.
- (2) Izgradnju priključka objekta krajnjeg kupca vrši operator distribucijskog sustava.
- (3) Izgradnju priključka objekta proizvođača vrši operator distribucijskog sustava ili ovlaštenu izvođač koga odabere investitor objekta uz suglasnost operatora distribucijskog sustava, što se uređuje ugovorom o priključenju.
- (4) Izgrađeni priključak je temeljno sredstvo operatora distribucijskog sustava i dio distribucijskog sustava.
- (5) Operator distribucijskog sustava snosi troškove održavanja priključka koji je njegovo temeljno sredstvo.

Članak 76.

(Tretman postojećih priključaka)

- (1) Postojeći korisnici distribucijskog sustava mogu bez naknade prenijeti na operatora distribucijskog sustava vlasništvo nad tehnički ispravnim priključkom, uključujući mjerno mjesto, radi daljeg upravljanja i održavanja.
- (2) Ako postojeći korisnik distribucijskog sustava koji je vlasnik priključka i mjernog mjesta ne želi prenijeti vlasništvo nad priključkom i pripadajućim mjernim mjestom operatoru distribucijskog sustava, dužan je:
 - a) snositi troškove redovitog i investicijskog održavanja vlastitog priključka,
 - b) snositi troškove održavanja i baždarenja mjernih uređaja,
 - c) poslove održavanja i intervencija na priključku i mjernom mjestu povjeriti pravnim ili fizičkim osobama koja ispunjavaju uvjete u svezi s kadrovskom i tehničkom opremljenošću iz članka 142. ovog zakona ili operatoru distribucijskog sustava.
- (3) Postojeći korisnik distribucijskog sustava ne može osporiti operatoru distribucijskog sustava priključenje novog korisnika distribucijskog sustava preko postojećeg priključka bez obzira jesu li priključak i mjerno mjesto u vlasništvu operatora distribucijskog sustava ili korisnika.

Članak 77.

(Puštanje objekta u rad)

- (1) Nakon završetka izgradnje objekta, operator distribucijskog sustava po zahtjevu korisnika sustava potvrđuje ispravnost instalacija korisnika distribucijskog sustava i vrši priključenje objekta na distribucijsku mrežu.

- (2) Ispravnosti instalacija korisnika distribucijskog sustava iz stavka (1) ovog članka potvrđuje se dostavljanjem:
- a) potvrde o ispravnosti električnih instalacija koja je izdana od ovlaštene osobe za objekte iz kategorije kućanstva i kategorije ostala potrošnja priključne snage do 50 kW, ili
 - b) odobrenja za uporabu za ostale objekte.

Članak 78.

(Zabrana priključenja objekata izgrađenih bez odobrenja za gradnju)

- (1) Priključenje na distribucijsku mrežu objekata izgrađenih bez odobrenja za gradnju nije dopušteno.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovog članka, operator distributivnog sistema može izvršiti privremeno priključenje na distributivnu mrežu objekata izgrađenih bez odobrenja za gradnju uz uvjerenje izdato od strane organa uprave nadležnog za izdavanje odobrenja za gradnju o činjenicama o kojima organ vodi službenu evidenciju ili nakon provedenog postupka, u sljedećim slučajevima:
 - a) ako se izgrađeni objekt nalazi na području gdje nisu doneseni planski dokumenti,
 - b) ako je izgrađeni objekt u postupku legalizacije.
- (3) Privremeno priključenje iz stavka (2) ovog članka se vrši po istoj proceduri koja se provodi za postupak trajnog priključenja.
- (4) Privremeno priključenje iz stavka (2) ovog članka traje do ispunjenja uvjeta za trajno priključenje ili do uklanjanja objekta izgrađenog bez odobrenja za građenje.
- (5) Iznimno od stavka (4) ovog članka, privremeno priključenje može biti obustavljeno i na zahtjev organa uprave nadležnog za izdavanje akata iz oblasti građenja, bez prava na naknadu štete i povrata jednokratne naknade za priključenje.

Članak 79.

(Obračunsko mjerno mjesto)

- (1) Obračunsko mjerno mjesto je mjesto mjerenja isporučene, odnosno preuzete električne energije između operatora distribucijskog sustava i korisnika distribucijskog sustava.
- (2) Obračunsko mjerno mjesto instalira se:
 - a) za individualne stambene i poslovne objekte na granici temeljnih sredstava operatora distribucijskog sustava i krajnjeg kupca ili na granici posjeda krajnjeg kupca,
 - b) za objekte kolektivnog stanovanja i stambeno-poslovne objekte u mjernim ormarima lociranim u zajedničkim prostorijama objekta,
 - c) za objekte proizvođača na granici temeljnih sredstava operatora distribucijskog sustava i temeljnih sredstava proizvođača kod elektrana priključenih na distribucijsku mrežu.
- (3) Operator distribucijskog sustava elektroenergetskom suglasnošću određuje lokaciju obračunskog mjernog mjesta, na način koji mu osigurava neometan pristup.

Članak 80.

(Pristup mjernom mjestu)

- (1) Korisnik distribucijskog sustava dužan je omogućiti ovlaštenim predstavnicima operatora distribucijskog sustava pristup mjernim uređajima i električnim instalacijama u svom vlasništvu, kao i mjernim uređajima, objektima i opremi u vlasništvu operatora distribucijskog sustava koji se nalaze na njegovom posjedu, radi očitavanja, kontrole,

ispitivanja, pregleda, provjere ispravnosti, otklanjanja kvarova, izmještanja i zamjene mjernih uređaja i opreme, kao i radi obustave isporuke.

- (2) Korisnik distribucijskog sustava dužan je zaštititi od oštećenja i neovlaštenog pristupa mjerne uređaje koji su locirani na njegovom posjedu.

Članak 81.

(Pravila o priključenju)

- (1) Operator distribucijskog sustava, uz suglasnost Regulatorne komisije, donosi pravila o priključenju objekata korisnika distribucijskog sustava na distribucijsku mrežu.
- (2) Pravilima o priključenju propisuju se uvjeti, postupak i način priključenja objekata korisnika na distribucijsku mrežu.
- (3) Pravilima o priključenju posebno se propisuje i pojednostavljena procedura za priključenje elektrana za vlastite potrebe krajnjih kupaca, koje proizvode električnu energiju iz obnovljivih izvora instalirane snage do uključivo 23 kW.

POGLAVLJE III. PREKID, OGRANIČENJE I OBUSTAVA ISPORUKE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Članak 82.

(Prekidi i ograničenje isporuke električne energije)

Operator distribucijskog sustava može prekinuti ili ograničiti isporuku električne energije u slučaju:

- a) izvođenja planiranih radova na distribucijskom sustavu (planirani prekidi),
- b) nastupanja nepredviđenih okolnosti (neplanirani prekidi),
- c) kada je ugrožena sigurnost sistema, ljudi ili imovine ili iz razloga zaštite okoliša,
- d) ugrožene sigurnosti opskrbe iz članka 137. ovog zakona.

Članak 83.

(Planirani prekidi i ograničenja isporuke električne energije)

- (1) Operator distribucijskog sustava može planski prekinuti i ograničiti isporuku električne energije u slučaju izvođenja planiranih radova na distribucijskom sustavu koji obuhvaćaju:
 - a) redovito i izvanredno održavanje ili remont,
 - b) ispitivanja i kontrole mjerenja,
 - c) priključenje novih korisnika distribucijskog sustava,
 - d) proširenje i rekonstrukciju mreže,
 - e) druge slučajeve propisane Općim uvjetima.
- (2) Operator distribucijskog sustava dužan je krajnjim kupcima pravodobno najaviti planirani prekid i ograničenje isporuke.
- (3) Rok za najavu planiranih prekida ili ograničenja isporuke električne energije je 24 sata prije nastupanja prekida za krajnje kupce iz kategorije kućanstvo i mali kupci, te 48 sati za ostale krajnje kupce.

Članak 84.

(Neplanirani prekidi isporuke električne energije)

- (1) Neplanirani prekidi obuhvaćaju nepredviđene prekide isporuke koji su prouzročeni:

- a) višom silom (poput požara, poplave, potresa, ekstremnih vremenskih uvjeta),
 - b) djelovanjem treće strane,
 - c) postupanjem operatora distribucijskog sustava.
- (2) U neplanirane prekide ubrajaju se i planirani prekidi koji nisu pravodobno najavljeni ili su trajali dulje od planiranog vremena.

Članak 85.

(Obustava isporuke i preuzimanja električne energije)

- (1) Operator distribucijskog sustava može obustaviti isporuku električne energije u slučaju:
- a) neovlaštene potrošnje iz članka 89. ovog zakona,
 - b) ako objekt krajnjeg kupca ne ispunjava propisane tehničke uvjete i ugrožava živote ljudi i imovinu ili okoliš,
 - c) ako objekti, druge nepokretnosti i imovina krajnjeg kupca ometaju normalnu isporuku električne energije drugim kupcima,
 - d) ako krajnji kupac, u roku koji odredi operator distribucijskog sustava, ili nadležno inspeksijsko tijelo, ne odstrani ili do zahtijevane granice ne smanji smetnje koje prouzroče njegovi objekti i uređaji,
 - e) ako krajnji kupac bez odobrenja elektroenergetskog subjekta, preko svoje instalacije, omogući potrošnju električne energije trećoj strani,
 - f) ako to zahtijeva opskrbljivač sukladno članku 110. ovog zakona, u slučaju kada krajnji kupac ne izmiruje obveze po računu za električnu energiju,
 - g) ako krajnji kupac uskrati ovlaštenim osobama pristup do mjernih uređaja odnosno do unutarnjih električnih instalacija,
 - h) ako krajnji kupac ne poštuje posebne uvjete o ograničenju isporuke električne energije, sukladno ovom zakonu,
 - i) ako krajnji kupac, po zahtjevu operatora distribucijskog sustava ne snizi snagu na ugovorenu vrijednost u zahtijevanom roku,
 - j) ako krajnji kupac koristi električnu energiju protivno uvjetima iz elektroenergetske suglasnosti i
 - k) drugim slučajevima propisanim Općim uvjetima.
- (2) U slučajevima iz stavka (1) točke od a) do d) ovog članka, operator distribucijskog sustava može izvršiti obustavu isporuke električne energije bez prethodnog upozorenja.
- (3) U slučajevima iz stavka (1) točke od e) do j) ovog članka, operator distribucijskog sustava dužan je prethodno u pisanom obliku upozoriti krajnjeg kupca na nedostatke odnosno nepravilnosti zbog kojih mu se može obustaviti isporuka električne energije i odrediti rok za otklanjanje nedostataka ili nepravilnosti.
- (4) Operator distribucijskog sustava vrši isključenje s mreže objekta proizvođača električne energije u slučaju nepostojanja ugovora o kupoprodaji proizvedene električne energije ili u drugim slučajevima propisanim Općim uvjetima.

Članak 86.

(Ponovno priključenje na mrežu)

- (1) Kada krajnji kupac kojem je obustavljena isporuka električne energije otkloni razloge za obustavu isporuke, operator distribucijskog sustava dužan je izvršiti ponovno priključenje na mrežu u roku od 24 sata.
- (2) Troškove ponovnog priključenja na mrežu iz stavka (1) ovog članka snosi krajnji kupac.
- (3) Operator distribucijskog sustava dužan je da bez odlaganja ponovo priključiti na mrežu krajnjeg kupca kojem je neutemeljeno obustavljena isporuka električne energije.
- (4) Troškove ponovnog priključenja iz stavka (3) ovog članka snosi elektroenergetski subjekt po čijem zahtjevu je izvršena neutemeljena obustava isporuke električne energije.

Članak 87.

(Naknada štete)

- (1) Korisnik mreže ima pravo na naknadu štete nastale uslijed isporuke nekvalitetne električne energije od operatora distribucijskog sustava sukladno Općim uvjetima i ugovoru o korištenju distribucijske mreže.
- (2) Korisnik mreže nema pravo na naknadu štete ni izmakle koristi, nastale uslijed prekida u isporuci električne energije, osim u slučajevima krajnje nepažnje ili namjernog propusta operatora distribucijskog sustava.
- (3) Korisnik mreže ima pravo na financijsku kompenzaciju sukladno općim i zajamčenim standardima kvalitete opskrbe iz članka 66. ovog zakona.
- (4) Korisnik mreže je dužan nadoknaditi štetu koju prouzroči operatoru distribucijskog sustava.
- (5) Korisnik mreže i operator distribucijskog sustava sporazumno utvrđuju naknadu za učinjenu štetu iz stavaka (1), (2) i (4) ovog članka ili u suprotnom pokreću postupak pred nadležnim sudom.

Članak 88.

(Neprekidno napajanje)

Korisnik sustava koji zbog potreba vlastitog tehnološkog procesa ili iz drugih razloga zahtijeva napajanje električnom energijom bez prekida, osigurava neprekidno napajanje o vlastitom trošku ugradnjom odgovarajućih rezervnih izvora energije i sustava neprekidnog napajanja.

POGLAVLJE IV. NEOVLAŠTENA POTROŠNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Članak 89.

(Neovlaštena potrošnja električne energije)

- (1) Neovlaštena potrošnja električne energije predstavlja svako korištenje električne energije u okolnostima kada su objekti i instalacije krajnjeg kupca ili proizvođača neovlašteno priključeni na elektroenergetsku mrežu ili kada su poduzete bilo kakve radnje na mjernom mjestu i priključku kojima se utječe na ispravnost ili propisanu točnost mjerenja preuzete električne energije.
- (2) Neovlaštena potrošnja električne energije uključuje:
 - a) priključenje na mrežu bez elektroenergetske suglasnosti i/ili ugovora o priključenju, ugovora o opskrbi električnom energijom i ugovora o korištenju distribucijske mreže,
 - b) neovlašteno priključenje na mrežu nakon izvršene obustave isporuke električne energije,

- c) tehnički izvedeno stanje koje omogućava korištenje električne energije bez mjernog uređaja, mimo mjernog uređaja ili preko mjernog uređaja na kome je onemogućeno pravilno mjerenje,
 - d) skidanje ili oštećenje plombe operatora distribucijskog sustava s mjernog uređaja koji se nalazi na posjedu krajnjeg kupca, pri čemu krajnji kupac nije obavijestio operatora distribucijskog sustava o oštećenju, i
 - e) korištenje električne energije preko neovlašteno zamijenjenog mjernog uređaja.
- (3) Neovlaštena potrošnja električne energije detaljnije se uređuje Općim uvjetima.
- (4) Neovlaštena potrošnja električne energije predstavlja krivično djelo krađe kažnjivo po krivičnom zakonu.

Članak 90.

(Utvrđivanje neovlaštene potrošnje)

- (1) Neovlaštenu potrošnju utvrđuje operator distribucijskog sustava kontrolom priključka i mjernog mjesta.
- (2) Kontrolu priključka i mjernog mjesta iz stavka (1) ovog članka obavljaju kvalificirane osobe ovlaštene od operatora distribucijskog sustava.
- (3) O izvršenoj kontroli izrađuje se zapisnik na licu mjesta, koji sadrži utvrđeno činjenično stanje i dokazni materijal.
- (4) Zapisnik iz stavka (3) ovog članka potpisuje i krajnji kupac koji je nazočio kontroli i kojemu se uručuje primjerak zapisnika.
- (5) U slučaju da krajnji kupac nije nazočio kontroli ili je odbio potpisati zapisnik, ovlaštena osoba operatora distribucijskog sustava na mjestu kontrole ostavlja obavijest s rokom i adresom gdje može preuzeti zapisnik ili se zapisnik dostavlja na drugi način sukladno zakonu.
- (6) U slučaju sumnje na postojanje neovlaštene potrošnje izvršene djelovanjem na ispravnost mjernog uređaja, pregled mjerila vrši neovisni organ nadležan za poslove zakonskog mjeriteljstva ili neovisno akreditirana pravna osoba, a na zahtjev operatora distribucijskog sustava.

Članak 91.

(Razdoblje za obračun neovlaštene potrošnje)

- (1) Razdoblje neovlaštene potrošnje obuhvaća razdoblje od dana poduzimanja neovlaštenih radnji do dana otkrivanja neovlaštene potrošnje.
- (2) Ukoliko se ne može utvrditi početak neovlaštene potrošnje za obračun, odnosno vrijeme poduzimanja neovlaštene radnje, smatra se kako je početak neovlaštene potrošnje dan posljednjeg pregleda dijela priključka ili mjernog mjesta na kojem je poduzeta neovlaštena radnja, a kojom je konstatirana ispravnost na priključku ili mjernom mjestu.
- (3) Za utvrđivanje početka razdoblja neovlaštene potrošnje iz stavka (2) ovog članka, može se koristiti pregled priključka ili mjernog mjesta za koji je izrađen zapisnik o izvršenoj kontroli.
- (4) Razdoblje neovlaštene potrošnje iz stavaka (1) i (2) ovog članka ne može biti dulje od godinu dana.

Članak 92.

(Obračun neovlaštene potrošnje)

- (1) Operator distribucijskog sustava vrši obračun neovlaštene potrošnje prema metodologiji definiranoj Općim uvjetima.
- (2) Protiv akta kojim je utvrđena neovlaštena potrošnja i izvršen obračun neovlaštene potrošnje može se izjaviti prigovor Regulatornoj komisiji sukladno članku 30. ovog zakona.
- (3) Krajnji kupac ili osoba kod koje je utvrđena neovlaštena potrošnja ima obvezu platiti operatoru distribucijskog sustava obračunati iznos neovlašteno preuzete električne energije.

POGLAVLJE V. DISTRIBUCIJA ELEKTRIČNE ENERGIJE U ZATVORENOM DISTRIBUCIJSKOM SUSTAVU

Članak 93.

(Zatvoreni distribucijski sustav)

- (1) Zatvoreni distribucijski sustav je sustav preko kojeg se električna energija distribuira na geografski ograničenoj industrijskoj zoni, trgovačkoj zoni ili zoni zajedničkih usluga.
- (2) Regulatorna komisija odobrava status zatvorenog distribucijskog sustava na zahtjev vlasnika sustava ako su zadovoljeni sljedeći uvjeti:
 - a) poslovanje ili proizvodni proces korisnika tog sustava je integriran iz specifičnih, tehničkih ili sigurnosnih razloga,
 - b) sustav primarno distribuira električnu energiju vlasniku ili operatoru sustava ili njihovim povezanim poduzećima,
 - c) na sustav nisu priključeni krajnji kupci iz kategorije kućanstvo ili je priključen mali broj krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo koji su zaposlenjem ili na sličan način povezani s vlasnikom distribucijskog sustava i nalaze se unutar područja zatvorenog distribucijskog sustava.
- (3) Vlasnik zatvorenog distribucijskog sustava dužan je od Regulatorne komisije pribaviti dozvolu za obavljanje djelatnosti distribucije u zatvorenom distribucijskom sustavu.
- (4) Korisnici čiji su objekti priključeni na zatvoreni distribucijski sustav ne mogu biti diskriminirani u odnosu na korisnike drugih distribucijskih sustava u svezi s isporukom i opskrbom električnom energijom i imaju sva prava krajnjih kupaca koja su definirana ovim zakonom i podzakonskim aktima.

Članak 94.

(Cijena korištenja zatvorenog distribucijskog sustava)

- (1) Regulatorna komisija donosi metodologiju za utvrđivanje tarifa za korištenje zatvorenog distribucijskog sustava.
- (2) Operator zatvorenog distribucijskog sustava na temelju metodologije iz stavka (1) ovog članka utvrđuje tarife za korištenje zatvorenog distribucijskog sustava, uz suglasnost Regulatorne komisije.
- (3) Operator zatvorenog distribucijskog sustava dužan je obavijestiti svoje korisnike o cijeni korištenja zatvorenog distribucijskog sustava.

Članak 95.

(Odgovornosti operatora zatvorenog distribucijskog sustava)

Operator zatvorenog distributivnog sistema odgovoran je za:

- a) siguran i pouzdan rad zatvorenog distribucijskog sustava i kvalitetu isporuke električne energije,
- b) osiguranje nediskriminirajućeg i ekonomičnog pristupa zatvorenom distribucijskom sustavu,
- c) ispunjenje razumnih zahtjeva za povećanje snage korisnika svog sustava,
- d) izgradnju priključka korisnika zatvorenog distribucijskog sustava,
- e) davanje informacija energetske subjektima i korisnicima distribucijskog sustava koje su potrebne za učinkovit pristup zatvorenom distribucijskom sustavu, na načelima transparentnosti i nediskriminacije,
- f) ispravnost i pouzdanost mjerenja električne energije na mjestima primopredaje s korisnicima zatvorenog distribucijskog sustava.

Članak 96.

(Obveze operatora zatvorenog distribucijskog sustava)

Operator zatvorenog distribucijskog sustava električne energije dužan je:

- a) ispunjavati uvjete dozvole za obavljanje djelatnosti,
- b) održavati mrežu,
- c) predložiti pravila o radu zatvorenog distribucijskog sustava,
- d) planirati investicije u zatvoreni distribucijski sustav, sukladno potrebama korisnika sustava,
- e) primjenjivati cijenu korištenja zatvorenog distribucijskog sustava određenu sukladno ovom zakonu,
- f) objaviti uvjete i cijene priključenja na zatvoreni distribucijski sustav sukladno odredbama metodologije za utvrđivanje naknade za priključenje na distribucijsku mrežu iz članka 58. ovog zakona,
- g) pratiti gubitke u zatvorenom distribucijskom sustavu i poduzimati mjere za njihovo smanjenje,
- h) nabaviti energiju za nadoknadu gubitaka u svojoj mreži po tržišnim uvjetima, na transparentan i nediskriminirajući način,
- i) korisnicima zatvorenog distribucijskog sustava pružati informacije za učinkovit pristup sustavu na načelima transparentnosti i nediskriminacije,
- j) osigurati povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija dobivenih tijekom obavljanja djelatnosti i informacije koje mogu osigurati prednost na tržištu objavljivati na nediskriminirajući način,
- k) dostavljati subjektu nadležnom za administriranje tržišta električne energije potrebne podatke sukladno pravilima o radu tržišta električne energije,
- l) dostavljati opskrbljivaču obračunske podatke za kupce unutar zatvorenog distribucijskog sustava,
- m) poduzimati propisane mjere sigurnosti,
- n) poduzimati mjere za povećanje energijske učinkovitosti i za zaštitu okoliša,

- o) dostavljati Regulatornoj komisiji i Ministarstvu podatke o proizvedenoj električnoj energiji unutar zatvorenog distribucijskog sustava,
- p) uređivati druga pitanja neophodna za rad zatvorenog distribucijskog sustava.

Članak 97

(Pravila o radu zatvorenog distribucijskog sustava)

- (1) Pogon i upravljanje zatvorenim distribucijskim sustavom reguliraju se pravilima o radu zatvorenog distribucijskog sustava.
- (2) Pravila o radu zatvorenog distribucijskog sustava propisuju:
 - a) zahtjeve za osiguranje sigurnosti pogona,
 - b) tehničke uvjete za priključenje na zatvoreni distribucijski sustav,
 - c) zahtjeve za pristup zatvorenom distribucijskom sustavu,
 - d) zahtjeve za mjerenje i mjernu opremu,
 - e) uvjete za korištenje i održavanje objekata,
 - f) postupke u slučaju poremećaja u radu,
 - g) druga pitanja neophodna za rad zatvorenog distribucijskog sustava.
- (3) Pravila o radu zatvorenog distribucijskog sustava donosi Regulatorna komisija na prijedlog operatora zatvorenog distribucijskog sustava.
- (4) Pravila o radu zatvorenog distribucijskog sustava objavljuju se na internetskoj stranici operatora zatvorenog distribucijskog sustava.

Članak 98.

(Upravljanje zatvorenim distribucijskim sustavom)

- (1) Zatvorenim distribucijskim sustavom upravlja operator zatvorenog distribucijskog sustava kojeg odredi vlasnik sustava.
- (2) Iznimno od odredbe stavka (1) ovog članka, Regulatorna komisija može na zahtjev vlasnika zatvorenog distribucijskog sustava donijeti odluku kojom određuje teritorijalno nadležnog operatora distribucijskog sustava za upravljanje zatvorenim distribucijskim sustavom.
- (3) U slučaju iz stavka (2) ovog članka, vlasnik zatvorenog distribucijskog sustava dužan je teritorijalno nadležnom operatoru distribucijskog sustava predati na korištenje i upravljanje svoje elektroenergetske objekte.
- (4) Operator zatvorenog distribucijskog sustava mora biti stručno i tehnički kvalificiran za obavljanje te djelatnosti, što provjerava Regulatorna komisija u postupku izdavanja dozvole za obavljanje djelatnosti.
- (5) Operator distribucijskog sustava koji preuzima upravljanje zatvorenim distribucijskim sustavom i vlasnik zatvorenog distribucijskog sustava, ugovorom uređuju pitanja u svezi s upravljanjem, održavanjem i naknadom za ustupanje ili zakup zatvorenog distribucijskog sustava.

DIO DEVETI - OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM

Članak 99.

(Opskrba)

- (1) Opskrba električnom energijom je djelatnost prodaje električne energije krajnjim kupcima, uključujući i preprodaju.
- (2) Opskrbu krajnjih kupaca električnom energijom može obavljati pravna osoba koja ima odgovarajuću dozvolu za obavljanje djelatnosti izdanu od Regulatorne komisije sukladno ovom zakonu ili koja ima odgovarajuću dozvolu izdanu od drugih regulatornih komisija u BiH (u daljnjem tekstu: opskrbljivač).
- (3) Opskrbljivač obavlja djelatnost opskrbe sukladno ovom zakonu, podzakonskim aktima, uvjetima propisanim dozvolom za obavljanje djelatnosti i zaključenim ugovorom o opskrbi.

Članak 100.

(Obveze opskrbljivača)

- (1) Opskrbljivač je dužan:
 - a) osigurati električnu energiju prema zaključenim ugovorima o opskrbi s krajnjim kupcima,
 - b) na prikladan način obavijestiti krajnje kupce o mogućnosti izbora opskrbljivača, važećim cijenama i naknadama, te standardnim uvjetima za zaključenje ugovora o opskrbi,
 - c) dostaviti krajnjim kupcima sažetak uvjeta opskrbe koji je napisan jasnim i jednostavnim jezikom,
 - d) obračunavati električnu energiju i naknade za izvršene usluge, sukladno propisima i ugovoru o opskrbi,
 - e) izdati račun za isporučenu električnu energiju,
 - f) ponuditi odgovarajuće načine plaćanja koji nisu diskriminirajući za krajnje kupce,
 - g) neposredno obavijestiti krajnje kupce o svakoj namjeri izmjene uvjeta ugovora o opskrbi, njihovom pravu na raskid ugovora, promjeni i razlozima za promjenu cijene,
 - h) objaviti uvjete, postupak, pravne posljedice, odnosno prava kupca u slučaju obustave isporuke električne energije zbog neispunjavanja obveza iz ugovora o opskrbi električnom energijom,
 - i) informirati krajnje kupce o mjerama koje se mogu poduzeti u cilju izbjegavanja obustave isporuke,
 - j) osigurati besplatnu telefonsku liniju za obavještanje i odgovore na pitanja kupaca radi informiranja o uvjetima i načinu ostvarivanja prava kupaca,
 - k) najkasnije do 31. ožujka svake godine obavijestiti krajnje kupce o udjelu svakog pojedinog izvora energije u ukupnoj energiji koju je koristio za opskrbu krajnjih kupaca u prethodnoj godini,
 - l) upućivati na postojeće izvore informacija, gdje su javnosti dostupne informacije o utjecaju na okoliš i mjerama energijske učinkovitosti, u pogledu emisija stakleničkih plinova koji su posljedica proizvodnje električne energije iz svih izvora,
 - m) rješavati prigovore krajnjih kupaca na jednostavan, pravedan i brz način,
 - n) učestvovati u postupku promjene opskrbljivača bez nametanja administrativnih barijera koje otežavaju ili sprječavaju promjenu opskrbljivača,
 - o) na jednostavan način obavještavati krajnje kupce o mjerama unaprjeđenja energijske učinkovitosti u finalnoj potrošnji električne energije,
 - p) preuzeti balansnu odgovornost i

q) izvršiti druge obveze sukladno propisima kojima se uređuju obvezni odnosi, trgovina i promet robe i usluga i zaštita potrošača.

(2) Odredbe ovog članka primjenjuju se i na javnog i na rezervnog opskrbljivača.

Članak 101.

(Sloboda izbora opskrbljivača)

Krajnji kupci električne energije imaju pravo slobodno izabrati svog opskrbljivača električnom energijom.

Članak 102.

(Ugovor o opskrbi)

(1) Ugovorom o opskrbi krajnjih kupaca uređuju se prava i obveze između opskrbljivača i krajnjeg kupca električne energije.

(2) Ugovor o opskrbi krajnjih kupaca sadrži sljedeće elemente:

- a) podatke o ugovornim stranama,
- b) prava i obveze opskrbljivača i krajnjeg kupca,
- c) podatke o mjestu isporuke i podatke o obračunskom mjernom mjestu,
- d) snagu i količinu električne energije koja je predmet ugovora,
- e) dinamiku opskrbe,
- f) vrstu i razinu kvalitete ponuđenih usluga,
- g) razloge i način obustave isporuke električne energije,
- h) rok na koji se ugovor zaključuje, uvjete produženja ugovora, prava i obaveze u slučaju raskida ugovora, te podatak o troškovima raskida ugovora,
- i) cijene opskrbe, način obračuna, obračunsko razdoblje i uvjete plaćanja preuzete električne energije,
- j) tarife za korištenje distribucijske mreže i ostale naknade koje se obračunavaju krajnjem kupcu,
- k) informacije o financijskim kompenzacijama u slučaju neispunjenja zajamčenih standarda kvaliteta opskrbe,
- l) način informiranja kupca o promjeni cijena i drugih uvjeta opskrbe električnom energijom,
- m) način dostave računa,
- n) način rješavanja sporova, uključujući izvansudsko rješavanje sporova,
- o) instrumente osiguranja plaćanja po ugovoru, ukoliko je primjenjivo,
- p) informacije koje se odnose na prava kupaca, uključujući i rješavanje prigovora,
- q) izvještavanje, razmjena podataka i povjerljivost informacija dobivenih tijekom realizacije ugovora,
- r) druge elemente propisane zakonom kojim se uređuju obvezni odnosi i Općim uvjetima.

(3) Opskrbljivač je dužan da o elementima ugovora o opskrbi vezanim sa vrstu i razinu kvalitete ponuđenih usluga na prikladan način obavijesti kupca prije zaključivanja ugovora.

(4) Opskrbljivač je dužan neposredno obavijestiti krajnje kupce o svakoj namjeri izmjene uvjeta ugovora o opskrbi, njihovom pravu na raskid ugovora, promjeni i razlozima za promjenu cijene opskrbe najkasnije 30 dana prije stupanja na snagu.

(5) Opskrbljivač je dužan da izravno obavijesti krajnje kupce o svakoj promjeni tarifa za korištenje distribucijske mreže i ostalih naknada koje se obračunavaju krajnjem kupcu.

- (6) Opskrbljivač je dužan najkasnije tri dana prije početka opskrbe krajnjeg kupca nadležnom operatoru sustava prijaviti ugovor, odnosno svaku promjenu ugovora i dostaviti podatke o krajnjem kupcu, mjestima primopredaje, vrsti ugovora i razdoblju opskrbe.
- (7) Uvjeti za zaključenje i sadržaj ugovora o opskrbi detaljnije se uređuju Općim uvjetima.

Članak 103.

(Cijena opskrbe)

- (1) Opskrbljivač koji nema obvezu usluge javne opskrbe ili usluge rezervne opskrbe slobodno ugovara s krajnjim kupcem cijenu električne energije po kojoj se vrši opskrba.
- (2) Opskrbljivač koji ima obvezu usluge javne opskrbe dužan je opskrbljivati krajnje kupce električne energije koji koriste pravo na uslugu javne opskrbe po cijenama na koje je dala suglasnost ili utvrdila Regulatorna komisija.
- (3) Opskrbljivač koji ima obvezu usluge rezervnog opskrbljivača dužan je opskrbiti krajnje kupce koji koriste to pravo po cijenama utvrđenim na temelju metodologije koju je utvrdila Regulatorna komisija.

Članak 104.

(Obračun isporučene električne energije)

- (1) Opskrbljivač vrši obračun isporučene električne energije na temelju obračunskih mjernih podataka koje dostavlja operator sustava i ugovorenih cijena opskrbe.
- (2) Opskrbljivač krajnjem kupcu izdaje račun na kome su na pregledan i razumljiv način kao posebne stavke iskazani:
 - a) količina utrošene električne energije i snage,
 - b) cijena električne energije,
 - c) tarifni stavovi i trošak korištenja mreže,
 - d) propisane naknade, porezi i ostale obveze,
 - e) obračunsko razdoblje, te
 - f) druge informacije propisane Općim uvjetima.
- (3) Obračunsko razdoblje za koji se izdaje račun definira se Općim uvjetima i ugovorima o opskrbi s krajnjim kupcima.

Članak 105.

(Promjena opskrbljivača)

- (1) Promjena opskrbljivača električnom energijom je besplatna za kupca, a postupak promjene ne može trajati dulje od 21 dan od dana primitka kompletnog zahtjeva kod novog opskrbljivača.
- (2) Regulatorna komisija donosi pravila kojima se uređuju uvjeti i postupak promjene opskrbljivača te koja sadrže:
 - a) uvjete za promjenu i postupak promjene opskrbljivača,
 - b) obveze opskrbljivača čiji ugovor prestaje,
 - c) obveze novog opskrbljivača,
 - d) obveze operatora sustava,
 - e) rokove za postupanje sudionika u postupku, i
 - f) druga pitanja od važnosti za promjenu opskrbljivača.

- (3) Krajnjem kupcu se, zbog promjene opskrbljivača, ne može uskratiti ili otežati ostvarenje prava na raskid ugovora, niti se mogu nametnuti dodatne financijske obveze osim onih definiranih ugovorom o opskrbi.

Članak 106.

(Javna opskrba)

- (1) Javna opskrba podrazumijeva obvezu opskrbe električnom energijom prema reguliranim uvjetima onih kupaca koji imaju pravo na javnu opskrbu i koji slobodno izaberu ili po automatizmu koriste takav način opskrbe, po lako usporedivim, nediskriminirajućim i transparentnim uvjetima.
- (2) Kupci iz kategorije kućanstvo, mali kupci električne energije i krajnji kupci od posebnog društvenog značaja, koji nisu izabrali opskrbljivača na slobodnom tržištu imaju pravo na opskrbu električnom energijom od javnog opskrbljivača.
- (3) Javni opskrbljivači određuju se za geografska područja koja odgovaraju zonama nadležnosti operatorâ distribucijskog sustava, na temelju javnih, fer i dokazivih kriterija koji se odnose na udio u opskrbi krajnjih kupaca na području nadležnog operatora distribucijskog sustava, tehničke, organizacijske i materijalno-financijske mogućnosti za obavljanje javne opskrbe.
- (4) Vlada Federacije donosi odluku kojom određuje javnog opskrbljivača na razdoblje do pet godina.
- (5) Javni opskrbljivač dužan je osigurati redovitu i sigurnu opskrbu krajnjih kupaca električnom energijom.
- (6) Javni opskrbljivač dužan je Regulatornoj komisiji dostavljati sve potrebne podatke i dokaze o cijeni nabave električne energije za javnu opskrbu.
- (7) Javni opskrbljivač dužan je uspostaviti korisničke centre za pružanje informacija, povjerenstvo za rješavanje prigovora krajnjih kupaca i posredovati u ostvarivanju prava krajnjih kupaca kod operatora sustava.

Članak 107.

(Rezervna opskrba)

- (1) Krajnji kupci priključeni na prienosnu i distribucijsku mrežu, osim kupaca koji imaju pravo na javnu opskrbu, imaju pravo na rezervnu opskrbu električnom energijom kod rezervnog opskrbljivača, u slučaju kada postojeći opskrbljivač prestane vršiti isporuku električne energije uslijed:
 - a) bankrota, stečajnog postupka ili likvidacije,
 - b) prestanka ili oduzimanja dozvole,
 - c) nezaključenja ugovora između krajnjeg kupca i opskrbljivača ili jednostranog raskida ugovora od opskrbljivača, osim ako je prethodni ugovor prestao kao posljedica neizvršavanja obveze plaćanja od kupca.
- (2) Opskrbljivač koji prestaje opskrbljivati krajnje kupce električnom energijom dužan je bez odlaganja obavijestiti krajnje kupce, operatora sustava i Regulatornu komisiju o nastupanju okolnosti iz stavka (1) ovog članka.
- (3) Pravo na rezervnu opskrbu ostvaruje se danom ispunjenja uvjeta za korištenje prava na rezervnu opskrbu iz stavka (1) ovog članka i može trajati najdulje 90 dana.

- (4) Krajnji kupac koji koristi pravo na rezervnu opskrbu i rezervni opskrbljivač zaključuju ugovor o rezervnoj opskrbi najkasnije u roku od 8 dana od dana početka rezervne opskrbe.
- (5) Ukoliko krajnji kupac ne zaključi ugovor iz stavka (4) ovog članka u roku od 8 dana od dana primitka ugovora operator sustava vrši obustavu isporuke električne energije na zahtjev rezervnog opskrbljivača, a krajnji kupac je dužan platiti preuzetu električnu energiju.
- (6) Operator sustava, po prijemu obavještenja rezervnog opskrbljivača, vrši obustavu isporuke električne energije krajnjem kupcu koji ne zaključi ugovor o opskrbi s tržišnim opskrbljivačem do isteka roka definiranog ugovorom o rezervnoj opskrbi.

Članak 108.

(Rezervni opskrbljivač)

- (1) Vlada Federacije određuje opskrbljivača koji će obavljati rezervnu opskrbu na teritoriju Federacije (u daljnjem tekstu: rezervni opskrbljivač).
- (2) Rezervni opskrbljivači određuju se za geografska područja koja odgovaraju zonama nadležnosti operatora distribucijskog sustava, na temelju kriterija koji se odnose na tržišni udio u opskrbi krajnjih kupaca na području nadležnog operatora distribucijskog sustava, tehničke, organizacijske i materijalno-financijske mogućnosti za obavljanje rezervne opskrbe.
- (3) Rezervni opskrbljivač određuje se na razdoblje do pet godina.

Članak 109.

(Cijena električne energije za javnu i rezervnu opskrbu)

- (1) Regulatorna komisija donosi pravilnik kojim propisuje metodologije za utvrđivanje cijena za opskrbu električnom energijom krajnjih kupaca kod javnog i rezervnog opskrbljivača.
- (2) Cijene opskrbe krajnjih kupaca kod javnog opskrbljivača predlaže javni opskrbljivač na način propisan metodologijom iz stavka (1) ovog članka.
- (3) Regulatorna komisija daje suglasnost na prijedlog cijena iz stavka (2) ovog članka.
- (4) Iznimno, Regulatorna komisija samostalno utvrđuje cijene za javnu opskrbu ukoliko predložena cijena nije sukladna metodologiji iz stavka (1) ovog članka.
- (5) Regulatorna komisija na temelju metodologije iz stavka (1) ovog članka propisuje gornju granicu uvećanja cijene električne energije za opskrbu krajnjih kupaca kod rezervnog opskrbljivača u odnosu na nabavnu cijenu električne energije u periodu pružanja usluge.

Članak 110.

(Obustava isporuke po zahtjevu opskrbljivača)

- (1) Opskrbljivač može zahtijevati od operatora sustava obustavu isporuke električne energije krajnjem kupcu zbog neispunjenih ugovornih obveza krajnjeg kupca.
- (2) Opskrbljivač podnosi pisani zahtjev za obustavu isporuke operatoru sustava na čiju mrežu je priključen objekt krajnjeg kupca za koji se traži obustava isporuke.
- (3) Opskrbljivač je dužan operatoru sustava platiti uslugu obustave isporuke električne energije, kao i uslugu kojom se ponovo omogućava opskrba električnom energijom.
- (4) Opskrbljivač ima pravo od krajnjeg kupca nadoknaditi troškove usluga iz stavka (3) ovog članka.

Članak 111.

(Otkup električne energije iz obnovljivih izvora energije)

Opskrbljivači krajnjih kupaca obvezni su otkupiti i preuzimati pripadajuće količine električne energije proizvedene korištenjem obnovljivih izvora energije i u učinkovitoj kogeneraciji sukladno propisima kojima se uređuje oblast proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i u učinkovitoj kogeneraciji.

Članak 112.

(Opći uvjeti za isporuku i opskrbu)

Regulatorna komisija donosi Opće uvjete za isporuku i opskrbu krajnjih kupaca električnom energijom (u daljnjem tekstu: Opći uvjeti), kojim se propisuju:

- a) prava i obveze operatora distribucijskog sustava, korisnika sustava, opskrbljivača i krajnjeg kupca, uključujući i aktivnog kupca,
- b) prava i obveze javnog i rezervnog opskrbljivača,
- c) postupak priključenja na distribucijsku mrežu,
- d) uvjeti i način izdavanja elektroenergetske suglasnosti za priključenje novih, odnosno povećanje priključne snage postojećih korisnika sustava, uključujući i mjesta za punjenje električnih vozila,
- e) sadržaj, način i rokovi zaključivanja ugovora o priključenju, odnosno povećanju priključne snage korisnika sustava,
- f) sadržaj, način i rokovi zaključivanja ugovora o opskrbi električnom energijom, obveze opskrbljivača pri opskrbi krajnjih kupaca električnom energijom i obveze krajnjih kupaca,
- g) sadržaj, način i rokovi zaključivanja ugovora o korištenju mreže s korisnicima sustava,
- h) način mjerenja i utvrđivanja potrošnje električne energije i razmjene podataka,
- i) obveze u svezi sa zaštitom mjernih uređaja od neovlaštenog pristupa,
- j) način obračuna i uvjeti plaćanja električne energije,
- k) sadržaj računa za isporučenu električnu energiju,
- l) uvjeti i način obustave isporuke električne energije,
- m) uvjeti i način utvrđivanja odgovornosti za prekide ili ograničenja u isporuci električne energije ili za isporuku električne energije smanjene kvalitete,
- n) metodologija za obračun neovlaštene potrošnje električne energije,
- o) način i period obračuna neregistrirane potrošnje električne energije,
- p) uvjeti i način priključenja elektroenergetskih objekata, gradilišta i privremenih objekata,
- q) uvjeti i način pružanja usluge opskrbe električnom energijom na mjestima za punjenje električnih vozila,
- r) način obavještanja krajnjih kupaca u slučaju obustave i ograničenja isporuke električne energije,
- s) prioritete za isporuku električne energije u slučaju ugrožene sigurnosti opskrbe,
- t) druga pitanja kojim se uređuju odnosi između operatora distribucijskog sustava i korisnika distribucijskog sustava, kao i odnose između opskrbljivača i kupaca električne energije.

DIO DESETI - TRGOVINA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM

Članak 113.

(Trgovina električnom energijom)

- (1) Trgovina električnom energijom je djelatnost kupovine i prodaje električne energije na veleprodajnom tržištu, isključujući prodaju krajnjim kupcima (opskrbu).
- (2) Trgovinu električnom energijom može obavljati elektroenergetski subjekt na temelju dozvole izdane od Regulatorne komisije ili drugih regulatornih komisija u Bosni i Hercegovini.
- (3) Trgovac električnom energijom obvezan je da učini dostupnim nadležnim regulatornim komisijama i nadležnim organima i tijelima za zaštitu tržišne konkurencije, relevantne podatke u svezi s kupovinom i prodajom električne energije.

DIO JEDANAESTI – SKLADIŠTENJE ENERGIJE

Članak 114.

(Skladištenje energije)

- (1) Djelatnost skladištenja energije može obavljati operator skladišta energije koji ima odgovarajuću dozvolu za obavljanje djelatnosti izdanu od Regulatorne komisije sukladno ovom zakonu, osim u slučajevima iz članka 17. ovog zakona.
- (2) Operator skladišta energije može sudjelovati na tržištima električne energije i financijski je odgovoran za debalanse koje prouzroči u elektroenergetskom sustavu, sukladno pravilima kojima se uređuju pojedina tržišta.
- (3) Operator skladišta energije instalirane snage veće od 1 MW ne smatra se krajnjim kupcem s aspekta prava na opskrbu električnom energijom te vrši kupoprodaju električne energije na veleprodajnom tržištu.

Članak 115.

(Prava operatora skladišta energije)

Operator skladišta energije ima sljedeća prava:

- a) koristiti tehnologije koje smatra najpovoljnijim za konverziju električne energije i skladištenje, uz poštovanje propisanih uvjeta,
- b) pristupati mreži sukladno propisanim uvjetima,
- c) prodavati i kupovati električnu energiju pod uvjetima utvrđenim odredbama ovog zakona i drugim propisima,
- d) nuditi i pružati pomoćne usluge, uključujući i balansne usluge prema uvjetima utvrđenim ovim zakonom i drugim propisima kojima se uređuju pojedina tržišta.

Članak 116.

(Obveze operatora skladišta energije)

Operator skladišta energije ima sljedeće obveze:

- a) ispunjavati uvjete iz dozvole za skladištenje energije, ako je dozvola potrebna za obavljanje djelatnosti,
- b) zadovoljavati propisane tehničke i pogonske uvjete,
- c) zadovoljavati propisane uvjete koji se odnose na energijsku učinkovitost i zaštitu okoliša,

- d) postupati sukladno pravilima zaštite tržišne konkurencije prilikom sudjelovanja na tržištu električne energije,
- e) održavati postrojenja za skladištenje energije u ispravnom stanju, osigurati njihovu pogonsku spremnost i sigurno korištenje sukladno tehničkim i drugim propisima i standardima,
- f) ponuditi i pružati pomoćne usluge sukladno propisima kojima se uređuje funkcioniranje prijenosnog sustava i pružanje pomoćnih usluga,
- g) staviti na raspolaganje operatorima sustava podatke potrebne za pogon i vođenje elektroenergetskog sustava,
- h) staviti na raspolaganje operatorima sustava, Ministarstvu, Regulatornoj komisiji i drugim nadležnim tijelima tražene podatke.

Članak 117.

(Ograničenja za operatora distribucijskog sustava)

Operator distribucijskog sustava ne može biti vlasnik, razvijati, voditi ili upravljati postrojenjem za skladištenje energije, osim vlasništva nad postrojenjima za skladištenje namijenjenih isključivo za potrebe distribucije električne energije.

DIO DVANAESTI – KRAJNJI KUPCI

POGLAVLJE I. PRAVA KRAJNJIH KUPACA

Članak 118.

(Pravo na izbor opskrbljivača)

- (1) Svi krajnji kupci imaju pravo na osiguranje električne energije od opskrbljivača, na temelju ugovora o opskrbi koji sadrži elemente iz članka 102. ovog zakona.
- (2) Krajnji kupci iz kategorije domaćinstvo, mali kupci i kupci od posebnog društvenog značaja imaju pravo na opskrbljivanje električnom energijom u okviru usluge javnog opskrbljivanja.
- (3) Krajnji kupac s opskrbljivačem električne energije koga izabere na tržištu slobodno ugovara količinu i cijenu električne energije.
- (4) Iznimno od stavka (3) ovog članka, krajnji kupac koji se opskrbljuje u sustavu javnog opskrbljivanja i krajnji kupac koji se opskrbljuje u sustavu rezervnog opskrbljivanja opskrbljuju se po cijenama utvrđenim sukladno sa metodologijom iz članka 109. ovog zakona.
- (5) Krajnji kupci električne energije mogu istodobno imati više od jednog ugovora o opskrbi električnom energijom pod uvjetom da je osigurano mjerenje električne energije na nivou obračunskog perioda na balansnom tržištu.

Članak 119.

(Uvjeti opskrbe)

- (1) Krajnji kupci moraju biti unaprijed upoznati s uvjetima opskrbe prije sklapanja ugovora o opskrbi i moraju biti zaštićeni od nepoštenih i zavaravajućih metoda prodaje.
- (2) Krajnji kupci moraju dobiti sažetak uvjeta opskrbe koji je napisan jasnim i jednostavnim jezikom.

Članak 120.

(Promjena uvjeta opskrbe)

- (1) Krajnji kupci moraju biti obaviješteni o svakoj namjeri izmjene uvjeta ugovora o opskrbi, te o njihovom pravu na raskid ugovora.
- (2) Krajnji kupci moraju biti obaviješteni o svakoj promjeni uvjeta ugovora o opskrbljivanju, uključujući i promjenu cijene električne energije, te o razlozima i obimu promjene, najkasnije 30 dana prije stupanja na snagu.
- (3) Krajnji kupci imaju pravo raskinuti ugovor o opskrbi ako ne prihvaćaju nove ugovorne uvjete ili promjene cijene opskrbe električnom energijom.

Članak 121.

(Izbor načina plaćanja)

- (1) Opskrbljivač je dužan krajnjim kupcima ponuditi izbor načina plaćanja pri čemu se ponuđenim načinima ne smije provoditi neopravdana diskriminacija među kupcima.
- (2) Svaka razlika u naknadama povezanim s načinima plaćanja ili sustavima za plaćanje unaprijed mora biti objektivna, nediskriminirajuća, zasnovana na troškovima i ne smije biti veća od izravnih troškova koje primatelj plaćanja snosi za uporabu posebnog načina plaćanja ili naknada sukladno zakonu kojim se uređuje platni promet.

Članak 122.

(Informiranje o mjerama u cilju izbjegavanja obustave isporuke električne energije)

- (1) Krajnji kupci iz kategorije kućanstvo moraju biti informirani o mjerama koje se mogu poduzeti u cilju izbjegavanja obustave isporuke električne energije.
- (2) Mjere iz stavka (1) ovog članka mogu se odnositi na odgovarajuće sustave pretplate, energetske preglede, konzultantske usluge u području energije, alternativne planove otplate, savjete o upravljanju dugom, moratorij na obustavu isporuke električne energije i drugo.
- (3) Mjere iz stavka (1) ovog članka ne smiju predstavljati dodatan trošak krajnjim kupcima.

Članak 123.

(Ostala prava krajnjih kupaca)

- (1) Krajnji kupac koji je nezadovoljan kvalitetom usluge ima pravo podnijeti prigovor opskrbljivaču ili operatoru distribucijskog sustava, koji su dužni prigovore rješavati na jednostavan, pravedan i brz način.
- (2) Krajnji kupac koji je nezadovoljan odlukom po prigovoru iz stavka (1) ovog članka ima pravo podnijeti zahtjev za rješavanje spora Regulatornoj komisiji.
- (3) Krajnji kupci imaju pravo dobiti konačan obračun nakon svake promjene opskrbljivača u roku koji ne može biti duži od 15 dana od dana promjene opskrbljivača.
- (4) Krajnji kupac ima pravo zahtijevati da se informacije iz ugovora o opskrbi po tržišnim uvjetima tretiraju kao povjerljive informacije.
- (5) Krajnji kupci se mogu udružiti radi zajedničkog nastupa prema opskrbljivačima na tržištu, s ciljem osiguravanja mjera zaštite krajnjih kupaca, transparentnosti i poboljšanja ugovornih uvjeta.
- (6) Krajnji kupci mogu na temelju stanja socijalne potrebe ili potreba zaštite života i zdravlja ostvariti posebna prava sukladno zakonu kojim se uređuje oblast energije i regulacija energetske djelatnosti u Federaciji.

- (7) Krajnji kupci iz kategorije kućanstva i komercijalni kupci čija godišnja potrošnja ne prelazi 100.000 kWh imaju pravo na informiranje o tržišnim cijenama opskrbe preko aplikacije za usporedbu cijena opskrbe.
- (8) Krajnji kupci imaju pravo na pristup podacima o vlastitoj potrošnji te mogu opskrbljivačima električnom energijom ustupiti ili omogućiti pristup tim podacima.
- (9) U ostvarivanju svojih prava krajnji kupac nije ograničen na pokretanje postupka pred Regulatornom komisijom te svoja prava može ostvarivati i u redovitim sudskim postupcima.
- (10) Krajnji kupci imaju i druga prava propisana Općim uvjetima.

POGLAVLJE II. OBVEZE KRAJNJIH KUPACA

Članak 124.

(Temeljne obveze)

- (1) Krajnji kupac dužan je koristiti električnu energiju pod uvjetima, na način i za namjene utvrđene ovim zakonom, drugim propisima i sukladno elektroenergetskoj suglasnosti i zaključenim ugovorima.
- (2) Krajnji kupac dužan je uredno izmirivati obveze na temelju zaključenih ugovora o opskrbi i korištenju mreže.
- (3) Krajnji kupac dužan je omogućiti ovlaštenim osobama nadležnih operatora sustava pristup priključku, mjernim uređajima i instalacijama, radi očitavanja, kontrole, provjere ispravnosti, otklanjanja kvarova, zamjene i održavanja uređaja ili izmještanja mjernih mjesta, te obustave isporuke.

POGLAVLJE III. AKTIVNI KUPCI

Članak 125.

(Prava i obveze aktivnih kupaca)

- (1) Aktivni kupac zadržava sva prava i obveze koje su za krajnje kupce propisane ovim zakonom i podzakonskim aktima donesenim na temelju ovog zakona.
- (2) Pored prava iz stavka (1) ovog članka, aktivni kupci imaju i pravo:
 - a) djelovati na tržištu samostalno ili preko agregatora,
 - b) prodavati električnu energiju koju sami proizvedu svom opskrbljivaču preko ugovora o opskrbi ili drugim subjektima preko ugovora o otkupu električne energije,
 - c) sudjelovati u pružanju usluga fleksibilnosti i programima energetske učinkovitosti,
 - d) povjeriti trećoj strani na upravljanje postrojenja potrebna za njegove aktivnosti, uključujući postavljanje, rad, obradu podataka i održavanje postrojenja i instalacija, a da se pri tome treća strana ne smatra aktivnim kupcem.
- (3) Aktivni kupci koji zajednički nastupaju dužni su operatoru distribucijskog sustava dostaviti popis svojih obračunskih mjernih mjesta, proizvodnih postrojenja i postrojenja za skladištenje energije, te pravila za internu raspodjelu zajednički proizvedene ili uskladištene električne energije.
- (4) Aktivni kupci podliježu obvezi plaćanja naknada za korištenje distribucijske mreže iz članka 56. ovog zakona, koje odražavaju stvarne troškove.

- (5) Aktivni kupci su financijski odgovorni za svoje debalanse u elektroenergetskom sustavu, te u tom smislu moraju biti balansno odgovorne strane ili prenijeti balansnu odgovornost na drugu balansno odgovornu stranu, sukladno pravilima o radu balansnog tržišta.

Članak 126.

(Obračunsko mjerno mjesto aktivnih kupaca)

- (1) Aktivni kupac na čiju instalaciju je priključeno proizvodno postrojenje ili postrojenje za skladištenje energije predaje električnu energiju u mrežu na istom obračunskom mjernom mjestu na kojem preuzima električnu energiju iz mreže.
- (2) Obračunsko mjerno mjesto aktivnog kupca iz stavka (1) ovog članka mora biti opremljeno dvosmjernim mjerilom, o trošku aktivnog kupca.

POGLAVLJE IV. ENERGETSKE ZAJEDNICE GRAĐANA

Članak 127.

(Energetske zajednice građana)

- (1) Energetska zajednica građana je pravna osoba koja se osniva sukladno zakonima kojima se uređuju osnivanje, organizacija i upravljanje zadrugama, udruženjima i fondacijama.
- (2) Svrha formiranja energetske zajednice građana prvenstveno je osiguranje zaštite okoliša, ekonomskih ili socijalnih koristi za svoje članove ili vlasnike udjela ili za okružje u kome djeluju, a ne ostvarivanje profita.
- (3) Vlasnik udjela ili član u energetske zajednice može biti fizičko ili pravno lice, uključujući jedinice lokalne samouprave i javne ustanove.
- (4) Stvarnu kontrolu u energetske zajednice građana po principu jedan član jedan glas imaju vlasnici udjela i/ili članovi energetske zajednice građana, koji nisu srednje ili velike pravne osobe u smislu propisa kojim se uređuje oblast računovodstva i revizije.
- (5) Energetska zajednica građana je dužna od Regulatorne komisije pribaviti dozvolu za obavljanje djelatnosti.

Članak 128.

(Prava i obveze energetske zajednice građana)

- (1) Članovi energetske zajednice građana zadržavaju prava i obveze krajnjih kupaca ili aktivnih kupaca, sukladno ovom zakonu i podzakonskim aktima donesenim na temelju ovog zakona.
- (2) Energetska zajednica građana za potrebe svojih članova može sudjelovati u sljedećim aktivnostima:
 - a) proizvodnja električne energije, uključujući i proizvodnju iz obnovljivih izvora,
 - b) opskrba električnom energijom,
 - c) upravljanje potrošnjom električne energije,
 - d) agregiranje,
 - e) skladištenje energije,
 - f) pružanje usluga energijske učinkovitosti,
 - g) pružanje usluga punjenja električnih vozila,
 - h) pružanje drugih energetske usluga članovima energetske zajednice.

- (3) Energetska zajednica građana može sudjelovati na tržištu električne energije izravno ili preko agregacije distribuiranih resursa, sukladno pravilima koja uređuju pojedina tržišta električne energije.
- (4) Energetska zajednica građana dužna je urediti način podjele električne energije proizvedene ili uskladištene u vlastitim postrojenjima između članova energetske zajednice građana.
- (5) Energetska zajednica građana ima pravo posebnim ugovorom prenijeti na operatora distribucijskog sustava poslove raspodjele proizvedene i utrošene električne energije između članova zajednice.
- (6) Operator distribucijskog sustava ima pravo na naknadu za pružanje usluga iz stavka (5) ovog članka prema cjeniku nestandardnih usluga.
- (7) Energetska zajednica građana u svrhu dijeljenja električne energije iz stavka (4) ovog članka dužna je operatoru distribucijskog sustava dostaviti popis obračunskih mjernih mjesta proizvodnih postrojenja, postrojenja za skladištenje i članova koji su uključeni u dijeljenje električne energije, te pravila za internu raspodjelu zajednički proizvedene ili uskladištene električne energije.
- (8) Obračunska mjerna mjesta iz stavka (7) ovoga članka moraju biti opremljena pametnim mjernim uređajima.

DIO TRINAESTI – AGREGACIJA DISTRIBUIRANIH RESURSA

Članak 129.

(Agregacija distribuiranih resursa)

- (1) Agregacija distribuiranih resursa (u daljnjem tekstu: agregacija) označava komercijalnu funkciju zajedničkog upravljanja proizvodnjom i/ili skladištenjem i/ili potrošnjom električne energije većeg broja korisnika mreže s ciljem prodaje električne energije i/ili pružanja pomoćnih usluga.
- (2) Ulogu agregatora mogu obavljati:
 - a) neovisni agregatori,
 - b) opskrbljivači električnom energijom,
 - c) neovisni agregatori u suradnji s opskrbljivačem.
- (3) Agregatori imaju pravo sudjelovanja na tržištu električne energije ravnopravno s ostalim sudionicima na tržištu, sukladno njihovim tehničkim mogućnostima i pravilima kojima se uređuju pojedina tržišta električne energije.
- (4) Neovisni agregator je dužan od Regulatorne komisije pribaviti dozvolu za obavljanje djelatnosti.
- (5) Model implementacije agregatora i način sudjelovanja na veleprodajnom tržištu električne energije i tržištu pomoćnih usluga bliže se definira propisima kojim se uređuju pojedina tržišta električne energije.

Članak 130.

(Poslovi agregatora)

- (1) Poslovi agregatora obuhvaćaju:
 - a) agregaciju distribuiranih resursa,
 - b) upravljanje fleksibilnošću distribuiranih resursa,

- c) prodaju usluga fleksibilnosti operatorima sustava, balansno odgovornim stranama ili opskrbljivačima,
 - d) izradu i dostavu baznog dijagrama potrošnje/proizvodnje,
 - e) aktiviranje usluga fleksibilnosti,
 - f) obračun izvršenih usluga fleksibilnosti pojedinačnih distribuiranih resursa, i
 - g) obračun i naplatu izvršenih usluga fleksibilnosti od korisnika usluga fleksibilnosti.
- (2) Balansna odgovornost agregatora definira se propisima kojim se uređuju pojedina tržišta električne energije.

Članak 131.

(Ugovorni odnosi agregatora)

- (1) Agregator je dužan ugovorima regulirati odnose s ostalim sudionicima na tržištu sukladno definiranom modelu implementacije agregatora.
- (2) Agregator je dužan ugovorima regulirati odnose s pojedinačnim pružateljima usluga fleksibilnosti.
- (3) Agregator je dužan unaprijed informirati pružatelja usluga fleksibilnosti o uvjetima ugovora koji se zaključuje.
- (4) Ugovorom iz stavka (2) ovog članka uređuju se komercijalni odnosi između agregatora i pružatelja usluga fleksibilnosti u svezi s obračunom, vrjednovanjem i plaćanjem izvršenih usluga fleksibilnosti.
- (5) Ugovorom iz stavka (2) ovog članka eksplicitno se definiraju dijelovi postrojenja korisnika mreže koji se koriste za pružanje usluga fleksibilnosti.
- (6) Korisnik mreže, koji ima osigurane tehničke uvjete, može s agregatorom zaključiti ugovor o agregiranju, neovisno o postojećem ugovoru o opskrbi ili ugovoru kojim se uređuje otkup električne energije.
- (7) Korisnik mreže koji pruža usluge fleksibilnosti dužan je informirati svog opskrbljivača/kupca električne energije o elementima postrojenja koji se koriste za pružanje usluga fleksibilnosti.

Članak 132.

(Obračun usluga)

- (1) Ukoliko se usluge fleksibilnosti ne pružaju na razini kompletnog objekta korisnika mreže, vrši se ugradnja zasebnog mjernog uređaja na dijelu instalacija korisnika koje se koriste za pružanje usluga fleksibilnosti.
- (2) Operator distribucijskog sustava utvrđuje obračunske mjerne veličine koje se odnose na izvršene usluge fleksibilnosti od strane pojedinačnih korisnika sustava i dostavlja ih sudionicima na tržištu.
- (3) Obračun izvršenih usluga fleksibilnosti od agregatora, način plaćanja između neovisnog agregatora, opskrbljivača i korisnika usluga vrše se sukladno propisima kojima se uređuju pojedina tržišta električne energije.

DIO ČETRNAESTI – ELEKTROMOBILNOST

Članak 133.

(Usluge punjenja električnih vozila)

- (1) Usluge punjenja električnih vozila mogu pružati opskrbljivači krajnjih kupaca ili vlasnici javnih stanica za punjenje električnih vozila ili osobe koje upravljaju javnim stanicama za punjenje.
- (2) Vlasnici javnih stanica za punjenje električnih vozila i osobe koja upravljaju javnim stanicama za punjenje nisu obvezni pribaviti dozvolu za opskrbu električnom energijom.
- (3) Pružatelji usluga punjenja električnih vozila dužni su evidentirati se kod Regulatorne komisije.
- (4) Cijene koje naplaćuju pružatelji usluga punjenja električnih vozila moraju biti tržišne, lako usporedive i nediskriminirajuće.
- (5) Operator distribucijskog sustava dužan je na nediskriminirajućem osnovu pružati usluge osobama koje ugrađuju ili upravljaju javno dostupnim stanicama za punjenje.
- (6) Pružatelj usluga punjenja električnih vozila, na zahtjev Regulatorne komisije, dužan je dostaviti podatke i informacije koji su joj potrebni za obavljanje poslova iz njene nadležnosti.

Članak 134.

(Tehnički zahtjevi za stanice za punjenje)

- (1) Na javno dostupnim stanicama za punjenje koriste se pametni mjerni uređaji s daljinskim očitovanjem i kontrolom, ukoliko je to tehnički izvodivo i ekonomski opravdano.
- (2) Stanice za punjenje moraju ispunjavati tehničke zahtjeve propisane relevantnim standardima, prema sljedećim tipovima:
 - a) stanice za punjenje motornih vozila male snage naizmjeničnom strujom,
 - b) stanice za punjenje motornih vozila velike snage naizmjeničnom strujom,
 - c) stanice za punjenje motornih vozila istosmjernom strujom,
 - d) stanice za bežično punjenje motornih vozila bežičnim pute,
 - e) stanice za zamjenu baterija za motorna vozila,
 - f) stanice za punjenje odgovarajućih motornih vozila na dva, tri ili četiri kotača, uključujući i bicikle s pomoćnim motorom, mopede i motocikle na dva, tri ili četiri kotača, razvrstanih u odgovarajuće kategorije na temelju posebnog propisa,
 - g) stanice za punjenje električnih autobusa.

Članak 135.

(Ograničenja za operatora distribucijskog sustava)

Operator distribucijskog sustava ne može biti vlasnik, razvijati, voditi ili upravljati stanicom za punjenje, osim vlasništva privatnih stanica namijenjenih isključivo za vlastitu uporabu.

DIO PETNAESTI - SIGURNOST OPSKRBE

Članak 136.

(Sigurnost opskrbe i izvještavanje)

- (1) Sigurnost opskrbe električnom energijom znači sposobnost elektroenergetskog sustava da jamči opskrbu kupaca električnom energijom s jasno utvrđenom razinom usluga.
- (2) Ministarstvo i Regulatorna komisija vrše nadzor nad radom elektroenergetskih subjekata i poduzimaju mjere iz svoje nadležnosti kako bi se osigurala sigurnost opskrbe električnom energijom.

- (3) Ministarstvo priprema godišnje izvješće o sigurnosti opskrbe električnom energijom (u daljnjem tekstu: izvješće o sigurnosti opskrbe) najkasnije do 30. lipnja tekuće godine za prethodnu godinu.
- (4) Izvještaj o sigurnosti opskrbe sadrži:
 - a) procjenu sigurnosti rada distribucijskog sustava,
 - b) prognozu bilance potrošnje i proizvodnje električne energije za naredno petogodišnje razdoblje,
 - c) prognozu sigurnosti opskrbe za narednih pet do petnaest godina od dana pripreme izvješća,
 - d) podatke o investicijama u kapacitete za proizvodnju, raznovrsnost primarnih izvora,
 - e) podatke o investicijama u kapacitete za distribuciju električne energije, opseg i kvalitetu održavanja distribucijskog sustava,
 - f) podatke o mjerama za pokrivanje vršne potrošnje,
 - g) mjere koje se poduzimaju u slučaju da jedan ili više opskrbljivača ne osigura dovoljne količine električne energije,
 - h) mehanizme upravljanja zagušenjima u distribucijskim sustavima.
- (5) Izvješće o sigurnosti opskrbe objavljuje se na internetskoj stranici Ministarstva.

Članak 137.

(Mjere u slučaju ugrožene sigurnosti opskrbe)

- (1) Vlada Federacije može proglasiti stanje ugrožene sigurnosti opskrbljivanja usljed poremećaja u isporuci uključujući ekstremni porast cijene i nedovoljnu ponudu električne energije ili nastupanja drugih vanrednih okolnosti koje ugrožavaju sigurnost opskrbljivanja.
- (2) U stanju ugrožene sigurnosti opskrbe Vlada Federacije može:
 - a) uvesti mjere ograničenja isporuke, štednje i racionalne potrošnje električne energije,
 - b) propisati posebne uvjete proizvodnje, uvoza ili izvoza električne energije,
 - c) propisati način i uvjete za formiranje i kontrolu cijena,
 - d) uvesti obvezu isporuke samo određenim korisnicima, ili
 - e) propisati posebne uvjete obavljanja elektroenergetskih djelatnosti.
- (3) Vlada Federacije uvodi i propisuje mjere iz stavka (2) ovog članka na način koji izaziva najmanji mogući poremećaj na tržištu električne energije i poslovanje elektroenergetskih subjekata, razmjerno stupnju ugroženosti opskrbe.
- (4) Vlada Federacije određuje način osiguranja, odnosno izvore sredstava za naknadu štete koja može nastati za elektroenergetske subjekte koji provode mjere iz stavka (2) ovog članka, kao i uvjete i način raspodjele sredstava na temelju naknade štete.
- (5) Odluka o proglašenju stanja ugrožene sigurnosti opskrbe i odluka o uvođenju posebnih mjera objavljuju se u sredstvima javnog informiranja i "Službenim novinama Federacije BiH".
- (6) Mjere iz stavka (2) ovog članka ne mogu trajati dulje od trajanja okolnosti zbog kojih su propisane, odnosno trajanja posljedica koje su rezultat tih okolnosti.
- (7) Vlada Federacije je dužna o poduzetim mjerama iz stavka (2) ovog članka izvještavati nadležna tijela, suglasno obvezama koje proizlaze iz potvrđenih međunarodnih ugovora.

Članak 138.

(Prioriteti za isporuku u slučaju ugrožene sigurnosti opskrbe)

- (1) Prioritet za isporuku u slučaju ugrožene sigurnosti opskrbe imaju objekti krajnjih kupaca od posebnog interesa za život i zdravlje ljudi, sigurnost zemlje i gospodarstvo.
- (2) Općim uvjetima detaljnije se uređuje vrsta objekata koji imaju prioritet u isporuci električne energije u stanju ugrožene sigurnosti opskrbe.

DIO ŠESNAESTI - IZGRADNJA, REKONSTRUKCIJA, KORIŠTENJE I ODRŽAVANJE ELEKTROENERGETSKIH OBJEKATA

Članak 139.

(Izgradnja, rekonstrukcija korištenje i održavanje elektroenergetskih objekata)

- (1) Elektroenergetski objekti se grade, rekonstruiraju, koriste i održavaju sukladno važećim propisima, standardima i tehničkim normativima koji se odnose na tu vrstu objekata, kao i propisima kojima su utvrđeni uvjeti u pogledu zaštite okoliša te ne smiju ugrožavati sigurnost ljudi i imovine.
- (2) Rekonstrukcijom elektroenergetskih objekata ne smatra se:
 - a) zamjena strojeva, uređaja, aparata i opreme bez promjene nazivne snage i nazivnog napona,
 - b) zamjena vodiča elektroenergetskih vodova s vodičima istog presjeka, manjeg presjeka ili za jedan presjek više, poštujući tehničke propise,
 - c) zamjena jednog ili više stubova ukoliko se novi stubovi postavljaju na lokaciji stubova koji se mijenjaju ili na približno istoj lokaciji, zadržavajući pravac trase,
 - d) ugradnja uređaja upravljanja, signalizacije, mjerenja i zaštite u postojećim objektima,
 - e) ugradnja aparata, opreme, uređaja i vodova sa ciljem prelaska sa naponskog nivoa 10 kV na 20 kV,
 - f) izvođenje i drugih radova koje propisom utvrdi nadležno federalno ministarstvo.
- (3) Izvođenje radova iz stavka (2) ovog članka, kao i izrada priključka i mjernog mjesta na niskonaponsku mrežu, ne podliježu obvezi pribavljanja dozvola za gradnju.

Članak 140.

(Tehnički propisi)

- (1) Ministarstvo donosi tehničke propise kojim se propisuju tehnički zahtjevi za projektiranje, izgradnju, ispitivanje, korištenje i održavanje elektroenergetskih objekata, aparata, opreme, uređaja i instalacija..
- (2) Ministarstvo donosi pravilnik kojim se definiraju uvjeti i kriteriji za certificiranje instalatera solarnih elektrana i vjetroelektrana instalirane snage do 23 kW.
- (3) Pravilnik iz stavka (2) ovog članka propisuje:
 - a) uvjete kadrovske i tehničke opremljenostipravnih i fizičkih osoba,
 - b) zahtjeve u pogledu programa obuke i stručnog usavršavanja instalatera,
 - c) način provjere ispunjenosti uvjeta i kriterija,
 - d) vođenja registra certificiranih instalatera,
 - e) druga pitanja od važnosti za certifikaciju instalatera.
- (4) Tehnički propisi se objavljuju u „Službenim novinama Federacije BiH“.

Članak 141.

(Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa i eksproprijacija)

- (1) Prije početka izgradnje elektroenergetskog objekta investitor je dužan urediti imovinsko-pravne odnose.
- (2) Eksproprijacija nekretnina s ciljem izgradnje elektroenergetskih objekata vrši se sukladno zakonu kojim se uređuje oblast eksproprijacije.

Članak 142.

(Održavanje elektroenergetskih objekata)

- (1) Operator sustava dužan je o svom trošku redovito održavati elektroenergetske objekte u svom vlasništvu što uključuje i održavanje trase sječom i uklanjanjem drveća ili grana i drugog raslinja koje ugrožava rad elektroenergetskog objekta.
- (2) Ako se s ciljem održavanja elektroenergetskih objekata na zemljištu na kojem je bila odobrena i izvršena čista sječa, mora izvršiti kresanje ili sječa naknadno izraslih stabala koja ugrožavaju elektroenergetske objekte ili ometaju njihovo normalno korištenje, nije potrebno pribavljanje nove dozvole za sječnu niti ponovno plaćanje naknade vlasnicima.
- (3) Vlasnici elektroenergetskih objekata priključenih na prijenosnu ili distribucijsku mrežu obvezni su vršiti redovito održavanje što uključuje pregled, reviziju, ispitivanje i remont opreme i električnih instalacija na elektroenergetskim objektima koji su u njihovom vlasništvu, u propisanim rokovima i sukladno tehničkim standardima i propisima.
- (4) Poslove pregleda, mjerenja i ispitivanja na elektroenergetskim postrojenjima, električnim uređajima i instalacijama mogu da vrše pravne osobe i obrtnici koji ispunjavaju uvjete u svezi sa kadrovskom osposobljenošću i tehničkom opremljenošću i koji posjeduju ovlaštenje Ministarstva.
- (5) Ministarstvo donosi pravilnik kojim propisuje uvjete za obavljanje poslova, uvjete za izdavanje i način izdavanja ovlaštenja iz stavka (4) ovog članka.

Članak 143.

(Zabrana izvođenja radova i vršenja aktivnosti u blizini elektroenergetskih objekata)

- (1) Zabranjena je izgradnja objekata koji nisu u funkciji obavljanja elektroenergetskih djelatnosti, kao i izvođenje drugih radova ispod, iznad ili pored elektroenergetskih objekata, kojima se ometa ili onemogućava obavljanje djelatnosti proizvodnje, prijenosa ili distribucije električne energije ili se ugrožava rad i funkcioniranje elektroenergetskih objekata.
- (2) Zabranjeno je zasađivanje drveća i drugog raslinja na zemljištu iznad, ispod ili na nepropisnoj udaljenosti od elektroenergetskog objekta.
- (3) Iznimno od stavaka (1) i (2) ovog članka, izgradnja objekata i izvođenje radova mogu se vršiti sukladno propisima kojima se osigurava sigurnost elektroenergetskog objekta i uz prethodno odobrenje elektroenergetskog subjekta koji je vlasnik ili korisnik elektroenergetskog objekta.
- (4) Ako je na nepropisnom rastojanju izgrađen objekat ili su izvršeni drugi radovi bez suglasnosti iz stavka (3) ovog članka, elektroenergetski subjekt je dužan od vlasnika objekta zahtijevati da u određenom roku poduzme aktivnosti na izmještanju ili izmjenama objekta ili vraćanju u prvobitno stanje, te o tome obavijestiti nadležni organ za odobravanje građenja.
- (5) Ukoliko vlasnik objekta ne poduzme aktivnosti na izmještanju ili izmjenama objekta ili dovođenja terena u prvobitno stanje u ostavljenom roku, elektroenergetski subjekt je

dužan od nadležnog organa za odobravanje građenja zahtijevati uklanjanje objekta i dovođenje terena u prvobitno stanje.

- (6) Ukoliko vlasnik objekta ne poduzme radnje na izmještanju ili izmjenama objekta po rješenju nadležnog organa za odobravanje građenja, operator distribucijskog sustava može izvršiti izmještanje elektroenergetskog objekta, dok se vlasniku objekta zabranjuje korištenje objekta ili dijela objekta do završetka izmještanja.
- (7) Troškove uklanjanja i izmještanja objekta iz stavka (4), stavka (5) i stavka (6) ovog članka snosi vlasnik objekta.

Članak 144.

(Zabrana pristupa elektroenergetskim objektima)

Zabranjen je neovlašten ulazak ili pristup elektroenergetskim objektima, postrojenjima ili električnim vodovima koji su vidno označeni znacima opasnosti ili zabrane ulaska ili pristupa.

Članak 145.

(Prava i dužnosti vlasnika nekretnina na kojima se grade ili su izgrađeni objekti)

- (1) Vlasnici, korisnici i posjednici nekretnina dužni su omogućiti elektroenergetskim subjektima pristup do nekretnine i na nekretnini na kojoj se nalaze ili grade elektroenergetski objekti ili njihovi dijelovi, radi izvođenja radova na izgradnji, rekonstrukciji, održavanju, kontroli ispravnosti objekata, uređaja, postrojenja i opreme ili izvođenja drugih neophodnih radova uključujući i radove na otklanjanju kvarova, održavanju trase i zaštitnih koridora dalekovoda, te krčenju i uklanjanju drveća i drugog raslinja koje ugrožava sigurnost i rad elektroenergetskog sustava.
- (2) Vlasnici, korisnici ili posjednici nekretnine moraju biti obaviješteni o namjeravanom ulasku u posjed radi izvođenja radova iz stavka (1) ovog članka najkasnije sedam dana prije početka radova, osim u slučaju radova koji moraju biti izvršeni bez odlaganja.
- (3) Ukoliko elektroenergetski subjekt izvođenjem radova iz stavka (1) ovog članka ili prolazom kroz nekretninu do objekta učini štetu, dužan je istu nadoknaditi.
- (4) Štetu iz stavka (3) ovog članka procjenjuje elektroenergetski subjekt i predlaže vlasniku nekretnine iznos naknade.
- (5) Ako vlasnik nekretnine nije zadovoljan procjenom i iznosom predložene naknade iz stavka (4) ovog članka, elektroenergetski subjekt dužan je o svom trošku angažovati sudskog vještaka odgovarajuće struke koji će izvršiti procjenu štete.
- (6) Ukoliko vlasnik nekretnine nije zadovoljan procjenom iz stavka (5) ovog članka ima pravo pokrenuti sudski postupak kod nadležnog suda.

Članak 146.

(Izmještanje elektroenergetskih objekata)

- (1) Nadležni organ može naložiti izmještanje elektroenergetskih objekata samo u slučaju izgradnje:
 - a) objekata saobraćajne, energetske i komunalne infrastrukture,
 - b) objekata za potrebe obrane zemlje,
 - c) vodnih objekata i objekata za zaštitu od elementarnih nepogoda,
 - d) objekata koji se smatraju objektima od općeg interesa u smislu Zakona o eksproprijaciji, a koji se, zbog prirodnih ili drugih karakteristika, ne mogu graditi na drugoj lokaciji,
 - e) objekata i izvođenja radova na eksploataciji rudnog bogatstva.

- (2) Izmještanje elektroenergetskog objekta se može izvršiti i na zahtjev pravne ili fizičke osobe, ukoliko postoje tehnički uslovi za izmještanje.
- (3) Troškove izmještanja elektroenergetskog objekta snosi investitor objekta zbog čije izgradnje se vrši izmještanje elektroenergetskog objekta.

Članak 147.

(Stručna osposobljenost radnika)

- (1) Osobe koje rade na ugradnji, rukovanju i održavanju elektroenergetskih postrojenja, instalacija i uređaja moraju ispunjavati uvjete stručne osposobljenosti za tu vrstu poslova.
- (2) Stručna osposobljenost iz stavka (1) ovog članka provjerava se polaganjem stručnog ispita pred povjerenstvom koje uspostavlja Ministarstvo.
- (3) Visina troškova polaganja stručnog ispita određuje se odlukom Vlade Federacije.
- (4) Ministarstvo donosi pravilnik kojim se propisuju:
 - a) poslovi za čije je obavljanje potreban položen stručni ispit,
 - b) uvjete i način polaganja stručnog ispita,
 - c) program stručnog ispita,
 - d) sastav i način rada povjerenstva,
 - e) obavljanje administrativno-tehničkih poslova u svezi s polaganjem stručnog ispita,
 - f) sadržaj i oblik uvjerenja o položenom stručnom ispitu,
 - g) vođenje registra osoba koje su položile stručni ispit,
 - h) druga pitanja od značaja.
- (5) Ministarstvo izdaje uvjerenje o položenom stručnom ispitu iz stavka (1) ovog članka.

DIO SEDAMNAESTI – UPRAVNI NADZOR I REGULATORNO NADGLEĐANJE POGLAVLJE I. UPRAVNI NADZOR

Članak 148.

(Vršenje nadzora)

Upravni nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na temelju ovog zakona vrše Ministarstvo i organi inspekcijuskog nadzora.

Članak 149.

(Upravni nadzor)

Upravni nadzor nad primjenom odredbi ovog zakona i drugih propisa, obavljanjem poslova određenih ovim zakonom, nadzor nad zakonitošću upravnih i drugih akata koje donose nadležni organi kao i nadzor nad njihovim postupanjem vrši Ministarstvo u skladu sa ovlaštenjima propisanim ovim zakonom, Zakonom o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/05) i Zakonom o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98, 48/99 i 61/22).

Članak 150.

(Inspekcijски nadzor)

- (1) Inspekcijски nadzor obuhvaća nadzor nad primjenom ovog zakona, drugih propisa i općih akata, standarda, tehničkih normativa i normi kvaliteta koje se odnose na izgradnju,

rekonstrukciju, remont, održavanje i korištenje elektroenergetskih objekata, instalacija, postrojenja i opreme u tim objektima.

- (2) Poslovi inspekcijskog nadzora obuhvaćaju kontrolu uporabe i održavanja elektroenergetskih objekata i postrojenja, uključujući i one koji se koriste za prijenos električne energije, s ciljem ocjene njihove tehničke ispravnosti, pogonske sigurnosti, sigurnosti pogona, pogonskog i drugog osoblja, racionalne uporabe električne energije i provedbe mjera ograničenja potrošnje električne energije.
- (3) Poslovi inspekcijskog nadzora vrše se kod izvođača radova i korisnika elektroenergetskih objekata, postrojenja i uređaja koji sa električnim instalacijama čine tehnološku cjelinu i namijenjeni su za proizvodnju, prijenos, distribuciju, skladištenje i korištenje električne energije.
- (4) Poslovi inspekcijskog nadzora nad elektroenergetskim objektima i postrojenjima vrše se prilikom izgradnje, rekonstrukcije, remonta elektroenergetskih objekata i postrojenja, ugrađivanja električnih uređaja, instalacija i trošila i njihove uporabe.

Članak 151.

(Organi inspekcijskog nadzora)

Poslove inspekcijskog nadzora vrše Federalna uprava za inspekcijske poslove i kantonalni organi uprave nadležna za poslove inspekcijskog nadzora, sukladno ovom zakonu, Zakonu o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 73/14), odgovarajućim kantonalnim zakonima, Zakonom o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 35/05), a po postupku utvrđenom Zakonom o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br. 2/98, 48/99 i 61/22).

Članak 152.

(Nadležnosti elektroenergetskih inspektora)

Uz poslove propisane posebnim zakonima kojim se uređuje postupak inspekcijskog nadzora elektroenergetski inspektori nadležni su i kontrolirati:

- a) da li je za građenje, odnosno izvođenje radova na ugradnji, odnosno montaži instalacija, uređaja, postrojenja i opreme obezbijeđena tehnička dokumentacija i odobrenja nadležnih organa,
- b) da li se elektroenergetski objekti, uređaji i instalacije koriste i održavaju u pogonski ispravnom i sigurnom stanju u skladu sa propisima i standardima,
- c) da li osobe koje se bave projektovanjem, izgradnjom, rukovanjem i održavanjem elektroenergetskih objekata ispunjavaju propisane uvjete za vršenje tih poslova,
- d) da li se električne instalacije, uređaji, postrojenja i oprema u objektima ugrađuju i montiraju na način propisan zakonom i drugim propisima, standardima, tehničkim normativima i normama kvaliteta,
- e) da li se uredno vode propisane evidencije o radu elektroenergetskog postrojenja i da li se redovno ovjeravaju od strane odgovornog radnika,
- f) da li se isporuka električne energije vrši u skladu sa propisanim standardima kvaliteta,
- g) da li se elektroenergetski objekti i instalacije u javnim objektima održavaju u tehnički ispravnom stanju, sa aspekta bezbjednosti ljudi i opreme,

h) druge propisane uvjete i obveze sukladno ovom zakonu i drugim propisima kojima se uređuje izgradnja, korištenje i održavanje elektroenergetskih objekata.

Članak 153.

(Ovlaštenja elektroenergetskih inspektora)

- (1) Nadležni elektroenergetski inspektor ima pravo i dužnost:
 - a) narediti da se utvrđene nepravilnosti ili nedostaci otklone u ostavljenom roku,
 - b) zabraniti, odnosno, obustaviti gradnju elektroenergetskih objekata, odnosno postavljanje uređaja, postrojenja i instalacija ako u određenom roku nisu otklonjene utvrđene nepravilnosti ili nedostaci,
 - c) zabraniti, odnosno, obustaviti gradnju ako se elektroenergetski objekti, uređaji, postrojenja i instalacije ne izvode, odnosno ne postavljaju prema tehničkoj dokumentaciji ili propisima, standardima i normativima,
 - d) narediti da se obustavi uporaba elektroenergetskih objekata, uređaja, postrojenja ili instalacija, ako se njihovim radom dovodi u opasnost život, zdravlje ili imovina,
 - e) narediti zabranu izvođenja radova u blizini, pored, iznad ili ispod elektroenergetskog objekta, ukoliko ti objekti ugrožavaju rad elektroenergetskog objekta ili život i zdravlje ljudi, te ako mogu prouzročiti materijalnu štetu većeg opsega,
 - f) ispitati uzroke havarija i većih kvarova na elektroenergetskim objektima,
 - g) naredi korisniku elektroenergetskog objekta da o svom trošku provede odgovarajuća ispitivanja angažovanjem ovlaštene osobe sa ciljem utvrđivanja tehničke ispravnosti, uzroka oštećenja ili havarije postrojenja, u slučajevima kada se to pregledom na licu mjesta ne može utvrditi,
 - h) izda prekršajni nalog u skladu sa kaznenim odredbama ovog i posebnih zakona,
 - i) podnese krivičnu prijavu nadležnom tijelu zbog krivičnog djela ukoliko rezultati inspekcijskog nadzora ukažu na sumnju na postojanje krivičnog djela.
- (2) Nadležni inspektor rješenjem određuje mjere i rok za otklanjanje utvrđenih nedostataka i nepravilnosti.
- (3) Elektroenergetski subjekt dužan je u ostavljenom roku obavijestiti organ uprave nadležan za poslove elektroenergetske inspekcije o otklanjanju nedostataka ili nepravilnosti te pribavljanju rezultata ispitivanja iz stavka (1) točka g) ovog članka.
- (4) Protiv rješenja iz stavka (2) ovog članka može se izjaviti žalba Ministarstvu ili kantonalnom organu uprave nadležnom za energiju u roku od osam dana od dana primitka rješenja.
- (5) Žalba ne odlaže izvršenje rješenja iz stavka (2) ovog članka, osim ako je rješenjem inspektora određeno drugačije.

Članak 154.

(Podjela nadležnosti u vršenju inspekcijskog nadzora)

- (1) Federalna uprava za inspekcijske poslove, odnosno federalni elektroenergetski inspektor vrši poslove inspekcijskog nadzora nad:
 - a) elektroenergetskim objektima i postrojenjima za proizvodnju električne energije:
 - hidroelektrane instalirane snage iznad 5 MW, pojedinačno ili zbirno na istom vodotoku,

- termoelektrane i ostala postrojenja sa sagorijevanjem sa toplotnim izlazom od 50 MWt i više,
 - vjetroelektrane instalirane snage od 2 MW i više,
 - solarne elektrane instalirane snage od 1 MW i više i
 - ostale elektrane instalirane snage 5 MW i više,
- b) elektroenergetskim objektima i postrojenjima za prenos i distribuciju električne energije napona 35 kV i više,
- c) elektroenergetskim objektima i postrojenjima napona 20 i 10 kV i niže, a koja se nalaze u objektima koji im pripadaju po nadležnosti i čiji je primarni napon 35 kV i više,
- d) kupcima električne energije priključne snage 3 MW i više,
- e) sustavima za tehničko upravljanje i vođenje elektroenergetskog sustava i elektroenergetskih objekata,
- f) korisnicima priključenim na prijenosnu mrežu.
- (2) Kantonalne uprave za inspeksijske poslove, odnosno kantonalni elektroenergetski inspektor vrše poslove inspeksijskog nadzora na elektroenergetskim objektima i postrojenjima koji nisu navedeni u stavku (1) ovog članka.

Članak 155.

(Imenovanje inspektora)

- (1) Federalni i kantonalni elektroenergetski inspektori imenuju se sukladno Zakonu o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06, 77/06 - presuda Ustavnog suda, 34/10 - presuda Ustavnog suda, 4/12, 99/15 i 9/17 - presuda Ustavnog suda).
- (2) Za federalnog ili kantonalnog elektroenergetskog inspektora (u daljnjem tekstu: nadležni inspektor) može se imenovati osoba koja, uz uvjete propisane Zakonom o inspekcijama u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 73/14), ima završen fakultet, odnosno VII/1 stupanj stručne spreme ili visoko obrazovanje drugog ciklusa Bolonjskog sustava studija elektroenergetskog smjera, s položenim stručnim ispitom i radnim stažom od najmanje tri godine na poslovima projektiranja, proizvodnje, ugradnje ili eksploatacije elektroenergetskih objekata i postrojenja, nakon završene visoke školske spreme.

Članak 156.

(Suradnja elektroenergetskih inspektora)

U vršenju inspeksijskog nadzora federalni inspektori ostvaruju suradnju s kantonalnim inspektorima u pitanjima koja su od zajedničkog interesa za vršenje inspeksijskog nadzora nad elektroenergetskim objektima i postrojenjima i pružaju im stručnu pomoć.

Članak 157.

(Prijava radova nadležnom inspektor)

- (1) Investitor je dužan prijaviti namjeravani početak izvođenja radova na izgradnji ili rekonstrukciji, promjeni namjene ili stavljanju trajno izvan pogona dijela ili cijelog elektroenergetskog objekta, za sljedeće objekte:
- a) sve elektrane, osim solarnih elektrana instalirane snage manje od 50 kW,

- b) dalekovode, transformatorske stanice i razvodna postrojenja nazivnog napona 35 kV i više.
- (2) Prijava iz stavka (1) ovog članka podnosi se nadležnom inspektoru najkasnije osam dana prije početka izvođenja radova, uz dostavljanje odobrenja za gradnju ili rekonstrukciju objekta, uređaja i postrojenja.
- (3) Prijava iz stavka (1) ovog članka nije potrebna za slučaj otklanjanja kvarova koji zahtijevaju žurne intervencije.

Članak 158.

(Obavješćavanje nadležnog inspektora u slučaju havarije na objektima)

- (1) Elektroenergetski subjekti dužni su da bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata, obavijeste nadležnog inspektora o nastalim havarijama i kvarovima koji su vezani za vitalne dijelove na elektroenergetskim objektima koji imaju za posljedicu zastoj u proizvodnji, prijenosu i distribuciji električne energije duži od 24 sata.
- (2) Nadležni inspektor dužan je da, u okviru svojih nadležnosti, poduzme mjere radi utvrđivanja uzroka nastanka havarije, odnosno kvarova iz stavka (1) ovog članka te donese odgovarajuće mjere u skladu sa zakonskim ovlaštenjima.

Članak 159.

(Kontrola kvalitete opreme, aparata i uređaja)

- (1) Korisnik, investitor, odnosno subjekt koji uvozi ili stavlja u promet elektroenergetsku opremu, aparate i uređaje koji nisu proizvedeni na teritoriju Bosne i Hercegovine dužan je u roku od 15 dana od dana izvršenog carinjenja obavijestiti federalnog inspektora i staviti na uvid izvješće o izvršenoj kontroli kvalitete i dokaze kako proizvod odgovara uvjetima međunarodnih standarda i tehničkih propisa koji se primjenjuju na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine.
- (2) Ministarstvo donosi uputu o načinu vršenja kontrole iz stavka (1) ovog članka.

Članak 160.

(Nespojivost obavljanja poslova)

Zabranjeno je nadležnom inspektoru izrađivati ili sudjelovati u izradi i tehničkoj kontroli investicijsko-tehničke dokumentacije za objekte nad čijom izgradnjom vrši inspekcijski nadzor i vršiti stručni nadzor nad izgradnjom, odnosno izvođenjem radova na objektu na kome vrši inspekcijski nadzor.

POGLAVLJE II. REGULATORNO NADGLEDANJE

Članak 161.

(Nadgledanje elektroenergetskih subjekata)

- (1) Regulatorna komisija provodi postupak nadgledanja elektroenergetskih subjekata u okviru svojih nadležnosti propisanih odredbama ovog zakona.
- (2) Nadgledanje iz stavka (1) ovog članka vrši se sukladno odredbama zakona kojim se uređuje oblast energije i regulacije energetske djelatnosti.

DIO OSAMNAESTI - KAZNENE ODREDBE

Članak 162.

(Prekršaji)

- (1) Novčanom kaznom od 20.000 KM do 60.000 KM kaznit će se za prekršaj elektroenergetski subjekt kao pravna osoba ako:
- a) ne vodi odvojeno poslovne knjige i ne sastavlja financijska izvješća sukladno sa odredbama iz članka 13. stavka (1) i (2)),
 - b) ne utvrdi pravila za raspoređivanje troškova zajedničkih poslova (članak 13. stavak (3)),
 - c) ne primjenjuje pravila i propise koji se odnose na rad distribucijskog sustava i funkcioniranje tržišta (članak 35. stavak (1) točka b)),
 - d) ne zadovoljava tehničke i pogonske uslove definisane tehničkim propisima i standardima, uključujući vođenje pogonske i tehničke dokumentacije (članak 35. stavak (1) točka d)),
 - e) ne postupa sukladno pravilima zaštite tržišne konkurencije (članak 35. stavak (1) točka f)),
 - f) ne obezbijedi neometan pristup svojim objektima, postrojenjima i opremi, te pruži potrebne informacije i dokumentaciju Regulatornoj komisiji (članak 35. stavak (1) točka n)),
 - g) obezbijedi neometan pristup svojim objektima, postrojenjima i opremi, te pruži potrebne informacije i dokumentaciju nadležnom inspekcijskom organu (članak 35. stavak (1) točka o)),
 - h) ne pribavi energetska dozvolu u postupku koji prethodi izdavanju odobrenja za izgradnju objekta, ako je pribavljanje energetske dozvole potrebno sukladno odredbama ovog zakona (članak 42. stavak (1) i (2)),
 - i) ne izvrši razdvajanje ili ne obezbijedi nezavisnost operatora distribucijskog sustava koji je dio vertikalno integrisanog subjekta, u smislu pravnog oblika, organizacije i donošenja odluka (članak 47. stavak (1)),
 - j) ne donese program usklađenosti za obezbjeđivanje nediskriminatornog ponašanja ili ne imenuje nezavisnu osobu ili tijelo za praćenje izvršenja programa usklađenosti i ne obezbijedi mu pristup informacijama (članak 48),
 - k) ne utvrdi u propisanom roku listu kupaca koji ispunjavaju uslove za sticanje statusa malog kupca ili krajnjeg kupca od posebnog društvenog značaja (članak 52. stavak (1) točka mm)),
 - l) ne obezbijedi prioritete u pristupu mreži i dispečiranju proizvođačima koji koriste električnu energiju iz obnovljivih izvora i u učinkovitoj kogeneracije (članak 52. stavak (1) točka aa)),
 - m) ne izradi desetogodišnji plan razvoja distribucijskog sustava (članak 53. stavak (1)),
 - n) ne donese i javno objavi godišnji i trogodišnji plan investicija (članak 54. stavak (1)),
 - o) ne razvija distribucijski sustav sukladno planovima investicija (članak 54. stavak (6)),
 - p) ne izradi ili ne dostavi Regulatornoj komisiji propisane izvještaje (članak 61),
 - q) ne omogući korisnicima sustava pristup distribucijskoj mreži po regulisanim cijenama na transparentan i nediskriminirajući način (članak 63. stavak (1)),
 - r) ne utvrdi prijedlog pravila o radu distribucijskog sustava (članak 67. stavak (3)),
 - s) ne donese pravila o priključenju objekata korisnika distribucijskog sustava na distribucijsku mrežu (članak 81. stavak (1)).
 - t) vrši nedopušteno ograničenje isporuke električne energije kroz distribucijski sustav (članak 82),

- u) ne obezbjedi redovno i sigurnu opskrbu krajnjih kupaca električnom energijom (članak 106. stavak (5)),
 - v) ne otkupi i preuzme udio proizvedene električne energije iz obnovljivih izvora energije i u učinkovite kogeneracije (članak 111),
 - w) ne učini dostupnim Regulatornoj komisiji i nadležnim organima i tijelima za zaštitu konkurencije relevantne podatke u vezi sa kupovinom i prodajom električne energije (članak 113. stavak (3)),
- (2) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 3.000 KM do 9.000 KM.

Članak 163.

- (1) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 20.000 KM kaznit će se za prekršaj elektroenergetski subjekt kao pravna osoba ako:
- a) ne posjeduje ispravne i verifikovane mjerne uređaje (članak 35. stavak (1) točka c)),
 - b) ne zadovoljava tehničke i pogonske uvjete definisane tehničkim propisima i standardima, uključujući vođenje pogonske i tehničke dokumentacije (članak 35. stavak (1) točka d)),
 - c) ne održava elektranu u ispravnom stanju u skladu sa tehničkim i drugim propisima i standardima (članak 35. stavak (1) točka g)),
 - d) odbije pružanje pomoćnih usluga (članak 35. stavak (1) točka h)),
 - e) ne omogući nadležnom operatoru slobodan pristup opremi u njegovom postrojenju koja se koristi za prenos ili distribuciju električne energije (članak 35. stavak (1) točka i)),
 - f) ne stavi na raspolaganje nadležnom operatoru podatke potrebne za rad sustava (članak 35. stavak (1) točka j)),
 - g) ne prati i ne učestvuje u izradi izvještaja o sigurnosti opskrbe u distribucijskom sustavu (članak 52. stavak (1) točka gg)),
 - h) nadležnim subjektima ne dostavi podatke o registrovanim energetske veličinama, potrošnji kupaca ili proizvodnji električne energije iz elektrana priključenih na distribucijsku mrežu (članak 52. stavak (1) točke w), jj) i kk)),
 - i) ne izgradi priključak korisnika distribucijskog sustava ili ne obezbjedi uvjete u distribucijskoj mreži za njegovo priključenje (članak 52. stavak (1) točka x)),
 - j) obračuna naknadu za priključenje na distribucijski sustav suprotno odredbama iz članka 58. ovog zakona,
 - k) ne obezbjedi tajnost povjerljivih podataka koje dobija od drugih elektroenergetskih subjekata i kupaca (članak 62. stavak (1)),
 - l) pristupi izgradnji izravni voda bez prethodne saglasnosti Regulatorne komisije (članak 65. stavak (1)),
 - m) ne izvršava obveze vezane za održavanje, unapređenje i nadzor nad kvalitetom opskrbe električnom energijom (članak 66. stavak (3)),
 - n) ne izradi i javno objavi izvještaj o kvaliteti opskrbe električnom energijom (članak 66. stavak (4)),
 - o) priključi objekat krajnjeg kupca na distribucijsku mrežu bez elektroenergetske suglasnosti ili ugovora o priključenju (članak 71. i članak 72),
 - p) ne primjenjuje cijenu korištenja zatvorenog distribucijskog sustava određenu sukladno ovom zakonu (članak 96. stavak (1) točka e)),

- q) ne obezbijedi povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija dobivenih tijekom obavljanja djelatnosti (članak 96. stavak (1) točka j)),
 - r) snabdjevaču ne dostavi obračunske podatke za kupce unutar zatvorenog distribucijskog sustava (članak 96. stavak (1) točka l)),
 - s) teritorijalno nadležnom operatoru distribucijskog sustava ne preda na korištenje i upravljanje elektroenergetske objekte u zatvorenom distribucijskom sustavu (članak 98. stavak (3)),
 - t) neposredno ne obavijesti kupce o promjeni cijena i drugih uvjeta prodaje u razumnom roku (članak 100. stavak (1) točka g)),
 - u) ne izvrši obračun i ne izda račun za isporučenu električnu energiju sukladno članku 104,
 - v) ne omogući krajnjem kupcu promjenu opskrbljivača sukladno pravilima Regulatorne komisije i u propisanom roku (članak 105),
 - w) gradi, koristi ili održava elektroenergetski objekat suprotno propisima, standardima i tehničkim normativima (članak 139),
 - x) ne vrši redovno održavanje opreme i električnih instalacija na elektroenergetskim objektima koji su u njihovom vlasništvu, u propisanim rokovima i sukladno tehničkim standardima i propisima (članak 142. stavak (3)),
 - y) obavlja poslove održavanja, revizije, ispitivanja i remonta opreme na elektroenergetskim objektima i električnim instalacijama bez posjedovanja ovlaštenja Ministarstva (članak 142. stavak (4)),
 - z) ne postupi po rješenju nadležnog inspektora (članak 153. stavak (2)).
- (2) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnom licu novčanom kaznom od 2.000 KM do 6.000 KM.
- (3) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka kaznit će se obrtnik i druga fizička osoba novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM.

Članak 164.

- (1) Novčanom kaznom od 2.000 KM do 10.000 KM kaznit će se za prekršaj elektroenergetski subjekt ili pravna osoba ako:
- a) ne propiše uvjete za priključenje objekta korisnika distribucijske mreže sukladno propisima (članak 52. stavak (1) točka f)),
 - b) ne izda preliminarno mišljenje o mogućnostima priključenja (članak 71. stavak (1)),
 - c) ospori operatoru distributivnog sistema priključenje novog korisnika distributivnog sistema (članak 76. stavak (3)),
 - d) obustavi isporuku električne energije suprotno odredbama iz članka 85. ovog zakona,
 - e) ne izvrši ponovno priključenje objekta krajnjeg kupca na mrežu (članak 86),
 - f) se ne evidentira kod Regulatorne komisije kao pružalac usluga punjenja električnih vozila (članak 133. stavak (3)),
 - g) nadležnom inspektoratu ne prijavi namjeravani početak izvođenja radova na izgradnji ili rekonstrukciji, promjeni namjene ili stavljanju trajno van pogona dijela ili cijelog elektroenergetskog objekta (članak 157),
 - h) ne obavijesti u propisanom roku nadležnog inspektora o nastalim havarijama i većim kvarovima na elektroenergetskim objektima (članak 158. stavak (1)),

- i) ne prijavi nadležnom inspektor i ne dostavi na uvid izvještaj o kontroli kvaliteta proizvoda koji se uvozi ili stavlja u promet (članak 159. stavak (1)).
- (2) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 500 KM do 1.500 KM.
- (3) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka kaznit će se obrtnik i druga fizička osoba novčanom kaznom od 300 KM do 1.000 KM.
- (4) Novčanom kaznom od 500 do 1.500 KM kaznit će se fizička osoba ako neovlašteno uđe ili pristupi elektroenergetskim objektima, postrojenjima i vodovima (članak 144).

Članak 165.

- (1) Novčanom kaznom od 2.500 KM do 7.500 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:
 - a) onemogući ovlaštenim osobama operatora distribucijskog sustava pristup mjernim uređajima i električnim instalacijama (članak 80. stavak (1)),
 - b) ne zaštiti od oštećenja i neovlaštenog pristupa mjerne uređaje koji su na njegovom posjedu (članak 80. stavak (2)),
 - c) izgradi objekte koji nisu u funkciji obavljanja elektroenergetskih djelatnosti ili izvodi druge radove kojim se onemogućava obavljanje djelatnosti ili ugrožava rad i funkcionisanje elektroenergetskih objekata (članak 143. stavak (1)),
 - d) zasadi drveće ili drugo rastinje na zemljištu iznad, ispod ili na nepropisnoj udaljenosti od elektroenergetskog objekta (članak 143. stavak (2)),
 - e) ne omogući elektroenergetskom subjektu pristup nekretnini na kojoj se nalaze ili grade elektroenergetski objekti ili njihovi dijelovi (članak 145. stavak (1)).
- (2) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnom licu, novčanom kaznom od 500 KM do 1.500 KM.
- (3) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka kaznit će se obrtnik i druga fizička osoba novčanom kaznom od 500 KM do 1.500 KM.

Članak 166.

(Izdavanje prekršajnih naloga i pokretanje prekršajnog postupka)

- (1) Regulatorna komisija na temelju obavljenog nadgledanja nad elektroenergetskim subjektom, dokumentacije ili drugih informacija i podataka pribavljenih prilikom vršenja svojih nadležnosti utvrđenih ovim zakonom izdaje prekršajne naloge ili pokreće prekršajni postupak pred nadležnim organom za prekršaje iz:
 - a) članka 162. stavak (1) točke a), b), c), e), f), i), j), k), l), m), n), o), p), q), r), s), t), u), v) i w) ovog zakona,
 - b) članka 163. stavak (1) točke d), g), h), i), j), k), m), n), o), p), q), r), s), t), u) i v) ovog zakona i
 - c) članka 164. stavak (1) točke a), b), d) i e) ovog zakona.
- (2) Ovlašteni organi u smislu propisa kojim se uređuju prekršaji i prekršajni postupak izdaju prekršajne naloge ili pokreću prekršajni postupak pred nadležnim sudom za prekršaje koji nisu navedeni u stavku (1) ovog članka.
- (3) Operator distribucijskog sustava ovlašten je da podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka za prekršaje iz članka 165. ovog zakona.

DIO DEVETNAESTI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 167.

(Opća obveza usklađivanja)

- (1) Elektroenergetski subjekti dužni su uskladiti svoju unutarnju organizaciju, rad i poslovanje s odredbama ovog zakona, uključujući i odredbe o razdvajanju operatora distribucijskog sustava iz članka 47. ovog zakona, u roku od godinu dana od dana njegovog stupanja na snagu.
- (2) Regulatorna komisija je dužna uskladiti svoju unutarnju organizaciju, rad i poslovanje s odredbama ovog zakona, u roku od godinu dana od dana njegovog stupanja na snagu.

Članak 168.

(Valjanost ranije izdanih dozvola)

- (1) Dozvole za rad za opskrbu električnom energijom – dozvole I. reda valjane su do stupanja na snagu dozvole za rad za opskrbu i trgovinu električnom energijom izdane imenovanim javnim opskrbljivačima sukladno odredbama ovog zakona.
- (2) Ostale dozvole za obavljanje elektroenergetskih djelatnosti koje su izdane do dana stupanja na snagu ovog zakona valjane su do isteka roka na koji su izdane, pri čemu je Regulatorna komisija dužna da, u slučaju potrebe, uskladi uvjete izdanih dozvola s odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od njegovog stupanja na snagu.

Članak 169.

(Javna i rezervna opskrba)

- (1) Do imenovanja javnog i rezervnog opskrbljivača sukladno odredbama ovog zakona, funkcije javnog i rezervnog opskrbljivača vrše subjekti određeni Odlukom Vlade Federacije o utvrđivanju pružatelja javne/univerzalne usluge i usluge rezervnog opskrbljivača, V broj 1811/2014 od 8. listopada 2014. godine („Službene novine Federacije BiH“, broj 84/14).
- (2) Vlada Federacije će donijeti odluku imenovanju javnog opskrbljivača iz članka 106. stavak (4) ovog zakona u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (3) Imenovani javni opskrbljivač iz stavka (2) ovog članka dužan je podnijeti zahtjev Regulatornoj komisiji za izdavanje dozvole za rad za opskrbu i trgovinu električnom energijom u roku od tri mjeseca od dana imenovanja.
- (4) Vlada Federacije će donijeti odluku o imenovanju rezervnog opskrbljivača iz članka 108. stavak (1) ovog zakona u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (5) Imenovani rezervni opskrbljivač iz stavka (4) ovog članka dužan je podnijeti zahtjev Regulatornoj komisiji za izdavanje dozvole za rad za opskrbu i trgovinu električnom energijom u roku od tri mjeseca od dana imenovanja.

Članak 170.

(Započeti postupci)

- (1) Zahtjevi koji su zaprimljeni prije dana stupanja na snagu ovog zakona rješavaju se po odredbama propisa koji su važili u vrijeme podnošenja zahtjeva.
- (2) Podnositelji zahtjeva za izdavanje energetske dozvole koji do stupanja na snagu ovog zakona imaju zaključene ugovore o dodjeli koncesije sa nadležnim organima se izuzimaju od primjene članka 42. ovog zakona, s tim da su dužni do 03. kolovoza 2025. godine kompletirati zahtjev za izdavanje energetske dozvole.

Članak 171.

(Donošenje podzakonskih akata)

- (1) Vlada Federacije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi Uredbu o postupku javnog nadmetanja za izgradnju novih kapaciteta iz članka 39. ovog zakona.
- (2) Ministarstvo u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi:
 - a) Pravilnik o izdavanju energetske dozvole (članak 42. ovog zakona),
 - b) Pravilnik o vođenju registra elektrana (članak 43. ovog zakona),
 - c) Pravilnik kojim se definišu uvjeti i kriteriji za certificiranje instalatera elektrana (članak 140. ovog zakona),
 - d) Pravilnik o uvjetima za obavljanje poslova pregleda, mjerenja i ispitivanja na elektroenergetskim postrojenjima, električnim uređajima i instalacijama, uvjetima i načinu izdavanja ovlaštenja za obavljanje ovih poslova (članak 142. ovog zakona),
 - e) Pravilnik o provjeri stručne osposobljenosti (članak 147. ovog zakona),
 - f) Uputstvo o načinu vršenja kontrole uvezene opreme, aparata i uređaja (članak 159. ovog zakona).
- (3) Ministarstvo u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi tehničke propise iz članka 140. ovog zakona.
- (4) Regulatorna komisija u roku od godinu dana donosi:
 - a) Pravilnik o izdavanju dozvola (članak 25. ovog zakona),
 - b) Metodologiju za utvrđivanje tarifa za korištenje distribucijske mreže (članak 56. ovog zakona),
 - c) Metodologije za utvrđivanje naknada za priključenje na distribucijski sustav i priključenje na zatvoreni distribucijski sustav (članak 58. ovog zakona),
 - d) Pravilnik o kvalitetu opskrbe (članak 66. ovog zakona),
 - e) Metodologiju za utvrđivanje tarifa za korištenje zatvorenog distribucijskog sustava (članak 94. ovog zakona)
 - f) Pravila o promjeni opskrbljivača (članak 105. ovog zakona),
 - g) Pravilnik o metodologiji za utvrđivanje cijena za opskrbu električnom energijom krajnjih kupaca kod javnog i rezervnog opskrbljivača (članak 109. ovog zakona),
 - h) Opšte uslove za isporuku i opskrbu električnom energijom (članak 112. ovog zakona).
- (5) Operatori distribucijskog sustava u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona dužni su:
 - a) dostaviti Regulatornoj komisiji prijedlog programa usklađenosti (članak 48. ovog zakona),
 - b) dostaviti Regulatornoj komisiji prijedlog pravila o radu distribucijskog sustava (članak 67. ovog zakona),
 - c) donijeti pravila o elektronskoj razmjeni podataka na maloprodajnom tržištu (članak 68. ovog zakona),
 - d) donijeti pravila o priključenju objekata korisnika distribucijskog sustava na distribucijsku mrežu (članak 81. ovog zakona).

Članak 172.

(Primjena podzakonskih propisa)

Do donošenja propisa iz članka 171. ovog zakona primjenjuju se propisi koji su bili na snazi u vrijeme stupanja na snagu ovog zakona, ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Članak 173.

(Prestanak valjanosti zakona i akata)

- (1) Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje valjanost Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22), osim članka 42. koji ostaje na snazi dok se pitanje stjecanja statusa kvalificiranog proizvođača ne uredi zakonom iz oblasti obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije.
- (2) Regulatorna komisija će po službenoj dužnosti u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona provesti postupak i ukinuti rješenja kojim je odobren potreban godišnji prihod od regulisanih tarifa zasnovanih na priznatim planskim troškovima za bilansiranu proizvodnju električne energije i snage.

Članak 174.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenim novinama Federacije BiH“.

OBRAZLOŽENJE
PRIJEDLOGA ZAKONA O ELEKTRIČNOJ ENERGIJI
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I. USTAVNA OSNOVA

Ustavna osnova za donošenje „Zakona o električnoj energiji Federacije BiH“ sadržana je u odredbi članka III.1. točka f.), koji je izmijenjen amandmanima VIII., LXXXIX. i CVI. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojoj je isključivo Federacija Bosne i Hercegovine mjerodavna za utvrđivanje energetske politike, uključujući raspodjelu između kantona, te osiguranje i održavanje potrebne infrastrukture i članka IV. A. 20. (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojem je Parlament Federacije Bosne i Hercegovine, uz ostale ovlasti predviđene Ustavom, odgovoran za donošenje zakona o obavljanju dužnosti federalne vlasti.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22) koji uređuje oblast električne energije usvojen je 2013. godine te je značajno pridonio razvitku sektora električne energije u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).

U razdoblju nakon donošenja ovog zakona, Bosna i Hercegovina se, kao članica Energetske zajednice, obvezala provesti niz propisa iz pravnog okvira EU i tako nastaviti proces liberalizacije tržišta električne energije i energetske tranzicije ka čistoj energiji. Ovo se značajnim dijelom postiže kroz izmjene i dopune zakona na razini entiteta. Izmjene i dopune važećeg Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine koje je potrebno izvršiti radi usklađivanja s propisima EU bile bi takvog obujma i kvalitete da se obrađivač odlučio za izradu novog zakona iz ove oblasti, sukladno Pravilima i postupcima za izradu zakona i drugih propisa Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 71/14).

Kada su u pitanju razlozi za izradu i donošenje novog zakona kojim će se urediti funkcioniranje sektora električne energije u Federaciji, potrebno je istaknuti veći broj razloga i ciljeva koji se mogu grupirati na sljedeći način:

- usklađivanje s pravnom stečevinom (*acquis*) Europske unije i Energetske zajednice
- unaprjeđenje pravnog okvira u sektoru električne energije i preciznije definiranje prava, obveza i odgovornosti svih sudionika na tržištu
- unaprjeđenje pravnog okvira za učinkovito reguliranje djelatnosti u sektoru električne energije

- unaprjeđenje sustava kontrole izgradnje proizvodnih objekata i uvođenje zabrane izgradnje malih hidroelektrana
- pojednostavljenje administrativnih postupaka za izgradnju i rad proizvodnih postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije, prvenstveno solarnih elektrana i vjetroelektrana
- uvođenje novih kategorija sudionika i djelatnosti na tržištu električne energije (aktivni kupci, agregatori, energetske zajednice, operatori skladišta)
- uvođenje novih prava i mehanizama za osnaživanje i zaštitu krajnjih kupaca električne energije
- kreiranje pravnog okvira za uvođenje elektromobilnosti
- kreiranje pravnog okvira za reguliranje kvalitete opskrbe
- uvođenje mehanizma za osiguranje sigurnosti opskrbe, uključujući i kontrolu cijena u slučajevima ekstremnih poremećaja na tržištu.

U nastavku slijedi detaljnije obrazloženje svakog od navedenih razloga za donošenje zakona.

a. Usklađivanje s pravnom stečevinom Europske unije i Energetske zajednice

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju za Bosnu i Hercegovinu¹ u članku 107. propisuje da će suradnja zemalja članica Europske unije i Bosne i Hercegovine (BiH) u oblasti energetike biti usmjerena na prioritete pravne stečevine (*acquis*), da će se razvijati s ciljem postupnog integriranja Bosne i Hercegovine u europska energetska tržišta, te da će biti utemeljena na Ugovoru o uspostavi Energetske zajednice.

Ugovor o uspostavi Energetske zajednice² međunarodni je ugovor koji je ratificirala Parlamentarna skupština BiH, a koji omogućava kreiranje najvećeg internog tržišta za električnu energiju i prirodni plin na svijetu, u kojem sudjeluju Europska unija s jedne strane i sljedećih osam ugovornih strana: Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Kosovo³, Makedonija, Moldavija, Srbija i Ukrajina.

Osnovni su ciljevi Energetske zajednice stvaranje stabilnog i jedinstvenog regulatornog okvira i tržišnog prostora koji osigurava pouzdanu opskrbu energentima i može privući investicije u sektore električne energije i prirodnog plina. Pored toga, ciljevi uključuju i razvitak alternativnih pravaca opskrbe plinom i poboljšanje stanja u životnoj sredini, uz primjenu energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora.

Zaključivanjem ovog Ugovora, ugovorne se strane iz regije obvezuju između sebe uspostaviti zajedničko tržište električne energije i plina koje će funkcionirati po standardima tržišta energije EU s kojim će se integrirati. To se postiže postupnim preuzimanjem dijelova pravne stečevine EU, odnosno provedbom odgovarajućih direktiva odnosno uredbi u područjima električne energije, prirodnog plina, zaštite životne sredine, konkurencije, obnovljivih izvora energije, energetske učinkovitosti, nafte i statistike.

Pri izradi ovog zakonskog rješenja obrađivač se rukovodio najboljim međunarodnim praksama i odgovarajućim pravnim aktima Europske unije, poštujući međunarodno preuzete obveze Bosne i Hercegovine i odluke donesene u okviru Ugovora o uspostavi Energetske zajednice. Usvajanje predmetnog zakona u predloženom tekstu osiguralo bi visok stupanj usuglašenosti s pravnim okvirom Europske unije, odnosno Energetske zajednice.

¹ Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Bosne i Hercegovine, s druge strane („Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori“, broj 10/08).

² Ugovor o uspostavi Energetske zajednice („Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori“, broj 09/06).

³ Ovim se nazivom ne dovode u pitanje stajališta o statusu te je on u skladu s Rezolucijom Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1244 i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o proglašenju neovisnosti Kosova.

b. Unaprjeđenje pravnog okvira u sektoru električne energije i preciznije definiranje prava i obveza svih sudionika u sektoru

Važeći Zakon o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine znatno je pridonio razvitku sektora električne energije u Federaciji, stvaranju novih poslovnih mogućnosti i postizanju konkurentnih cijena. Zakon je imao pozitivan utjecaj na liberalizaciju tržišta, dereguliranje proizvodnje te je unaprijedio standarde u pružanju usluga i sigurnost opskrbe električnom energijom.

Međutim, u razdoblju od donošenja zakona te tijekom njegove desetogodišnje primjene, sektor električne energije prošao je, a i dalje prolazi, kroz značajne promjene. Ove promjene nalažu što skoriju prilagodbu i unaprjeđenje pravnog okvira kako on ne bi predstavljao prepreku daljnjem razvitku, odnosno kako bi sektor mogao uspješno odgovoriti izazovima energetske tranzicije i dekarbonizacije, pri tome djelujući stimulatивно na sudionike uz istovremenu zaštitu krajnjih kupaca. Pravni je okvir potrebno najprije unaprijediti u okviru postojećih rješenja, a zatim i kroz uvođenje novih mehanizama, instituta, djelatnosti i kategorija sudionika na tržištu.

U tom pogledu, ovaj zakon detaljnije definira način obavljanja djelatnosti na tržištu, kao i prava i obveze svih sudionika na tržištu. Naročita pozornost posvećena je i pažljivom formuliranju odredaba koje definiraju odgovornosti svih sudionika u sektoru te s tim u svezi i odredaba o mjerodavnostima za provedbu upravnog i inspekcijskog nadzora i kaznenih odredaba za nepostupanje po odredbama zakona.

Nedostatci i ograničenja koja su prepoznata tijekom primjene važećeg zakona u praksi su adresirani, a zakon uključuje višegodišnje iskustvo obrađivača i sudionika u sektoru električne energije u Federaciji, te su napravljeni značajni pomaci u zakonskim rješenjima. Istovremeno, obrađivač je nastojao zadržati znatan dio primijenjenih rješenja iz važećeg zakona i podzakonskih akata koja su se pokazala učinkovitim u praksi, čime će proces prilagodbe biti brži, učinkovitiji i razumljiviji svim sudionicima u sektoru te građanima.

c. Unaprjeđenje pravnog okvira za učinkovito reguliranje djelatnosti u sektoru električne energije

Osiguranje učinkovitog reguliranja obavljanja djelatnosti jedan je od ključnih preduvjeta za ostvarenje strateških ciljeva i unaprjeđenje rada i razvitka svih sudionika na tržištu. Regulatorno tijelo štiti krajnje kupce, ali i energetske subjekte, te pridonosi stabilnim uvjetima poslovanja. Cilj reguliranja djelatnosti jeste otvaranjem energetskog tržišta i jačanjem konkurencije zaštititi kupce, utvrđivanjem potrebne kvalitete usluga, uz prihvatljive troškove, te osigurati uvjete za privlačenje kapitala u energetski sektor.

Potreba za osiguranjem učinkovitog reguliranja i visokog stupnja neovisnosti regulatornog tijela u sektoru energije naročito je istaknuta i u relevantnim EU direktivama koje su obvezujuće i za Bosnu i Hercegovinu. Regulatorna tijela tako moraju imati jasno propisane mjerodavnosti i ovlasti da usvajaju obvezujuće odluke, provode istrage, zahtijevaju informacije i nameću kazne sudionicima na tržištu, uz osiguranje veoma visoke razine funkcionalne, političke i financijske neovisnosti u svome radu.

Ulogu regulatornog tijela u sektoru energije u Federaciji obavlja Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: FERK). FERK je osnovan 2002. godine, s ciljem onemogućavanja monopola u obavljanju djelatnosti i osiguranja transparentnog i nediskriminatornog položaja svih sudionika na tržištu električne energije u

Federaciji Bosne i Hercegovine. Sukladno važećem zakonskom okviru, FERK je specijalizirana, samostalna, neovisna i neprofitna organizacija s nizom regulatornih mjerodavnosti koje uključuju nadzor i reguliranje odnosa vezanih uz djelatnosti proizvodnje, distribucije, opskrbe i trgovine električnom energijom kao i kupaca električne energije.

Zakon o električnoj energiji koji je trenutno na snazi sadrži niz odredaba koje se odnose na rad i poslovanje FERK-a. Ove se odredbe najvećim dijelom odnose na pravni status, imenovanje i mandat članova, rukovođenje, rad i donošenje odluka, financiranje i druge aspekte rada koji nisu vezani isključivo za aktivnosti FERK-a u sektoru električne energije, već i za druge sektore. Predmetni prijedlog novog Zakona o električnoj energiji stoga ne sadrži navedene opće odredbe o radu i poslovanju FERK-a, već su iste izmještene u Zakon o energiji i regulaciji energetske djelatnosti u Federaciji BiH kako bi bile identične i jednoznačne za sve sektore unutar regulatornog okvira u sektoru energije.

Zakon sadrži odredbe koje se odnose na poslovanje i rad FERK-a u sektoru električne energije, a koje su sada detaljnije razrađene i precizirane u odnosu na važeći zakon. Ovo uključuje detaljno uređivanje ciljeva rada, mjerodavnosti, ovlasti, regulatornog nadziranja subjekata, ali i jasnije formulisane kaznene odredbe.

Naročito je potrebno istaknuti značaj inoviranih zakonskih rješenja kojima se definiraju mjerodavnosti FERK-a, čime se postojeći regulatorni okvir dodatno unaprjeđuje i čini jasnijim i transparentnijim. Unaprjeđenjem regulatornog okvira na predloženi način dodatno se osigurava pravna sigurnost i zaštita kupaca u sektoru električne energije te olakšava poslovanje FERK-a, reguliranje djelatnosti i provedba regulatornog nadziranja.

d. Unaprjeđenje sustava kontrole izgradnje proizvodnih objekata i uvođenje zabrane izgradnje malih hidroelektrana

Kontrola izgradnje objekata za proizvodnju električne energije, odnosno kontrola uporabe pojedinih primarnih izvora energije predstavlja poseban problem u sektoru energije. U Federaciji općenito ne postoje ograničenja u pogledu izgradnje određenih vrsta proizvodnih objekata ili korištenja primarnih izvora energije te investitori imaju mogućnost, uz ispunjenje zakonom propisanih uvjeta i nakon pribavljanja potrebnih dozvola i suglasnosti, izgraditi bilo koju vrstu proizvodnog objekta. Međutim, u praksi je uočeno kako u određenim slučajevima postoji potreba da se iz razloga vezanih za zaštitu okoliša ili sigurnost opskrbe postave određena ograničenja u smislu odobravanja izgradnje pojedinih vrsta objekata. Postojeći pravni okvir u tom smislu ne sadrži odredbe koje pružaju dovoljnu pravnu osnovu za učinkovitu kontrolu odobravanja izgradnje, zbog čega ga je potrebno unaprijediti.

Kada je u pitanju izgradnja hidroelektrana, predmetnim zakonom propisana je zabrana izdavanja energetske dozvole za izgradnju hidroelektrana instalirane snage manje od 10 MW, odnosno da izgradnja ovih objekata nije dopuštena, s izuzetkom hidroelektrana na objektima vodovodne infrastrukture. Istovremeno, ostale vrste elektrana s instaliranom snagom manjom od 1 MW oslobođene su obveze pribavljanja energetske dozvole, čime se značajno smanjuju administrativna opterećenja i stimulira izgradnja manjih postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije, prvenstveno solarnih elektrana i vjetroelektrana.

Kriteriji za izgradnju proizvodnih objekata sada su propisani zakonom, čime je obrađivač nastojao dodatno naglasiti njihov značaj i važnost. Među navedenim kriterijima nalaze se zaštita okoliša i osiguranje trajne kontrole utjecaja na okoliš, korištenje zemljišta i lokacije, zaštita javnog zdravlja i sigurnosti, energetska učinkovitost i drugo. Propisivanjem ovih kriterija zakonom daje im se veća pravna snaga u pogledu primjene i zaštite u praksi.

Dužnost poštovanja uvjeta zaštite okoliša posebno je naglašena i propisana i u obvezama proizvođača električne energije, ali i drugih energetske subjekata te uvedena i kao jedno od temeljnih načela zakona. Time je zaštita okoliša na više mjesta u zakonu istaknuta kao jedno od temeljnih načela.

e. Pojednostavljenje administrativnih postupaka za izgradnju i rad proizvodnih postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije, prvenstveno solarnih elektrana i vjetroelektrana

U razdoblju 2015. – 2018. godine, Ministarstvo je u suradnji s USAID-om provelo detaljnu analizu pravnog okvira za investiranje u izgradnju energetske infrastrukture u Federaciji. Cilj ovih aktivnosti bio je identificirati pravne i druge prepreke s kojima se susreću investitori u svim oblastima koje su značajne za izdavanje dozvola za izgradnju energetske infrastrukture te predložiti konkretne mjere za izmjenu pravnog okvira, kako bi se unaprijedio sustav izdavanja dozvola za izgradnju objekata i popravilo ukupno investicijsko okruženje u Federaciji.

Provedene su aktivnosti rezultirale dokumentom *Analiza pravnog okvira i preporuke za otklanjanje prepreka za investiranje u sektoru energije u FBiH (Analiza)*, koji sadrži konkretne preporuke za izmjene zakonskog okvira koje vode ka unaprjeđenju investicijskog okruženja u Federaciji. Vlada Federacije je svojim Zaključkom broj 987/2018 od 17. kolovoza 2018. godine zadužila mjerodavna ministarstva da u okviru svojih mjerodavnosti razmotre mogućnosti za implementacije preporuka iz ove Analize. Kada je u pitanju sektor električne energije, navedene analize ukazale su na to da je u cilju poboljšanja investicijskog okruženja potrebno znatno smanjiti administrativno opterećenje investitora, pojednostaviti postupke izdavanja svih dozvola te naročito osigurati pojednostavljene procedure za izgradnju proizvodnih postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije.

Ovaj zakon stoga sadrži odredbe kojima se značajno unaprjeđuje i pojednostavljuje postupak ishođenja dozvola za izgradnju proizvodnih objekata, što se ogleda u sljedećem:

- *Oslobađanje od obveze pribavljanja energetske dozvole* – objekti koji koriste obnovljive izvore energije (izuzev hidroelektrana) i koji su instalirane snage manje od 1 MW u potpunosti su oslobođeni obveze pribavljanja energetske dozvole. Ovim se značajno olakšava postupak ishođenja dozvola i stimulira izgradnja solarnih elektrana i vjetroelektrana, naročito kada su u pitanju manji objekti koje realiziraju građani (prema *Analizi*, približno 90% objekata koji se grade u Federaciji manji su od 1 MW).
- *Oslobađanje od obveze pribavljanja akta o usuglašenosti projektne dokumentacije s odredbama Zakona o električnoj energiji* – imajući u vidu da su pitanja vezana uz kontrolu kvalitete projektne dokumentacije već uređena propisima iz oblasti prostornog planiranja i građenja (uključujući pitanja sadržaja, postupka izrade, revizije i nostrifikacije projektne dokumentacije), u predmetni zakon nije ugrađena obveza pribavljanja navedenog akta, koja je postojala ranije. Na ovaj način iz pravnog okvira izostavlja se procesni korak koji je bio karakterističan samo za pravni okvir u Federaciji, te koji je identificiran kao suvišan i problematičan u pogledu provedbe u praksi i neusuglašen s najboljom praksom učinkovitog odobravanja realiziranja projekata.
- *Oslobađanje od obveze pribavljanja dozvole za obavljanje djelatnosti za proizvodne objekte instalirane snage manje od 1 MW* – predmetnim zakonom nije predviđeno izdavanje dozvola za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije za

proizvodna postrojenja manja od 1 MW, čime se pravni okvir Federacije usklađuje s najboljom praksom, smanjuje se administrativno opterećenje za investitore te se stimuliraju građani na realiziranje manjih projekata (poput malih solarnih elektrana na krovovima objekata).

- *Uvođenje pojednostavljene procedure priključenja na mrežu* – predmetni zakon uvodi pojednostavljenu proceduru priključenja proizvodnih objekata koje proizvode električnu energiju iz obnovljivih izvora instalirane snage do uključivo 23 kW i koriste se za vlastite potrebe krajnjih kupaca. Ovim se znatno smanjuje broj potrebnih dokumenata i pojednostavljuje postupak koji mali proizvođači koji koriste električnu energiju za vlastite potrebe (građani, kupci proizvođači odnosno *prosumeri*) moraju proći kako bi svoje postrojenje priključili na mrežu.
- *Uvođenje sustava certifikacije instalatera solarnih elektrana i vjetroelektrana* – predmetni zakon slijedi najbolju međunarodnu praksu i uvodi sustav certificiranja ovlaštenih instalatera solarnih elektrana i vjetroelektrana instalirane snage do 23 kW. Na ovaj se način olakšava izgradnja solarnih elektrana i vjetroelektrana tako da poslove vezane uz instalaciju i puštanje u rad proizvodnog objekta obavljaju ovlaštene osobe s potrebnim stručnim znanjima koje odaberu investitori. Investitori tako imaju jednu kontaktnu točku, ovlaštenog instalatera, koji za njih realizira projekte, bez potrebe da se u postupak uključuje veći broj mjerodavnih tijela. Ovom se odredbom stvaraju neophodni preduvjeti za izmjene propisa u oblasti građenja, prema kojim bi se izgradnja malih solarnih elektrana i vjetroelektrana posmatrala kao instaliranje opreme, odnosno oslobodila obveze pribavljanja urbanističke, građevinske i uporabne dozvole, a sve u cilju stimuliranja izgradnje proizvodnih objekata koji koriste obnovljive izvore energije.

Predložena rješenja značajno rasterećuju administrativne postupke i olakšavaju izgradnju proizvodnih objekata koji koriste obnovljive izvore energije, naročito kada su u pitanju solarne elektrane i vjetroelektrane male instalirane snage koje u pravilu koriste građani.

f. Uvođenje novih kategorija sudionika i djelatnosti na tržištu električne energije

Ostvarenje ciljeva klimatske neutralnosti i dekarbonizacije energije nalažu daljnji razvitak energetskeg sustava i tržišta električne energije. Dosadašnje sustave centralizirane proizvodnje električne energije u velikim postrojenjima potrebno je postupno zamijeniti decentraliziranim sustavima koji koriste obnovljive izvore energije i koji će biti bliži mjestima potrošnje. Pored toga, pružanje usluga upravljanja potrošnjom javlja se kao dodatna mogućnost za osiguranje fleksibilnosti na veleprodajnom i balansnom tržištu električne energije, te kao alternativa povećanju kapaciteta elektroenergetskog sustava. Ove promjene zahtijevaju prilagodbu postojećih pravila i uloga na tržištu, s naglaskom na jačanju fleksibilnosti sustava i uvođenju novih kategorija sudionika i djelatnosti na tržištu.

S tim u vezi, predmetni zakon uvodi nove kategorije sudionika i djelatnosti na tržištu električne energije, uključujući:

- *aktivne kupce* – uvođenjem pravnog okvira za djelovanje aktivnih kupaca (što uključuje i kupce proizvođače odnosno *prosumere*), krajnjim kupcima, odnosno građanima koji su do sada djelovali isključivo kao potrošači električne energije, omogućeno je aktivno sudjelovanje na tržištu električne energije. Prepoznavanjem uloge aktivnog kupca građanima je omogućeno da pojedinačno ili kolektivno sudjeluju u proizvodnji, skladištenju, prodaji viškova energije ili pružanju usluga upravljanja potrošnjom i energetske učinkovitosti. Na ovaj način građani mogu aktivno sudjelovati u postupku

energetske tranzicije, ali i ostvariti koristi u vidu umanjenja računa za električnu energiju te pridonijeti zaštiti okoliša.

- *energetske zajednice građana* – pored uloge aktivnih kupaca, građanima je omogućeno i zajedničko sudjelovanje na tržištu kroz udruživanje, odnosno formiranje energetske zajednice građana. Formiranjem energetske zajednice građani mogu zajednički sudjelovati u proizvodnji električne energije, opskrbi, skladištenju i drugim aktivnostima i uslugama te tako ostvarivati ciljeve zaštite okoliša, ekonomske i socijalne koristi za članove zajednice.
- *skladištenje energije* – predstavlja novu djelatnost na tržištu čije uvođenje u regulatorni okvir predstavlja jedan od ključnih preduvjeta za povećanje korištenja obnovljivih izvora energije. Obnovljive izvore energije karakterizira neupravljivost, odnosno nepredvidivost i varijabilnost proizvodnje. Zbog toga je potrebno osigurati mogućnosti za skladištenje energije koja je proizvedena u vremenu kada postoje viškovi u elektroenergetskom sustavu, kako bi se mogla koristiti odloženo. Predmetnim je zakonom stvoren pravni okvir za obavljanje djelatnosti skladištenja, čime se utječe na povećanje fleksibilnosti sustava, mogućnosti integracije obnovljivih izvora energije i sigurnosti opskrbe.
- *agregaciju distribuiranih resursa* – predstavlja novu djelatnost na tržištu čije je uvođenje potrebno budući da većina aktivnih kupaca predstavlja subjekte male instalirane snage koji faktički samostalno ne mogu sudjelovati na tržištu električne energije. Stoga je neophodno stvoriti mehanizam koji bi im omogućio udruživanje i zajednički nastup. Kroz agregaciju distribuiranih resursa, subjekti (agregatori) grupiraju i koriste veći broj manjih korisnika sustava (proizvođača, potrošača, operatora skladišta) da upravljaju proizvodnjom i potrošnjom, s ciljem prodaje ili pružanja usluga u sustavu.

Uvođenje novih korisnika distribucijskog sustava i novih djelatnosti na način propisan zakonom važno je s aspekta integriranja i promoviranja distribuiranih izvora energije, kao i povećanja fleksibilnosti sustava i smanjenja troškova u sustavu. Drugim riječima, stvara se pravni okvir koji će građanima omogućiti da budu aktivni sudionici na tržištu električne energije kroz proizvodnju električne energije za vlastite potrebe i pružanje usluga upravljanja potrošnjom.

g. Uvođenje novih prava i mehanizama za osnaživanje i zaštitu krajnjih kupaca električne energije

Propisi EU stavljaju naročit naglasak na ulogu i prava krajnjih kupaca u sektoru električne energije. Krajnji kupci stavljeni su u središte energetske tranzicije te im je potrebno omogućiti aktivnu ulogu i sudjelovanje na tržištu, uz niz prava koja su usmjerena na osnaživanje i zaštitu njihovog položaja.

Predmetni se zakon stoga naročito usredotočuje na osnaživanje uloge i prava krajnjih kupaca. Krajnjim je kupcima omogućeno da, pojedinačno ili kroz zajednice, aktivno sudjeluju na tržištu ne samo kroz potrošnju već i proizvodnju, skladištenje i pružanje usluga u sustavu, a propisan je i čitav niz prava krajnjih kupaca i drugih odredaba usmjerenih na zaštitu njihovog položaja. Neke od ovih odredaba odnose se na sljedeća pitanja:

- pravo pristupa elektroenergetskoj mreži,
- pravo na opskrbu električnom energijom u okviru usluge javne opskrbe,
- pravo da budu opskrbljeni električnom energijom od strane opskrbljivača,

- slobodu odabira opskrbljivača,
- osiguranje učinkovitog i brzog postupka promjene opskrbljivača na zahtjev kupca,
- pravovremeno upoznavanje s uvjetima ugovora o opskrbi i dostupnost sažetka koji pojašnjava uvjete opskrbe,
- pravovremeno informiranje o promjeni uvjeta opskrbe,
- jasno definiran sadržaj računa za utrošenu električnu energiju,
- kvalitetu isporuke električne energije i komercijalnih usluga,
- mogućnost podnošenja prigovora, izjavljivanja pritužbi i pokretanja sudskih sporova,
- pravo na raskid ugovora o opskrbi,
- zaštitu od zavaravajućih metoda prodaje,
- odabir načina plaćanja,
- informiranje o cijenama na tržištu, potrošnji i drugo.

Novim se zakonskim rješenjima, dakle, znatno unaprjeđuju položaj i prava krajnjih kupaca u odnosu na važeći pravni okvir, kako u predugovornoj fazi (pregovaranja o uvjetima opskrbe) tako i tijekom realiziranja ugovora o opskrbi. Osigurani su odgovarajući mehanizmi za zaštitu prava krajnjih kupaca i rješavanje sporova uz jasnu ulogu FERK-a kao regulatornog tijela. Dodatno, predloženim se rješenjima osigurava visok stupanj sukladnosti sa značajnim propisima EU.

h. Kreiranje pravnog okvira za uvođenje elektromobilnosti

Uvođenje elektromobilnosti važan je dio energetske tranzicije. Dekarbonizacija i smanjenje emisija iz sektora prometa imaju veoma važnu ulogu u smanjenju štetnih emisija. Stoga zakon sadrži odredbe kojima se stvaraju uvjeti za instaliranje javno dostupnih i privatnih mjesta za punjenje električnih vozila te pružanje usluga punjenja električnih vozila. Propisana je obveza operatoru mreže da surađuje s osobama koje ugrađuju ili upravljaju javno dostupnim stanicama za punjenje, kao i obveza da cijene koje naplaćuju pružatelji usluga punjenja električnih vozila moraju biti tržišne, lako usporedive i nediskriminatorne.

i. Kreiranje pravnog okvira za reguliranje kvalitete opskrbe

Kvaliteta opskrbe električnom energijom obuhvaća kontinuitet isporuke, kvalitetu napona na mjestu isporuke i kvalitetu usluga koje pružaju elektroenergetski subjekti, te predstavlja jedan od najznačajnijih segmenata regulatornog okvira kada je riječ o reguliranju djelatnosti distribucije i opskrbe električnom energijom. Važeći Zakon o električnoj energiji ne uređuje na odgovarajući način ovu problematiku u pogledu definiranja značajnih aspekata i parametara kvalitete opskrbe, kao ni u pogledu ovlasti Regulatorne komisije za detaljnije reguliranje ove oblasti. Novim se zakonskim rješenjima definiraju značajni aspekti kvalitete opskrbe te dodjeljuju mjerodavnosti Regulatornoj komisiji u pogledu donošenja pravilnika koji će urediti ovu oblast. Zakonom je predviđeno postupno uvođenje općih i zajamčenih standarda kvalitete opskrbe koji će uključivati i financijsku kompenzaciju za krajnje kupce u slučaju neispunjenja propisanih standarda od strane elektroenergetskih subjekata. Na taj se način dodatno podiže razina odgovornosti operatora distribucijskog sustava i opskrbljivača kao pružatelja usluga, uz istovremeno uvođenje dodatnog mehanizma zaštite krajnjih kupaca. Primjena novih zakonskih rješenja treba pridonijeti unaprjeđenju kvalitete usluga, uz postupno približavanje razinama kvalitete opskrbe koje imaju kupci električne energije u EU.

j. Uvođenje mehanizma za osiguranje sigurnosti opskrbe, uključujući i kontrolu cijena u slučajevima ekstremnih poremećaja na tržištu

Osiguranje sigurnosti opskrbe kupaca električnom energijom jedan je od temeljnih ciljeva zakona. S tim u svezi, u zakon su ugrađeni mehanizmi kojim se osigurava da Ministarstvo i

Regulatorna komisija kontinuirano vrše nadzor nad radom elektroenergetskih subjekata i poduzimaju mjere kako bi osigurali sigurnost opskrbe.

Pored toga, kao dodatni mehanizam za zaštitu sigurnosti opskrbe, zakon propisuje i mogućnost da Vlada Federacije proglasi stanje ugrožene sigurnosti opskrbe usljed nedovoljne ponude električne energije, ekstremnog porasta cijena na tržištu ili drugih okolnosti koje ugrožavaju sigurnost opskrbe. Zakon daje ovlasti Vladi Federacije da, nakon proglašenja stanja ugrožene sigurnosti opskrbe, uvede niz propisanih mjera koje uključuju:

- mjere ograničenja isporuke, štednje i racionalne potrošnje električne energije
- posebne uvjete proizvodnje, uvoza ili izvoza električne energije
- način i uvjete za formiranje i kontrolu cijena
- obvezu isporuke samo određenim korisnicima ili
- posebne uvjete obavljanja elektroenergetskih djelatnosti.

Kada je riječ o situacijama ekstremnog povećanja cijena na tržištu, Vlada Federacije korištenjem ovog mehanizma može, dakle, uvesti i mjeru kontrole cijena te na taj način zaštititi sigurnost opskrbe, odnosno ublažiti posljedice koje značajni poremećaji na tržištu imaju na krajnje kupce.

Istovremeno, imajući u vidu moguće negativne učinke uvođenja ovakvih mjera na konkurenciju, tržište električne energije i energetske subjekte, u zakon su ugrađeni i odgovarajući mehanizmi kojima se ovakvi učinci ublažavaju. Tako Vlada Federacije ima zakonsku obvezu u stanju ugrožene sigurnosti opskrbe uvesti one mjere koje će izazvati najmanji mogući poremećaj na tržištu električne energije, odnosno najmanju štetu elektroenergetskim subjektima, a trajanje mjera ne može biti dulje od trajanja okolnosti zbog kojih su one i propisane.

Također, zakonom je propisana obveza Vlade Federacije da prilikom uvođenja mjera odredi i način, odnosno izvore sredstava za naknadu štete koja može nastati za elektroenergetske subjekte koji ih provode, te definira uvjete i način raspodjele sredstava. Konačno, zakon sadrži i obvezu objavljivanja odluke o proglašenju stanja ugrožene sigurnosti opskrbe i odluke o uvođenju posebnih mjera u sredstvima javnog informiranja, čime se osigurava transparentnost u postupanju i informiranost svih značajnih subjekata.

Prema predloženim rješenjima, Vlada Federacije ima dovoljnu zakonsku osnovu da adekvatno djeluje u slučajevima ugrožene sigurnosti opskrbe električnom energijom, kako u slučajevima nedovoljne ponude električne energije tako i u slučajevima značajnih poremećaja na tržištu.

III. OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH ZAKONSKIH RJEŠENJA

DIO PRVI – OPĆE ODREDBE

Člankom 1. uređuje se predmet zakona.

Člankom 2. propisuju se temeljni ciljevi zakona koji su usmjereni na osiguravanje sigurne opskrbe električnom energijom, pouzdan rad sustava, učinkovito reguliranje djelatnosti, razvitak tržišta i zaštitu prava svih sudionika u sektoru i krajnjih kupaca.

Člankom 3. propisuju se načela na kojima se temelji zakon.

Člankom 4. propisuje se opći interes Federacije za sigurnom opskrbom električnom energijom po pristupačnim cijenama te isporukom dovoljnih količina električne energije koje su potrebne za život i rad građana, poslovanje i razvitak gospodarskih i društvenih subjekata, te se uvodi opće načelo kako su svi subjekti dužni prvenstveno osigurati dovoljne količine

energije za potrebe navedenih subjekata, zadovoljavajući pri tomu kriterije ekonomičnosti isporuke.

Člankom 5. propisuje se odnos predmetnog zakona s drugim zakonima, odnosno primjena propisa iz oblasti energetike, obnovljivih izvora energije, energetske učinkovitosti, prostornog planiranja i korištenja zemljišta, građenja, trgovine, zaštite potrošača, zaštite okoliša i koncesija, kao i zakona kojima se uređuje upravni postupak.

Člankom 6. definirana su značenja izraza koji su upotrijebljeni u predmetnom zakonu.

DIO DRUGI – ENERGETSKA POLITIKA I PLANIRANJE

Člankom 7. propisana je opća obveza Vlade Federacije da provodi energetska politiku i planira razvitak elektroenergetskog sektora sukladno ciljevima i strateškim dokumentima iz elektroenergetskog sektora.

Člankom 8. propisana je obveza donošenja godišnje i trogodišnje bilance električne energije, kojom se planira ukupna proizvodnja i potrošnja električne energije u Federaciji, način opskrbe električnom energijom, struktura proizvodnje i potrošnje, viškovi i nedostajuće količine i razina rezervnih kapaciteta. Ovim se člankom također propisuje detaljan sadržaj bilance.

DIO TREĆI – ELEKTROENERGETSKE DJELATNOSTI

Člankom 9. propisano je koje se djelatnosti smatraju elektroenergetskim djelatnostima u smislu ovog zakona, obveza posjedovanja dozvole za obavljanje elektroenergetskih djelatnosti te koje se djelatnosti obavljaju kao regulirane, a koje kao tržišne.

Člankom 10. propisana je javna usluga u elektroenergetskom sektoru, uključujući mogućnost nametanja javne usluge elektroenergetskim subjektima i njihove dužnosti.

Člankom 11. propisano je periodično izvješćivanje Tajništva Energetske zajednice od strane Vlade Federacije putem mjerodavne institucije Bosne i Hercegovine, o mjerama donesenim u cilju pružanja javne usluge i njihovom mogućem utjecaju na tržišnu konkurenciju, što je jedna od obveza iz relevantnih EU direktiva.

Člankom 12. propisana su opća načela za obavljanje elektroenergetskih djelatnosti koje se obavljaju kao tržišne, po načelima slobodne konkurencije i ravnopravnog položaja te slobodnog ugovaranja količina i cijena isporučene električne energije.

Člankom 13. propisana je obveza računovodstvenog razdvajanja, odnosno odvojenog vođenja poslovnih knjiga i sastavljanja financijskih izvješća za one subjekte koji obavljaju više elektroenergetskih djelatnosti ili uz elektroenergetsku djelatnost obavljaju drugu djelatnost.

DIO ČETVRTI – DOZVOLA ZA OBAVLJANJE ELEKTROENERGETSKE DJELATNOSTI

Člancima 14. – 25. propisani su različiti aspekti vezani uz izdavanje dozvola za obavljanje elektroenergetskih djelatnosti koje izdaje Regulatorna komisija, uključujući pojam, vrste, razdoblje važenja dozvola, kriterije za izdavanje dozvola, postupak izdavanja, izmjene, prijenose, poništavanja i oduzimanja dozvola, vođenje registra dozvola kao i donošenje posebnog pravilnika od strane Regulatorne komisije kojim će se detaljnije urediti ova materija.

DIO PETI – REGULIRANJE ELEKTROENERGETSKIH DJELATNOSTI

Člankom 26. propisana je opća mjerodavnost Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine za reguliranje i nadziranje tržišta električne energije u Federaciji.

Člankom 27. definirani su ciljevi rada Regulatorne komisije u sektoru električne energije, što uključuje poticanje konkurentnosti i učinkovitog funkcioniranja sustava, zaštitu svih učesnika u elektroenergetskom sektoru, a posebno kupaca električne energije, osiguranje sigurnosti opskrbe, podizanje standarda kvalitete opskrbe, razvitak tržišta i drugo.

Člankom 28. propisane su mjerodavnosti Regulatorne komisije u sektoru električne energije. Navedeni član suštinski određuje reguliranje djelatnosti u sektoru električne energije kroz detaljno propisivanje svih mjerodavnosti Regulatorne komisije u pogledu uređivanja odnosa između subjekata, odobravanja tarifa i naknada, nadziranja rada subjekata, analiziranja, praćenja i poticanja razvitka tržišta, izvješćivanja, rješavanja sporova i pritužbi, donošenja odluka i podzakonskih akata i drugo.

Člankom 29. propisane su opće ovlasti Regulatorne komisije u sektoru električne energije za donošenje obvezujućih odluka, traženje i objavljivanje informacija, nadziranje rada subjekata, nadzor nad izvršavanjem obveza, izricanje sankcija i suradnju s drugim agencijama i organizacijama.

Člankom 30. – 32. propisano je rješavanje sporova pred Regulatornom komisijom u svezi s postupanjem ili neispunjenjem obveza operatora distribucijskog sustava ili opskrbljivača električnom energijom, uključujući pretpostavke za podnošenje zahtjeva za rješavanje spora, aspekte vezane uz donošenje odluka o zahtjevu za rješavanje spora, mogućnost pokretanja upravnog spora te donošenje posebnog pravilnika kojim se propisuje postupak rješavanja sporova.

DIO ŠESTI – PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Člankom 33. definirani su objekti za proizvodnju električne energije.

Člankom 34. propisana su prava proizvođača električne energije, uključujući pravo da koristi izvore koje smatra najpogodnijim i najučinkovitijim za proizvodni proces, uz pridržavanje tehničkih uvjeta i uvjeta zaštite okoliša, pravo pristupa mreži, pravo prodaje na tržištu i pravo pružanja pomoćnih usluga sukladno tehničkim mogućnostima.

Člankom 35. propisane su obveze proizvođača električne energije, uključujući obvezu da ispunjava uvjete dozvole za proizvodnju električne energije, primjenu propisa i pravila koja se odnose na rad proizvodnog objekta, elektroenergetskog sustava, tržišta električne energije i zaštitu životne sredine i zaštitu konkurencije, osiguravanje neometanog pristupa svojim objektima Regulatornoj komisiji i mjerodavnim inspekcijskim tijelima i drugo.

Člankom 36. propisana je opća, odnosno upućujuća norma o poticajnim mjerama za proizvođače električne energije iz obnovljivih izvora, odnosno tome da ovi proizvođači mogu ostvariti pravo na poticaje sukladno posebnim propisima kojima se uređuje oblast obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije.

Člankom 37. propisano je pravo aktivnih kupaca i energetske zajednice građana da proizvode električnu energiju za vlastite potrebe i prodaju višak proizvedene energije sukladno ovim zakonom i propisima kojima se uređuje oblast obnovljivih izvora energije.

DIO SEDMI – IZGRADNJA ELEKTRANA

Člankom 38. propisano je da se planiranje i izgradnja novih elektrana vrši sukladno strateškim i provedbenim dokumentima u sektoru energije u Federaciji, odnosno Energetskom strategijom i Akcijskim planom za provedbu Energetske strategije, kao i propisima iz oblasti prostornog uređenja i zaštite okoliša.

Člankom 39. propisano je da se pravo na izgradnju elektrana ostvaruje sukladno tržišnim načelima i objektivnim, transparentnim i nediskriminatornim uvjetima te uz poštovanje propisa kojima se uređuju koncesije, obnovljivi izvori energije, energijska učinkovitost i zaštita okoliša. Također, ovim člankom propisuje se da Vlada Federacije može provesti postupak javnog nadmetanja za izgradnju novih elektrana, u slučaju da izgradnja elektrana na tržišnim načelima nije dovoljna da osigura sigurnost opskrbe električnom energijom.

Člankom 40. propisana je primjena propisa iz drugih oblasti u postupku izgradnje elektrana te je naglašena primjena propisa iz oblasti uređenja prostora i građenja, zaštite okoliša, zaštite na radu, te primjena tehničkih propisa i standarda.

Člankom 41. propisani su opći kriteriji za izgradnju novih elektrana sukladno odredbama relevantne direktive EU o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije, što uključuje kriterije vezane uz elektroenergetski sektor, ali i naročito kriterije zaštite okoliša i osiguranja trajne kontrole utjecaja na okoliš, korištenje zemljišta i lokacije i druge kriterije. Kao jedan od kriterija navodi se i *strateško opredjeljenje u pogledu korištenja vrste primarnog izvora energije* što osigurava dodatnu mogućnost kontrole izgradnje elektrana iz pojedinog primarnog izvora energije, a što je detaljnije pojašnjeno u uvodnom dijelu obrazloženja.

Člankom 42. propisana je obveza izdavanja energetske dozvole za sve proizvođače električne energije u elektranama čija je instalirana snaga jednaka ili veća od 1 MW. Dodatno, člankom je propisana obveza Ministarstva da prilikom izdavanja energetske dozvole provjeri usklađenost predložene izgradnje sa strateškim ciljevima iz Energetske strategije i Akcijskog plana, čime se unaprjeđuju mogućnosti za kontrolu izgradnje proizvodnih postrojenja. Kada je u pitanju izgradnja malih hidroelektrana, člankom je propisano da se energetske dozvole ne mogu izdati za hidroelektrane manje od 10 MW, odnosno da je izgradnja ovih objekata zabranjena.

Konačno, ovim člankom propisano je donošenje pravilnika od strane Ministarstva kojim se detaljnije uređuju pitanja vezana uz izdavanje energetske dozvole.

Člankom 43. propisana je obveza Ministarstva da vodi jedinstveni registar svih elektrana na teritoriju Federacije kao i sadržaj informacija u registru, čime će se osigurati centralizacija podataka o svim elektranama u Federaciji. Također, člankom je propisan način upisa u registar elektrana i dostavljanje podataka, kao i donošenje pravilnika kojim se detaljnije uređuje vođenje registra elektrana.

DIO OSMI – DISTRIBUCIJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Člancima 44. – 46. definiran je distribucijski sustav električne energije te je propisano kako je distribucijska mreža dostupna svim korisnicima na reguliran, transparentan i nediskriminatoran način. Također, propisane su temeljne odredbe o obavljanju djelatnosti distribucije električne energije.

Člancima 47. – 51. propisani su aspekti vezani uz razdvajanje operatora distribucijskog sustava, odnosno osiguravanje njegove neovisnosti o drugim djelatnostima koje nisu povezane s distribucijom električne energije, uključujući opću obvezu i način na koji se osigurava razdvajanje djelatnosti, obvezu izrade i sadržaj programa usklađenosti, imenovanje neovisne osobe ili tijela odgovornog za praćenje provedbe programa, izuzeće od ove obveze i druge aspekte od važnosti za razdvajanje operatora distribucijskog sustava.

Člankom 52. propisane su obveze operatora distribucijskog sustava. Članak sadrži detaljan popis sa svim posebnim obvezama operatora distribucijskog sustava.

Člankom 53. propisano je planiranje razvitka distribucijskog sustava kroz donošenje desetogodišnjeg plana razvitka distribucijskog sustava koji se usklađuje s Energetskom strategijom Federacije Bosne i Hercegovine i koji odobrava Regulatorna komisija.

Člankom 54. propisano je planiranje investicija u distribucijski sustav kroz donošenje godišnjeg i trogodišnjeg plana investicija u distribucijski sustav. Članak propisuje sadržaj plana investicija, usklađivanje s desetogodišnjim planom razvitka distribucijskog sustava te davanje suglasnosti Regulatorne komisije na investicijske planove.

Člankom 55. propisuje naknade za pružanje usluga operatora distribucijskog sustava, odnosno način na koji operator distribucijskog sustava ostvaruje prihode potrebne za obavljanje djelatnosti. Člankom je propisano kako operator distribucijskog sustava ostvaruje prihode po osnovi naknade za korištenje distribucijske mreže, naknade za priključenje na distribucijsku mrežu, naknade za pružanje nestandardnih usluga korisnicima te obračunate neovlaštene potrošnje, kao i to da su navedene naknade regulirane te da ih odobrava Regulatorna komisija na temelju propisanih metodologija.

Člankom 56. uređeni su aspekti vezani uz naknadu za korištenje distribucijske mreže, uključujući obvezu plaćanja naknade, donošenje metodologije za utvrđivanje tarifa za korištenje distribucijske mreže, sadržaj i načela metodologije, te način i postupak odobravanja tarifa za korištenje distribucijske mreže.

Člankom 57. propisano je regulatorno razdoblje za obračun tarifa za korištenje distribucijske mreže u trajanju od četiri godine te je ostavljena mogućnost izmjena iznosa tarifa i tijekom trajanja regulatornog razdoblja na inicijativu operatora distribucijskog sustava ili Regulatorne komisije.

Člancima 58. i 59. uređeni su aspekti vezani uz utvrđivanje naknada za priključenje i pružanje nestandardnih usluga, uključujući obvezu plaćanja naknada, donošenje metodologija i način utvrđivanja naknada.

Člankom 60. propisan je način na koji operator distribucijskog sustava obračunava troškove koje ima po osnovi plaćanja posebnih naknada koje uvode jedinice lokalne samouprave. Člankom je propisano da se ove naknade obračunavaju krajnjim kupcima na području jedinice lokalne samouprave koja je uvela naknadu te iskazuju kao posebna stavka na računu koju odobrava Regulatorna komisija. Na ovaj način obrađivač je adresirao poseban problem uočen u praksi gdje su neke jedinice lokalne samouprave uvodile i od elektroprivrednih poduzeća naplaćivale posebne naknade za korištenje već izgrađene infrastrukture, dok u drugim jedinicama lokalne samouprave ovakvih naknada nije bilo, a troškove plaćanja ovih naknada jednako su snosili svi krajnji kupci na području Federacije. Predloženo rješenje naročito je razmotreno i u kontekstu relevantnih odluka i prakse Ustavnog suda Federacije BiH te u tom smislu predloženim rješenjem nije osporeno pravo jedinica lokalne samouprave za uvođenje posebnih naknada, već je propisan način za obračun tih troškova na odnosnom području, čime se osigurava jednak tretman krajnjih kupaca električne energije na području Federacije.

Člancima 61. i 62. propisana je obveza operatora distribucijskog sustava da Regulatornoj komisiji dostavlja periodična izvješća o pitanjima iz svoje mjerodavnosti, te da osigura tajnost povjerljivih podataka koje dobija od drugih subjekata i kupaca.

Člankom 63. propisan je pristup distribucijskoj mreži, uključujući obveze operatora distribucijskog sustava da omogući pristup svim korisnicima po reguliranim uvjetima na transparentan i nediskriminatoran način, odbijanje pristupa, informiranje o razlozima za

odbijanje, pravo podnošenja pritužbe Regulatornoj komisiji te prednost u otpremanju distribuirane proizvodnje.

Člankom 64. propisano je kako se korištenje distribucijske mreže uređuje ugovorom o korištenju koji operator distribucijskog sustava zaključuje s korisnicima te da se uvjeti za zaključenje i sadržaj ovog ugovora detaljnije uređuju Općim uvjetima.

Člankom 65. propisana je mogućnost da proizvođač električne energije i krajnji kupac izgrade izravan vod u cilju opskrbe vlastitih poslovnih objekata i objekata vlastite potrošnje, uz prethodnu suglasnost Regulatorne komisije.

Člankom 66. definirani su značajni aspekti kvalitete opskrbe električnom energijom uključujući kontinuitet isporuke, kvalitetu napona u distribucijskoj mreži i kvalitetu usluga, te je Regulatornoj komisiji propisana ovlast u pogledu donošenja pravilnika koji će detaljnije urediti ovu oblast. Dodatno, člankom je propisana i obveza operatora distribucijskog sustava da uspostavi sustav za mjerenje kvalitete napona, prati pokazatelje opskrbe te vodi evidencije i izrađuje izvješće o kvalitetu opskrbe električnom energijom.

Člankom 67. propisano je da se pogon i upravljanje distribucijskom mrežom regulira pravilima o radu distribucijskog sustava koja na prijedlog mjerodavnog operatora distribucijskog sustava odobrava Regulatorna komisija, kao i detaljan sadržaj pravila o radu.

Člankom 68. propisana je elektronička razmjena podataka na maloprodajnom tržištu, uključujući obvezu operatora distribucijskog sustava da donese pravila za elektroničku razmjenu podataka koja odobrava Regulatorna komisija.

POGLAVLJE II. PRIKLJUČENJE NA DISTRIBUCIJSKU MREŽU

Člankom 69. propisano je priključenje na distribucijsku mrežu uključujući obvezu operatora distribucijskog sustava da na distribucijsku mrežu priključi sve objekte koji ispunjavaju propisane uvjete, obvezu pribavljanja elektroenergetske suglasnosti i zaključivanja ugovora o priključenju, te preliminarno mišljenje o mogućnosti priključenja.

Člankom 70. propisana je obveza operatoru distribucijskog sustava da izdaje preliminarno mišljenje o mogućnostima priključenja koje je neobvezujućeg karaktera, kako bi podnositelji zahtjeva, odnosno zainteresirani korisnici ili investitori koji se žele priključiti na mrežu mogli u ranoj fazi realiziranja projekata dobiti informaciju o mogućnostima za priključenje u vrijeme podnošenja zahtjeva.

Člancima 71. – 74. propisani su aspekti vezani uz izdavanje, odnosno pribavljanje elektroenergetske suglasnosti, zaključivanje ugovora o priključenju na distribucijsku mrežu, obvezu plaćanja troškova priključenja te pravo izjavljivanja pritužbe Regulatornoj komisiji na uvjete priključenja ili akt kojim je odbijen pristup mreži.

Člancima 75. i 77. propisani su aspekti vezani uz izgradnju novog priključka i tretman postojećih priključaka objekata krajnjih kupaca i način puštanja objekata u rad, odnosno način provjere ispravnosti instalacija korisnika sustava.

Člankom 78. propisana je zabrana priključenja objekata izgrađenih bez odobrenja za građenje te mogućnost privremenog priključenja objekata u slučajevima ako se izgrađeni objekt nalazi na području gdje nisu doneseni planski dokumenti ili ako je izgrađeni objekt u postupku legalizacije te period trajanja privremenog priključenja.

Člankom 79. definirano je obračunsko mjerno mjesto te je propisano gdje se ono locira za pojedinačne stambene i poslovne objekte, objekte kolektivnog stanovanja i stambeno-poslovne objekte te za objekte proizvođača električne energije.

Člankom 80. propisan je pristup mjernom mjestu, odnosno dužnost korisnika distribucijskog sustava da omogući ovlaštenim predstavnicima operatora distribucijskog sustava pristup objektima, opremi i uređajima u svom posjedu radi izvršavanja potrebnih poslova, kao i dužnost korisnika da zaštiti od oštećenja i neovlaštenog pristupa mjerne uređaje locirane na njegovom posjedu.

Člankom 81. propisana je obveza operatora distribucijskog sustava da, uz suglasnost Regulatorne komisije, donese pravila o priključenju objekata korisnika distribucijskog sustava kojima se propisuju uvjeti, postupak i način priključenja korisnika na distribucijsku mrežu. Također, ovim člankom uvedena je pojednostavljena procedura priključenja na mrežu elektrana za vlastite potrebe krajnjih kupaca koje su instalirane snage do uključivo 23 kW.

POGLAVLJE III. PREKID, OGRANIČENJE I OBUSTAVA ISPORUKE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Člankom 82. propisani su slučajevi kada operator distribucijskog sustava može prekinuti ili ograničiti isporuku električne energije.

Člankom 83. definirani su planirani prekidi i ograničenja isporuke električne energije, obveza operatora distribucijskog sustava da krajnjim kupcima pravovremeno najavi planirane prekide i ograničenja, te je utvrđen rok za najavu planiranih prekida ili ograničenja od 24 sata za kupce iz kategorije domaćinstvo i male kupce, odnosno 48 sati za ostale krajnje kupce.

Člankom 84. definirani su neplanirani prekidi isporuke električne energije, uključujući višu silu, djelovanje treće strane i postupanje operatora distribucijskog sustava.

Člankom 85. detaljno su propisani slučajevi kada operator distribucijskog sustava može obustaviti isporuku električne energije, te u kojim slučajevima postoji obveza prethodnog upozorenja korisnika.

Člankom 86. propisano je ponovno priključenje na mrežu krajnjih kupaca kojima je obustavljena isporuka električne energije, uključujući obvezu operatora distribucijskog sustava da izvrši priključenje korisnika u roku od 24 sata po otklanjanju razloga za obustavu isporuke, odnosno bez odlaganja ako je obustava isporuke izvršena neutemeljeno, te je propisano tko snosi troškove ponovnog priključenja.

Člankom 87. propisana je naknada štete, odnosno pravo korisnika na naknadu štete nastale usljed isporuke nekvalitetne električne energije, što uključuje pravo na financijsku kompenzaciju sukladno općim i zajamčenim standardima kvalitete opskrbe, kao i dužnost korisnika da nadomjesti štetu koju prouzrokuje operatoru distribucijskog sustava.

Člankom 88. propisana je obveza korisnika koji zahtijevaju napajanje električnom energijom bez prekida da isto osiguraju o vlastitom trošku ugradnjom odgovarajućih rezervnih izvora i sustava besprekidnog napajanja.

POGLAVLJE IV. NEOVLAŠTENA POTROŠNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Člankom 89. definirana je neovlaštena potrošnja električne energije, propisano je što se smatra neovlaštenom potrošnjom električne energije te kako se ona detaljnije uređuje Općim uvjetima. Također, propisana je i upućujuća norma da neovlaštena potrošnja električne energije predstavlja kazneno djelo krađe kažnjivo po kaznenom zakonu.

Člankom 90. propisani su aspekti vezani uz utvrđivanje neovlaštene potrošnje, uključujući način utvrđivanja, sačinjavanje zapisnika i potpisivanje zapisnika o izvršenoj kontroli te postupanje u slučaju potrebe za provjerom ispravnosti mjerila.

Člankom 91. propisano je razdoblje za obračun neovlaštene potrošnje, što podrazumijeva razdoblje od dana poduzimanja neovlaštenih radnji do dana otkrivanja neovlaštene potrošnje. Člankom je propisano kako u slučaju da se ne može utvrditi početak neovlaštene potrošnje, za početak se uzima dan posljednjeg pregleda dijela priključka ili mjernog mjesta, te da razdoblje u svakom slučaju ne može biti dulje od godinu dana. Na ovaj način obrađivač nastoji, sukladno potrebama iz prakse, dodatno destimulirati neovlaštenu potrošnju električne energije.

Člankom 92. propisano je da operator vrši obračun neovlaštene potrošnje prema metodologiji koja se definira Općim uvjetima kao dokumentom koji donosi Regulatorna komisija, mogućnost izjavljivanja prigovora Regulatornoj komisiji protiv akta kojim je utvrđena neovlaštena potrošnja i izvršen obračun neovlaštene potrošnje, te obveza osoba kod kojih je utvrđena neovlaštena potrošnja da plate obračunati iznos operatoru distribucijskog sustava.

POGLAVLJE V. DISTRIBUCIJA ELEKTRIČNE ENERGIJE U ZATVORENOM DISTRIBUCIJSKOM SUSTAVU

Člankom 93. definiran je zatvoreni distribucijski sustav i način odobravanja statusa zatvorenog distribucijskog sustava, odnosno uvjeti za stjecanje ovakvog statusa, te obveza pribavljanja dozvole za obavljanje djelatnosti distribucije u zatvorenom sustavu i opća odredba o ravnopravnosti priključenih korisnika.

Člankom 94. propisan je način na koji operator zatvorenog distribucijskog sustava utvrđuje tarife za korištenje zatvorenog distribucijskog sustava, a na osnovi metodologije koju donosi Regulatorna komisija.

Člancima 95. i 96 propisane su odgovornosti i obveze operatora zatvorenog distribucijskog sustava.

Člankom 97. propisano je donošenje pravila o radu zatvorenog distribucijskog sustava kojima se regulira pogon i upravljanje sustavom te je propisan sadržaj ovih pravila.

Člankom 98. propisani su aspekti vezani za upravljanje zatvorenim distribucijskim sustavom od strane operatora zatvorenog distribucijskog sustava te obveza stručne i tehničke kvalificiranosti za obavljanje poslova operatora.

DIO DEVETI – OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM

Člankom 99. definirana je opskrba električnom energijom kao djelatnost te je propisana obveza pribavljanja dozvole od strane Regulatorne komisije kao i obveza obavljanja djelatnosti sukladno odredbama zakona, podzakonskih akata, dozvole za obavljanje djelatnosti i ugovoru o opskrbi.

Člankom 100. propisane su obveze opskrbljivača električnom energijom.

Člankom 101. propisano je opće pravo krajnjih kupaca električne energije da slobodno odaberu svog opskrbljivača električnom energijom.

Člankom 102. propisani su aspekti vezani uz ugovor o opskrbi krajnjih kupaca električnom energijom, uključujući detaljan sadržaj ugovora, obveze opskrbljivača da pravovremeno izvijesti kupce o elementima ugovora i svakoj namjeni izmjene ugovora, prijavljivanje ugovora mjerodavnom operatoru sustava te detaljno uređivanje sadržaja ugovora i uvjeta za zaključenje kroz Opće uvjete.

Člancima 103. i 104. propisana je sloboda ugovaranja cijene električne energije po kojoj se vrši opskrba, odnosno dužnost opskrbe po reguliranim cijenama za krajnje kupce koji koriste

pravo na uslugu javne opskrbe, te je detaljno definiran sadržaj računa za utrošenu električnu energiju.

Člankom 105. propisani su aspekti vezani uz promjenu opskrbljivača električnom energijom, uključujući to da je postupak promjene besplatan za kupca i ne može trajati dulje od 21 dana, da se krajnjem kupcu ne mogu uskratiti ili otežati ostvarenje prava na raskid ugovora ili nametati dodatne financijske obveze zbog promjene opskrbljivača, te da Regulatorna komisija donosi pravila kojima detaljnije uređuje uvjete i postupak promjene opskrbljivača.

Člankom 106. definirana je javna opskrba te propisano pravo kupaca iz kategorije domaćinstvo, malih kupaca električne energije i krajnjih kupaca od posebnog društvenog značaja na opskrbu električnom energijom od strane javnog opskrbljivača, odnosno u okviru javne usluge. Ovim člankom propisano je da javne opskrbljivače određuje Vlada Federacije na razdoblje od pet godina, a prema kriteriju sudjelovanja u opskrbi krajnjih kupaca na zemljopisnim područjima koja odgovaraju zonama mjerodavnosti operatora distribucijskog sustava. Nadalje, člankom je propisana i dužnost javnog opskrbljivača da osigura redovitu i sigurnu opskrbu krajnjih kupaca električnom energijom, dostavlja sve potrebne podatke Regulatornoj komisiji, uspostavi korisničke centre za pružanje informacija i rješavanje sporova te posreduje u ostvarivanju prava kupaca.

Člankom 107. definirano je pravo krajnjih kupaca na rezervnu opskrbu u slučaju kada postojeći opskrbljivač prestane vršiti isporuku električne energije usljed propisanih okolnosti. Pravo na rezervnu opskrbu predviđeno je za one krajnje kupce koji nemaju pravo na javnu opskrbu te im na taj način nije osigurana sigurnost u opskrbi električnom energijom.

Člankom 108. propisano je da Vlada Federacije određuje opskrbljivače koji će obavljati rezervnu opskrbu na teritoriju Federacije, za zemljopisna područja koja odgovaraju zonama operatora distribucijskog sustava, odnosno na osnovi kriterija tržišnog sudjelovanja u opskrbi krajnjih kupaca na odnosnom području, te da se rezervni opskrbljivač određuje na razdoblje do pet godina.

Člankom 109. propisan je način određivanja cijena električne energije za javnu i rezervnu opskrbu, na osnovi metodologije koju donosi Regulatorna komisija.

Člankom 110. propisana je obustava isporuke energije po zahtjevu opskrbljivača, odnosno mogućnost opskrbljivača da zahtijeva da operator sustava obustavi isporuku električne energije usljed neispunjenih ugovornih obveza krajnjeg kupca, plaćanje ove usluge i naknada troškova od krajnjeg kupca.

Člankom 111. propisana je opća obveza opskrbljivača da otkupe i preuzmu pripadajuće količine električne energije proizvedene korištenjem obnovljivih izvora i u učinkovitoj kogeneraciji, sukladno propisima kojima se uređuje odnosna oblast.

Člankom 112. propisano je donošenje Općih uvjeta za isporuku i opskrbu krajnjih kupaca električnom energijom, kojima se propisuje niz pitanja od značaja za odnose operatora i korisnika distribucijskog sustava, odnosno opskrbljivača i krajnjih kupaca električne energije. Člankom je detaljno propisan sadržaj Općih uvjeta i mjerodavnost Regulatorne komisije za donošenje ovog akta.

DIO DESETI – TRGOVINA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM

Člankom 113. definirana je djelatnost trgovine električnom energijom, odnosno djelatnost kupovine i prodaje, što ne uključuje opskrbu kao prodaju krajnjim kupcima te je propisana obveza pribavljanja dozvole od Regulatorne komisije ili drugih regulatornih komisija u Bosni i Hercegovini za obavljanje ove djelatnosti.

DIO JEDANAESTI – SKLADIŠTENJE ENERGIJE

Člancima 114. – 117. propisani su aspekti vezani uz obavljanje djelatnosti skladištenja energije, uključujući obvezu pribavljanja dozvole za obavljanje djelatnosti, prava i obveze operatora skladišta i ograničenje za operatora distribucijskog sustava u pogledu vlasništva, razvijanja, vođenja ili upravljanja postrojenjem za skladištenje energije.

DIO DVANAESTI – KRAJNJI KUPCI

POGLAVLJE I. PRAVA KRAJNJIH KUPACA

Člankom 118. propisano je pravo krajnjih kupaca na opskrbu električnom energijom, javnu uslugu i slobodan odabir opskrbljivača van sustava javne usluge, kao i mogućnost da krajnji kupci istovremeno mogu imati više od jednog ugovora o opskrbi električnom energijom.

Člankom 119. propisano je pravo krajnjih kupaca da budu unaprijed upoznati s uvjetima opskrbe prije sklapanja ugovora, da budu zaštićeni od nepoštenih i zavaravajućih metoda prodaje te pravo da dobiju sažetak uvjeta opskrbe napisan jasnim i jednostavnim jezikom.

Člankom 120. propisano je pravo kupaca da budu pravovremeno obaviješteni o svakoj namjeri izmjene i izmjeni uvjeta ugovora o opskrbi, uključujući i promjene cijene, te s tim u vezi o pravu na raskid ugovora.

Člankom 121. propisana je obveza opskrbljivača da krajnjim kupcima ponudi odabir načina plaćanja, te da razlika u naknadama povezanim s načinima plaćanja mora biti utemeljena na stvarnim troškovima.

Člankom 122. propisana je obveza informiranja krajnjih kupaca o svim mjerama koje se mogu poduzeti u cilju izbjegavanja obustave isporuke električne energije, poput odgovarajućih sustava pretplate, planova otplate, implementacije energetske pregleda, konzultantskih usluga i drugo.

Člankom 123. propisana su ostala prava krajnjih kupaca, uključujući prava na podnošenje prigovora opskrbljivaču ili operatoru distribucijskog sustava, podnošenje zahtjeva za rješavanje spora pred Regulatornom komisijom, završni obračun nakon promjene opskrbljivača, povjerljivost informacija, udruživanje radi zajedničkog nastupa na tržištu, informiranje i pristup podacima.

POGLAVLJE II. OBVEZE KRAJNJIH KUPACA

Člankom 124. propisane su obveze krajnjih kupaca, što uključuje obvezu korištenja električne energije na način utvrđen zakonom, podzakonskim aktima i izdanim suglasnostima i zaključenim ugovorima, obvezu plaćanja računa i obvezu omogućavanja pristupa priključku, mjernim uređajima i instalacijama ovlaštenim osobama mjerodavnih operatora sustava.

POGLAVLJE III. AKTIVNI KUPCI

Člankom 125. propisana su prava i obveze aktivnih kupaca, uključujući mogućnost djelovanja na tržištu, prodavanja električne energije, pružanja usluga fleksibilnosti, zajednički nastup na tržištu i drugo.

Člankom 126. propisani su zahtjevi za obračunsko mjerno mjesto aktivnih kupaca, uključujući obvezu opremanja mjernog mjesta dvosmjernim mjerilom.

POGLAVLJE IV. ENERGETSKE ZAJEDNICE GRAĐANA

Člankom 127. definirana je energetska zajednica građana te je propisan način njenog osnivanja, svrha formiranja i obveza pribavljanja dozvole za obavljanje djelatnosti od Regulatorne komisije.

Člankom 128. propisana su prava i obveze energetske zajednice građana, što uključuje zadržavanje prava i obveza koje imaju krajnji kupci, mogućnosti sudjelovanja u pojedinim aktivnostima na tržištu, te je definiran način uređivanja odnosa unutar zajednice.

DIO TRINAESTI – AGREGACIJA DISTRIBUIRANIH RESURSA

Članak 129. definirana je djelatnost agregacije distribuiranih resursa, kao komercijalne funkcije zajedničkog upravljanja proizvodnjom, skladištenjem i potrošnjom električne energije većeg broja korisnika. Člankom je definirano tko može obavljati ulogu agregatora, te je propisano pravo sudjelovanja agregatora na tržištu ravnopravno s ostalim sudionicima i obveza pribavljanja dozvole od Regulatorne komisije.

Člankom 130. – 132. propisani su poslovi koje agregatori mogu obavljati, balansna odgovornost agregatora te ugovorni odnosi agregatora s ostalim sudionicima na tržištu, odnosno dužnost agregatora da ugovorima reguliraju odnose s pojedinim pružateljima usluga. Također, propisan je i način obračuna usluga fleksibilnosti.

DIO ČETRINAESTI – ELEKTROMOBILNOST

Člankom 133. propisano je koje osobe mogu pružati usluge punjenja električnih vozila, oslobađanje od obveze pribavljanja dozvole za obavljanje djelatnosti, obveza evidencije kod Regulatorne komisije, opći okvir za formiranje cijene na tržištu i na nediskriminatoran način te dužnost operatora distribucijskog sustava da pruža usluge osobama koje ugrađuju ili upravljaju javno dostupnim stanicama za punjenje.

Člankom 134. propisani su tehnički zahtjevi za stanice za punjenje prema definiranim tipovima te korištenje pametnog mjernog uređaja s daljinskim očitanjem i kontrolom.

Člankom 135. propisano je ograničenje za operatora distribucijskog sustava prema kojem on ne može biti vlasnik, razvijati, voditi ili upravljati stanicama za punjenje.

DIO PETNAESTI – SIGURNOST OPSKRBE

Člankom 136. definirana je sigurnost opskrbe električnom energijom te je propisana obveza Ministarstva i Regulatorne komisije da vrše nadzor nad radom elektroenergetskih subjekata i poduzimaju mjere kako bi se osigurala sigurnost opskrbe električnom energijom. Također, člankom je propisana obveza Ministarstva u pogledu pripremanja godišnjeg izvješća o sigurnosti opskrbe električnom energijom te njegovo javno objavljivanje.

Člankom 137. propisana je ovlast Vladi Federacije da proglasi stanje ugrožene sigurnosti opskrbe električnom energijom u slučaju ugrožene sigurnosti opskrbe usljed nedovoljne ponude električne energije, ekstremnog porasta cijena ili drugih okolnosti. Člankom su propisane i mjere koje Vlada Federacije može poduzeti u uvjetima ugrožene sigurnosti opskrbe, što uključuje ograničenja isporuke, mjere štednje, posebne uvjete obavljanja djelatnosti, kontrolu cijena i drugo. Također, člankom je propisana obveza propisivanja mjera na način koji izaziva najmanji mogući poremećaj na tržištu i za poslovanje elektroenergetskih subjekata, osiguravanje izvora sredstava za naknadu nastale štete, ograničenje u trajanju mjera u ovisnosti o datim okolnostima te javno objavljivanje i informiranje o uvedenim mjerama.

Člankom 138. propisani su prioriteti za isporuku u slučaju ugrožene sigurnosti opskrbe, što uključuje objekte od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi, sigurnost zemlje i gospodarstvo, a što se pobliže određuje Općim uvjetima.

DIO ŠESNAESTI – IZGRADNJA, REKONSTRUKCIJA, KORIŠTENJE I ODRŽAVANJE ELEKTROENERGETSKIH OBJEKATA

Člankom 139. propisana je opća obveza da se izgradnja, rekonstrukcija, korištenje i održavanje elektroenergetskih objekata vrši sukladno važećim propisima, standardima i tehničkim normativima, te je propisano koje se aktivnosti ne smatraju rekonstrukcijom i u tom smislu ne podliježu obvezi ishodovanja dozvole za izgradnju objekta.

Člankom 140. propisano je da Ministarstvo donosi tehničke propise kojima se definiraju zahtjevi za projektiranje, izgradnju, ispitivanje, korištenje i održavanje elektroenergetskih objekata, alata, opreme, uređaja i instalacija. Također, propisano je donošenje pravilnika kojim se definiraju uvjeti i kriteriji za certificiranje instalatera solarnih elektrana i vjetroelektrana instalirane snage do 23 kW.

Člankom 141. propisana je obveza uređivanja imovinsko-pravnih odnosa prije početka izgradnje elektroenergetskog objekta, te upućujuća norma da se eksproprijacija nekretnina vrši sukladno zakonu kojim se uređuje odnosna oblast.

Člankom 142. propisana je dužnost operatora sustava i drugih vlasnika elektroenergetskih objekata da vrše redovito održavanje elektroenergetskih objekata, što uključuje pregled, reviziju, ispitivanje, remont opreme i električnih instalacija, u propisanim rokovima i sukladno standardima. Člankom je propisano da poslove održavanja elektroenergetskih objekata mogu vršiti pravne i fizičke osobe koje posjeduju potrebne ovlasti Ministarstva, te je propisano donošenje pravilnika kojim će se urediti uvjeti i način izdavanja takve ovlasti.

Člankom 143. propisana je zabrana izvođenja radova i vršenja aktivnosti u blizini elektroenergetskih objekata te aspekti vezani uz izmještanje objekata izgrađenih bez suglasnosti elektroenergetskog subjekta.

Člankom 144. propisana je zabrana neovlaštenog ulaska ili pristupa objektima, postrojenjima ili električnim vodovima koji su označeni odgovarajućim znakovima.

Člankom 145. propisana su prava i dužnosti vlasnika nekretnina na kojima se grade ili su izgrađeni objekti, što uključuje omogućavanje elektroenergetskim subjektima da pristupe nekretnini na kojoj se nalaze ili grade elektroenergetski objekti. S tim u vezi, propisano je pravo vlasnika, korisnika ili posjednika nekretnine da budu unaprijed obaviješteni o ulasku predstavnika elektroenergetskog subjekta u posjed radi izvođenja navedenih radova, pravo na naknadu štete ako ona nastane, obveza elektroenergetskog subjekta da predloži iznos naknade za učinjenu štetu i angažira sudskog vještaka te mogućnost pokretanja sudskog postupka kod mjerodavnog suda.

Člankom 146. propisani su slučajevi u kojima je moguće naložiti izmještanje elektroenergetskih objekata te da troškove izmještanja objekata snosi investitor objekta zbog čije se izgradnje takvo izmještanje vrši.

Člankom 147. propisana je obveza da osobe koje rade na ugradnji, rukovanju i održavanju elektroenergetskih postrojenja, instalacija i uređaja moraju ispunjavati uvjete stručne osposobljenosti za tu vrstu poslova. Člankom je propisano da se stručna osposobljenost provjerava polaganjem ispita pred komisijom koju formira Ministarstvo, te da se ta pitanja detaljnije uređuju posebnim pravilnikom.

DIO SEDAMNAESTI – NADZOR I REGULATORNO NADZIRANJE

POGLAVLJE I. NADZOR

Člankom 148. propisane su vrste nadzora nad provedbom zakona i propisa donesenih na temelju njega, što uključuje upravni i inspekcijski nadzor.

Člankom 149. propisano je da upravni nadzor vrši Ministarstvo sukladno zakonskim ovlastima.

Člancima 150. i 151. propisan je obuhvat i poslovi inspekcijskog nadzora, tijela inspekcijskog nadzora sukladno federalnim i kantonalnim propisima.

Člancima 152. i 153. propisane su mjerodavnosti i ovlasti elektroenergetskih inspektora.

Člankom 154. propisana je podjela mjerodavnosti u vršenju inspekcijskog nadzora između federalnih i kantonalnih mjerodavnih tijela. Propisana podjela u tom smislu slijedi ranija rješenja i podjelu mjerodavnosti.

Člankom 155. propisano je imenovanje elektroenergetskih inspektora, odnosno uvjeti koje moraju ispunjavati osobe koje se imenuju za elektroenergetske inspektore, a što uključuje odgovarajući stupanj stručne spreme ili visoko obrazovanje drugog ciklusa, položen stručni ispit i radno iskustvo od najmanje pet godina na srodnim poslovima.

Člankom 156. propisana je obveza federalnih inspektora da surađuju s kantonalnim inspektorima u pitanjima od zajedničkog interesa te im pružaju stručnu pomoć.

Člankom 157. propisana je obveza prijavljivanja početka izvođenja radova na izgradnji ili rekonstrukciji, promjeni namjene ili stavljanju trajno van pogona dijela ili cijelog elektroenergetskog objekta mjerodavnom inspektor.

Člankom 158. propisana je obveza obavještanja mjerodavnog inspektora u slučaju havarija i kvarova na elektroenergetskim objektima, kao i dužnost mjerodavnog inspektora da poduzme mjere radi utvrđivanja uzroka nastanka havarija i kvarova te s tim u vezi donese odgovarajuće mjere.

Člankom 159. propisana je obveza da subjekti koji uvoze ili stavljaju u promet elektroenergetsku opremu, aparate i uređaje koji nisu proizvedeni na teritoriju Bosne i Hercegovine izvijeste mjerodavnog inspektora i dostave odgovarajuće izvješće o izvršenoj kontroli kvalitete, te da Ministarstvo donosi posebne upute o načinu vršenja kontrole.

Člankom 160. propisana je nespojivost obavljanja poslova, odnosno zabrana inspektorima da izrađuju ili sudjeluju u izradi i tehničkoj kontroli investicijske dokumentacije ili vrše stručni nadzor nad objektima na kojima vrše inspekcijski nadzor.

POGLAVLJE II. REGULATORNO NADZIRANJE

Člankom 161. propisana je mjerodavnost Regulatorne komisije da provodi postupak nadziranja elektroenergetskih subjekata u okviru svojih mjerodavnosti propisanih odredbama zakona. Također, člankom je propisano da se regulatorno nadziranje vrši sukladno odredbama zakona kojim se uređuje oblast energije i reguliranja energetske djelatnosti.

DIO OSAMNAESTI – KAZNENE ODREDBE

Člancima 162. – 166. propisane su prekršajne odredbe za slučajeve kršenja odredaba zakona, te mjerodavnosti za izdavanje prekršajnih naloga i pokretanje prekršajnog postupka.

DIO DEVETNAESTI – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Člankom 167. propisana je opća obveza usklađivanja unutarnje organizacije, rada i poslovanja svih elektroenergetskih subjekata s odredbama ovog zakona, s rokom od godinu dana od dana stupanja zakona na snagu.

Člankom 168. propisano je važenje ranije izdanih dozvola za obavljanje elektroenergetskih djelatnosti.

Člankom 169. propisano je vršenje funkcija javnog i rezervnog opskrbljivača u prijelaznom razdoblju, odnosno do imenovanja javnog i rezervnog opskrbljivača sukladno odredbama ovog zakona. U tom smislu članak predviđa da ovu ulogu imaju javni i rezervni opskrbljivači imenovani sukladno posljednjoj relevantnoj odluci Vlade Federacije. Također, člankom je propisan rok za imenovanje javnih i rezervnih opskrbljivača te njihova dužnost da podnesu zahtjev za izdavanje dozvole od Regulatorne komisije u roku od tri mjeseca od dana imenovanja.

Člankom 170. propisano je rješavanje u započetim postupcima, odnosno zahtjeva koji su zaprimljeni prije dana stupanja na snagu ovog zakona, sukladno odredbama propisa koji su važili u vrijeme podnošenja zahtjeva.

Člankom 171. propisano je donošenje podzakonskih akata od strane Vlade Federacije, Ministarstva, Regulatorne komisije i operatora distribucijskog sustava.

Člankom 172. propisana je primjena važećih podzakonskih propisa do donošenja novih na temelju ovog zakona.

Člankom 173. propisan je prestanak važenja odredaba Zakon o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 66/13, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22), s izuzetkom članka 42. iz razloga vezanih uz njegovu primjenu u pogledu stjecanja statusa kvalificiranog proizvođača električne energije, te sve dok se ovo pitanje ne uredi zakonom iz oblasti obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije.

Člankom 174. propisano je stupanje na snagu ovog zakona osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

IV. FINACIJSKA SREDSTVA

Za provedbu ovoga zakona nije potrebno osigurati dodatna novčana sredstva u Proračunu Federacije Bosne i Hercegovine.